

Ansøgning om optagelse af Pilotnaturpark Nordfyn i Mærkningsordningen Danske Naturparker

Resume: Nordfyns Kommune har per 1. marts 2023 ansøgt om at få godkendt kystområdet i kommunen som pilotnaturpark Nordfyn. Nationalkomiteen for mærkningsordningen Danske Naturparker afholdt møde den 15. marts 2023 for at drøfte ansøgningen.

Det anbefales ved gennemlæsning af bilag (51 sider) at prioritere Ansøgningskema til Danske Naturparker, Projektbeskrivelse (heri er også kort over området) samt Aktivitetsplan for Pilotnaturpark Nordfyn.

Strategisk ophæng:

Seneste behandling:

Udarbejdet af, dato: Sven-Åge Westphalen, Flemming Larsen 17. marts 2023.

Bilag:

- Samlet ansøgning om optagelse af Pilotnaturpark Nordfyn i Mærkningsordningen Danske Naturparker (51 sider)

Indstilling

Nationalkomiteen for Danske Naturparker indstiller, at kystområdet i Nordfyns Kommune kan godkendes som Pilotnaturpark Nordfyn.

Sagsfremstilling

Nationalkomiteen har gennemgået og drøftet ansøgningen, der er yderst velgennemarbejdet og lever op til alle formelle kriterier.

Pilotnaturparken skal sætte fokus på den nordfynske kyst med tilhørende natur; Hvad er særligt ved den kystnære natur, og hvordan har de mange inddæmmede områder påvirket naturen og livet langs kysten. Nordfyns Kommune vil med naturparken arbejde på at forbedre og beskytte områdets manglende natur, samt øge antallet af områder, hvor man som besøgende kan få en god oplevelse, hvad enten man er en børnefamilie, som ønsker luft under vingerne, eller man som naturinteresseret vil i dybden med tingene.

Det skal bemærkes, at Aage V. Jensen fonde ikke har ønsket, at fondens arealer ved Æbelø og Gyldesteen skulle indgå i parken i første omgang.

Som pilotnaturpark skal der ikke være en endelig afgrænsning af arealet, men Nordfyns Kommune fastslår, at afgrænsningen for langt den største del er fastlagt. Der mangler afklaring omkring nogle enkelte mindre arealer. Såfremt de manglende lodsejere beslutter sig for ikke at være en del af parken, vil det dog ikke få væsentlig betydning for afgrænsningen. Der vil efter opstarten fortsat blive

arbejdet for at udvide parken, da der er flere projekter uden for parken, som Nordfyns Kommune gerne vil have indgår i parken.

Nordfyns Kommune har gode ideer om, hvordan landmænd har kunnet indgå i parken. De har derfor besøgt samtlige lodsejere med landbrugsejendomme og beskrevet projektet for dem samt drøftet, på hvilket plan, landmændene kunne se sig selv i parken. Ved samme lejlighed er forslag fra lodsejeren til aktiviteter i parken blevet noteret og har indgået i den samlede prioritering af aktiviteter. I alt er 100 lodsejere med landbrug blevet inddraget, og heraf har 75 lodsejere sagt ja tak til at blive en del af naturparken. Da der er krav om at parken skal være et sammenhængende område vil det for enkelte lodsejere ikke blive muligt at deltage. Dette betyder at cirka 65 lodsejere med landbrug fra starten vil blive en del af Pilotnaturpark Nordfyn.

Økonomi og resurser

Tidsplan

Beslutning

Ansøgningskema til Pilotnaturpark (max 10 sider)

Kommune(r): Nordfyns Kommune	
Kontaktperson(er): Lise-Lotte Kragh	E-mail: llk@nordfynskommune.dk
Tlf.: 64828115	Mobil: 23491731
Adresse: Rådhuspladsen 2, 5450 Otterup	
Pilotnaturparkens navn: Naturpark Nordfyn	
Evt. samarbejdspartnere/kommuner:	
Områdets størrelse (hektar): Ca. 16.000 ha	
<p>Kort beskrivelse af pilotnaturparken: Pilotnaturparken skal sætte fokus på den nordfynske kyst og kystens natur. Det nordfynske område er præget af de mange inddæmmede områder, og dette har betydning for naturen og livet langs kysten i dag.</p>	
<p>Motivering af ansøgning (valgfri): <i>Her er der mulighed for at inddrage argumenter som ikke passer ind under de øvrige felter i ansøgningskemaet.</i> Pilotnaturparken skal sætte fokus på den nordfynske kyst med tilhørende natur. Hvad er særligt ved den kystnære natur, og hvordan har de mange inddæmmede områder påvirket naturen og livet langs kysten. Vi vil med naturparken arbejde på at forbedre og beskytte områdets mangeartede natur, ligesom vi vil øge antallet af områder, hvor man som besøgende kan få en god oplevelse, hvad enten man er en børnefamilie som ønsker luft under vingerne, eller man som naturin-</p>	

teresseret vil i dybden med tingene. Der skal være noget for alle, så alle kan gå hjem med ny viden efter et besøg i Naturpark Nordfyn.
 Nordfyns Kommune har i flere år arbejdet på en ny bosætningsstrategi, Fri.Luft.Liv. Målet er at blive Danmarks bedste friluftskommune for familier.
 Der kan findes mere information om strategien her: <https://www.nordfynfriluftliv.dk/>
 Etablering af en naturpark efter Friluftsrådets koncept, Danske naturparker, vil her i samspil med ovenstående strategi, kunne bidrage til udviklingen af naturen, formidlingen og friluftslivet på Nordfyn.
 Derudover skal turismen, det lokale erhvervsliv og kulturarven indarbejdes, da det skaber den hele historie om Nordfyns kystområder.

De 10 Kriterier

I de nedenstående felter skal det forklares, hvordan pilotnaturparken kan opfylde kriterium 1-7, og hvordan det kan sandsynliggøres at kriterium 8-10 opfyldes i løbet af pilotnaturparkperioden.

For kriterium 1, 2 og 6 forekommer der undtagelser (se under de respektive kriterier).

1. Minimum 50 % af naturparkens areal skal være beskyttet natur

Er afgrænsningen endnu ikke vedtaget, skal det sandsynliggøres, at kriteriet kan opfyldes, når afgrænsningen vedtages endeligt.

Naturparkens areal vil minimum være ca. 16.000 ha, og heraf vil ca. 8.500 ha være §3 natur, fredet areal og Natura 2000 område.

Se kortbilag.

2. Naturparken skal have en præcis geografisk afgrænsning

Det bedes oplyst, om der findes lodsejere, som ikke har ønsket at være omfattet af afgrænsningen. Er afgrænsningen for pilotnaturparken endnu ikke vedtaget, vedlægges den foreløbige afgrænsning som en del af kortbilaget. Den endelige afgrænsning skal være på plads inden ansøgning til Naturpark.

Afgrænsningen er for langt den største del fastlagt. Der mangler afklaring omkring nogle enkelte mindre arealer, da det for nogle lodsejere kan være en stor beslutning, om man ønsker at deltage. Såfremt de manglende lodsejere beslutter sig for ikke at være en del af naturparken, vil det dog ikke få væsentlig betydning for afgrænsningen af parken.

Samtlige lodsejere med landbrugsejendomme, som er beliggende i den fremtidige naturpark er blevet besøgt i forbindelse med afgrænsningen af naturparken. Her har de fået projektet beskrevet og det er blevet drøftet på hvilket plan de kunne se sig selv i naturparken. Ved samme lejlighed er forslag fra lodsejeren til aktiviteter i naturparken blevet noteret, og har indgået i den samlede prioritering af aktiviteter i den kommende naturpark.

I alt er 100 lodsejere med landbrug blevet inddraget, og heraf har 75 stk. sagt ja tak til at blive en del af naturparken. Da der er krav om at naturparken skal være et sammenhængende område vil det for enkelte lodsejere ikke blive muligt at deltage. Dette betyder at ca. 65 lodsejere med landbrug fra starten vil blive en del af Pilotnaturpark Nordfyn.

Der vil efter opstarten fortsat blive arbejdet for at udvide naturparken, da der flere projekter som ligger lidt uden for naturparken, som vi gerne vil have i spil på et tidspunkt.

3. Naturparken skal have en administrativ ansvarlig medarbejder ansat

Projektleder Lise-Lotte Kragh vil fortsætte som administrativ medarbejder i Pilotnaturparken.

4. Naturparken skal have et naturparkråd

Beskriv kort, hvilke organisationer og foreninger, der forventes at blive repræsenteret i rådet.

I processen omkring opstart og etablering af Naturpark Nordfyn har man haft et foreløbigt naturparkråd, som har været sparringspartner i processen.

Rådets sammensætning er lokale forankrede interessenter inden for natur, friluftsliv og erhverv.

Fra administrationen indgår Direktør for Teknik, Erhverv og Kultur, Chef for Natur- og Miljø og projektleder i sekretariatet for naturparken som referent.

Formanden for Naturparkrådet er formanden for Teknik- og Miljøudvalget. Derudover er formanden for Erhverv-, Kultur- og Fritidsudvalget og næstformanden for Teknik- og Miljøudvalget fødte medlemmer.

Derudover har det foreløbige naturparkråd bestået af repræsentanter fra Nordfyns Erhverv og Turisme (NEET), Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, samt en repræsentant fra Friluftsrådet.

Se bilag.

Når Naturpark Nordfyn er etableret, vil naturparkrådet blive udvidet med lodsejerrepræsentanter, samt repræsentanter fra relevante foreninger og aktører i området.

5. Der skal tilvejebringes den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken samt realisering af naturparkplanen

Her beskrives kort, med henvisning til bilag vedr. budget og finansieringsplan, hvilke ressourcer, der er afsat til mærkningsperioden.

Der er i Nordfyns Kommunes anlægsbudget 2023 afsat 750.000 kr. til etablering af Pilotnaturpark Nordfyn.

Derudover vil der årligt være afsat 500.000 til driften af parken.

Den tilknyttede naturvejleder til naturparken, vil være udover ovenstående beløb.

Nordfyns Kommune har desuden besluttet at lave en såkaldt Grøn Fond, som årligt skal generere 2,8 mill. kr. til klimakompensering. Heri ligger at der skal etableres 400 ha skov og ny natur frem mod 2050.

Jf. udmøntningsplanen vil skovrejsning og nye naturområder i Pilotnaturpark Nordfyn have 1. prioritet. Det vil derfor via denne fond også være muligt at tilføre yderligere anlægsmidler til pilotnaturparken.

Bilag: Nordfyns kommunes anlægsbudget 2023
Uddrag af budgetudmøntningsplanen 2022

6. Naturparken og dens afgrænsning skal være en del af kommuneplanen eller et tillæg til denne

Er afgrænsningen for pilotnaturparken endnu ikke vedtaget, vedlægges den foreløbige afgrænsning. Den endelige afgrænsningen skal være på plads inden ansøgning til Naturpark. Kortmateriale vedlægges som bilag.

Der er udarbejdet Kommuneplantillæg nr. 21 som blev endeligt vedtaget af Nordfyns Kommunes kommunalbestyrelse den 28. april 2022.

Vedlagt som bilag.

7. Naturparken skal forankres lokalt gennem borger- og lodsejerinddragelsesprocesser

Beskriv kort, hvilke inddragelsesprocesser, der har været gennemført i processen mod at blive pilotnaturpark.

1. Alle Lodsejere med landbrug er blevet besøgt af projektleder, og lodsejeren har her fået forelagt projektet, ligesom der her blev noteret mange ideer til tiltag og aktiviteter i naturparken. Ingen kender jo deres nærområde, som dem der bor der.
2. Projektleder har deltaget i møde arrangeret af Borgerforeningen i Nørreby, hvor der blev fortalt om projektet og indhentet ideer til områdets inddragelse i Naturparken.
3. Projektleder har i somrene 2021 og 2022 deltaget i Blå Flag arrangementer ved de nordfynske Blå Flag strande beliggende i pilotnaturparkens projektområde. Her har projektlederen haft en stand, og forbigående er blevet kontaktet. Mange har på denne måde hørt om den kommende Pilotnaturpark Nordfyn, og der er kommet mange gode ideer med hjem til aktiviteter og tiltag, som kommende gæster i naturparken kunne ønske sig. Det kunne her konstateres af de nordfynske borgere er flittige brugere af vores kystområder, men også mange turister kom med gode ideer. Nordfyn er et yndet område for tyske turister, som kommer for at opleve naturen, men der blev også truffet en del gæster længere syd fra. Også disse kunne komme med interessante input.
4. Der har været afholdt borgermøde for udvalgte lodsejere i Bårdesø forsamlingshus. En række lodsejere havde behov for et fællesmøde og dette blev afholdt 24. juni 2021.
5. Der har været afholdt temamøde om hvert af naturparkens temaer, natur, kulturarv, friluftsliv, Erhverv, formidling og turisme. Til disse temamøder var inviteret forskellige parter, som kunne tænkes at bidrage til, hvad det enkelte tema skulle repræsentere i naturparken. Deltagerne var repræsentanter fra foreninger, lokalråd, borgerforeninger, lokalarkiv, museum, brancheforeninger, landboforening, skovforening, lodsejere, turisterhverv osv. Se også bilag
6. Der har været opslag på kommunens hjemmeside, hvor borgere kunne komme med ideer til naturparken.
7. Projektleder har holdt oplæg om Naturpark Nordfyn på kommunens Ambassadørmøde den 12. januar 2023. Ambassadørkorpsset består af en række repræsentanter fra det Nordfynske friluftsliv, og er en del af den Nordfynske Fri.Luft.Liv strategi.
8. Projektleder har flere gange deltaget i Det grønne Råds møder med en status på arbejdet med etablering af naturparken. Det Grønne Råd har repræsentanter fra diverse landboforeninger, Danmarks jægerforbund. Dansk Ornitologisk forening, Nordfyns Vandløbslaug, Dansk sportsfiskerforbund, Naturstyrelsen og Naturvejlederforeningen.

9. Derudover har projektleder deltaget i Det maritime Råds møde med en præsentation af arbejdet med etablering af en Pilotnaturpark.

I Det Maritime Råd er repræsentanter fra kommunens sejlsklubber, privatejede havne og de Nordfynske campingpladser.

8. Der skal være en koordineret formidling af naturparken for både danske og udenlandske besøgende

Som pilotnaturpark er opfyldelsen af dette kriterium endnu ikke et krav. Opfyldes det allerede, er det stadig muligt at angive her.

Der er endnu ikke arbejdet med dette punkt, men der vil frem mod åbningen pilotnaturparken Naturpark Nordfyn være en del formidling af naturparken, dels på hjemmeside, dels via Visit Nordfyn, og dels via formidling i Naturparkområdet. Dette vil ske på dansk, tysk og engelsk.

9. Naturparken skal have mindst én naturvejleder tilknyttet

Som pilotnaturpark er opfyldelsen af dette kriterium endnu ikke et krav. Opfyldes det allerede, er det stadig muligt at angive her.

Nordfyns kommune har allerede i dag en naturvejleder ansat, som også vil blive tilknyttet naturparken. Derudover har Nordfyns kommune i samarbejde med Odense og Kerteminde kommuner en fælles naturvejleder, som arbejder omkring Odense Fjord, som også vil kunne inddrages i den del af naturparken, der ligger i forbindelse med Odense Fjord.

10. Der skal foreligge en godkendt naturparkplan og denne skal være politisk vedtaget

Som pilotnaturpark er opfyldelsen af dette kriterium endnu ikke et krav. Opfyldes det allerede, er det stadig muligt at angive her.

Det indledende arbejde med naturparkplanen er påbegyndt.

Eventuelle bemærkninger til de 10 kriterier

Projektbeskrivelse for Pilotnaturpark Nordfyn

**nordfyns
kommune**

Indhold

Forord.....	3
Baggrund	4
Geografisk udstrækning.....	5
Frivillighed og inddragelse	6
Natur	7
Kulturarv	10
Friluftsliv	12
Erhverv	13
Formidling.....	15
Turisme	16
Organisering.....	17
Den videre proces	18

Udskæst

Forord

Nordfyns kyster er helt særlige med den lange kystlinje med mange fredede naturarealer i tilknytning dertil, lange strækninger med stor vindeksponering og mindre fjorde og vige, som ligger beskyttede. Det er her vi kan opleve en meget forskelligartet og særpræget natur, som er vigtig at beskytte og som ikke findes ret mange andre steder.

Udviklingen i samfundet har i de seneste hundrede år lagt beslag på større og større arealer til produktion og byudvikling. Dette har medført, at mange mindre naturområder er væk, og de eksisterende er trængt og blevet mere fragmenteret som små isolerede øer i landskabet.

Med etableringen af Pilotnaturpark Nordfyn, vil Nordfyns Kommune gerne udbrede kendskabet til det skønne nordfynske kystområde, vise den dejlige natur, samt etablere forskellige projekter i området som kan understøtte områdets naturområder.

Området indeholder en natur med store oplevelser, et rigt dyre- og planteliv, Fyns længste kyststrækning har mange positive aspekter og muligheder. Naturen bruger vi til gåturen, til at koble fra og til 'bare at nyde'. Naturen har betydning for rigtig mange borgeres daglige liv. Men pilotnaturparken bliver der mulighed for at øge muligheden for dejlige oplevelser i den nordfynske natur.

Udvalgte

Baggrund

Nordfyns Kommune ønsker at etablere en naturpark for bl.a. at sætte fokus på Nordfyns Kommunes naturperler og langstrakte kyststrækning.

Ønsket er at Pilotnaturparken derudover kan være med til at fremme og sammenbinde de mange natur-, kultur, historiske og landskabsmæssige elementer.

Pilotnaturparken skal ligeledes understøtte Nordfyns Kommunes naturpolitik og arbejdet med udviklingen af den nordfynske natur til glæde for naturen og kommunens borgere og besøgende. Ønsket er at man i pilotnaturparken får mulighed for at arbejde målrettet med naturforbedring via forskellige projekter.

Visionen for naturen i Nordfyns Kommune er, at naturen skal højnes i kvalitet og udbredes, og derved bidrage til et attraktivt nærmiljø, samt understøtte en sund og aktiv hverdag ved at varetage hensynet til plante- og dyrelivet i samspil med bosætning og erhverv.

Det vurderes at netop etableringen af Pilotnaturpark Nordfyn vil være en vigtig del af opfyldelsen af denne vision.

Etablering af naturparken vil desuden være med til at styrke kommunens branding som friluftskommune, øge kendskabet til Nordfyn og understøtte øget bosætning og turisme i samarbejde med Nordfyns Kommunes friluftstrategi Fri.Luft.Liv.

Der skal fokus på kommunens naturværdier som et aktiv til at tiltrække nye borgere, og på aktiviteter i naturen som kan øge sundheden for kommunens borgere.

Geografisk udstrækning

Pilotnaturpark Nordfyn vil få et areal på ca. 16.000 ha, hvoraf en del vil være hav. Pilotnaturpark Nordfyn skal omhandle den nordfynske kystnatur og dette tydeliggøres af de store Natura2000 områder i pilotnaturparken.

Pilotnaturparken vil blive placeret i nedenstående område:

Ud over havet er der en række større naturområder som Enebærrode, Flyvesandet og Nørreby Hals beliggende i pilotnaturparken.

Enebærrode er kendt for sine Enebærbuske, Flyvesandet for sine klitter og Nørreby Hals for sin lange åbne tange ved Nærå Strand.

Mod vest ligger Fyns mindste købstad Bogense med store kulturarvsmæssige værdier, og længst mod øst Enebærrode med sin særegne natur.

Pilotnaturparken indeholder også store skove ved Flyvesandet samt ved godset Gyldensteen.

Langs kysten ligger strandengene, en karakteristisk naturtype i Danmark, som er en af de naturtyper vi med pilotnaturparken gerne vil sætte fokus på.

Frivillighed og inddragelse

Frivillighed er nøgleordet. Der er som udgangspunkt lagt op til at vores lodsejere kan deltage på det niveau de ønsker. Vil lodsejeren blot være en del af parken, og derudover ikke andet, er det helt fint, men har man ideer til tiltag og aktiviteter, eller er man del af et fællesskab som kan byde ind på et eller flere af de 6 temaer i naturparken, er det også godt.

Naturparken er lodsejernes naturpark. De er således en vigtig del af naturparkens DNA, og kan og skal i høj grad være med til at forme naturparken.

Der er for nuværende ca. 75 lodsejere, som har takket ja tak til at blive en del af naturparken. Heraf ønsker mange at være en aktiv del af naturparken, og der er under arbejdet opstået mange ideer til projekter i den kommende naturpark. Både naturgenopretningsprojekter, friluft aktiviteter, synliggørelse af kulturarvsminder osv.

Under arbejdet kunne det også konstateres at der i lokalområderne findes mange ildsjæle som brænder for deres område og deres aktiviteter, og disse ildsjæle vil få en vigtig plads i arbejdet med Pilotnaturparken. Derudover er der en del af vores friluftssambadørkorps¹ som har hjemme i naturparkens område, som også vil blive en vigtig del i arbejdet med parken.

Det vurderes derfor at der er et godt fundament for arbejdet med den kommende Pilotnaturpark Nordfyn.

¹ Friluftssambadørkorpsen består af frivillige som ved forskellige friluft aktiviteter er aktive i naturen, og som ønsker at dele deres oplevelser og inspirere andre.

Natur

Nordfyns kyster er helt særlige med den lange kystlinje kun afbrudt af et større bysamfund, med mange fredede naturarealer i tilknytning dertil, lange strækninger med stor vindeksponering og mindre fjorde og vige, som ligger beskyttede.

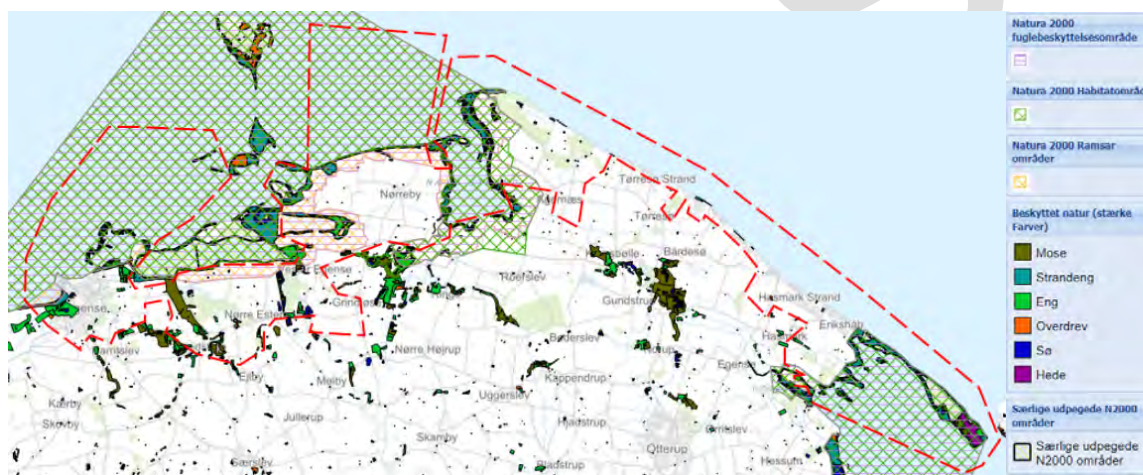
Det er her vi kan opleve en meget forskelligartet og særpræget natur, som er vigtig at beskytte og som ikke findes ret mange andre steder.

Vi vil med Pilotnaturpark Nordfyn arbejde med hvilke naturværdier der er værd at passe særligt på, og hvordan vi kan tage hensyn til både erhverv, borgeren, friluftsliv og samtidig bevare vores helt fantastiske natur.

Fyns længste kyststrækning har mange positive aspekter og muligheder. Ikke kun i forhold til naturen selv, men også i forhold til os, vores daglige liv.

En varieret og beskyttet natur betyder større biodiversitet. Det er væsentligt, at vi har fokus på dette, da der hvert år forsvinder rigtig mange dyre- og plantearter som følge af menneskers færden.

Naturen i pilotnaturparken:

Det samlede areal af Pilotnaturpark Nordfyn vil udgøre ca. 16.000 ha. Heraf er ca. 8.500 ha natur i form af Natura2000 områder, §3 områder samt fredet skov.

I Pilotnaturpark Nordfyn vil vi især arbejde med følgende naturtyper:

Stenrev

Der er gennem tiden fisket mange sten langs de nordfynske kyster, hvilket har bevirket at der ikke mere er de gode ynglemuligheder og skjulesteder for fisk og andre havdyr. Derfor er der fokus på at få lavet stenrev ved Enebær odde, hvor de både skal indgå som en del af kystbeskyttelse af odden, og som forbedring af havmiljøet.

Derudover arbejdes der på at etablere et mindre stenrev ved Fuglsang. Fuglsang er et offentligt område som ejes af Nordfyns Kommune. Området er meget besøgt, især i sommerhalvåret, hvor stedet er meget besøgt af badegæster. Her vil vi gerne etablere et formidlingsrev til snorkling og formidling af dyrelivet i stenrev.

I tilknytning hertil skal der være formidling om livet i havet, og vigtigheden af havets biodiversitet.

Strandenge

En stor del af verdens strandenge er beliggende i Danmark. Langs den nordfynske kyst ligger der en lang række strandenge, men pga. klimændringerne og deraf truende havstigninger, er strandengene en truet naturtype. Strandengene indeholder en helt særlig fauna, som vi med Pilotnaturpark Nordfyn gerne vil gøre en indsats for at beskytte.

I tilknytning til Fuglsang ligger et mindre strandengsområde som i dag er overset og med lav naturkvalitet. Området er privat ejet, men ejer ønsker at området kan indgå som et strandengsprojekt i Pilotnaturpark Nordfyn. Ved dette område vil vi ligeledes lave en formidlingsindsats om strandenge, og deres betydning i den danske natur.

Af øvrige områder vi gerne vil fremhæve i naturparkens område, er et større område ved Nærrå Strand, som også indgår i Coastal life projektet. Derudover vil vi arbejde med et større sammenhængende område ved Lindø Hoved, samt et mindre bynært beliggende område ved Bogense. Også her vil det være oplagt at fokusere på formidling.

Generel naturpleje/afgræsning

Vi ønsker også at synliggøre behovet og typer af naturpleje, herunder hvad afgræsning kan gøre for et naturområde. Men også slåning, rydning og afbrænding bruges i naturplejesammenhæng.

I forbindelse med Pilotnaturpark Nordfyn vil vi arbejde for etablering af afgræsning på endnu flere områder end i dag, bl.a. ved Bogense, på øen Ejlinge og på Enebærrodde.

Især ved området i Bogense, som ligger helt op til byen, vil det være oplagt at tilknytte formidling om naturpleje, da der her kommer rigtig mange mennesker forbi.

Ålegræs

De senere år er udfordringerne med biodiversitet i havet bl.a. blevet italesat ved manglen på Ålegræs. Ålegræs er også kommet på dagsordenen i forbindelse med klimakampen og hvordan man kan mindske mængden af CO₂ i atmosfæren. Vi vil i Pilotnaturpark Nordfyn ar-

bejde for etablering af Ålegræs i 2 områder, i Nærå Strand og i Odense Fjord ved Enebærøde.

Vådområder

Etableringen af vådområder i Nordfyns Kommune har været i gang i flere år. Men også i Pilotnaturparkens område ønsker vi at synliggøre formålet og arbejdet med etablering af vådområder. Særligt et område omkring Fjordmarken vil der blive arbejdet videre med.

Odder

Odderen er i fremgang på Fyn, og også i det nordfynske har vi set en fin fremgang, bl.a. dokumenteret med vildtkameraer i de nordfynske vandløb. Vi vil bl.a. gerne fortælle om Odderen og hvordan man beskytter dens levesteder bedst muligt.

Vildere Nordfyn

Nordfyns Kommune har været en del af miljøstyrelsens projekt DK vild. Der planlægges en fortsættelse af projektet Vildere Nordfyn, som arbejder med biodiversitet. Der ønskes etableret flere småprojekter med formidling af vigtigheden af biodiversitet i naturparkens område.

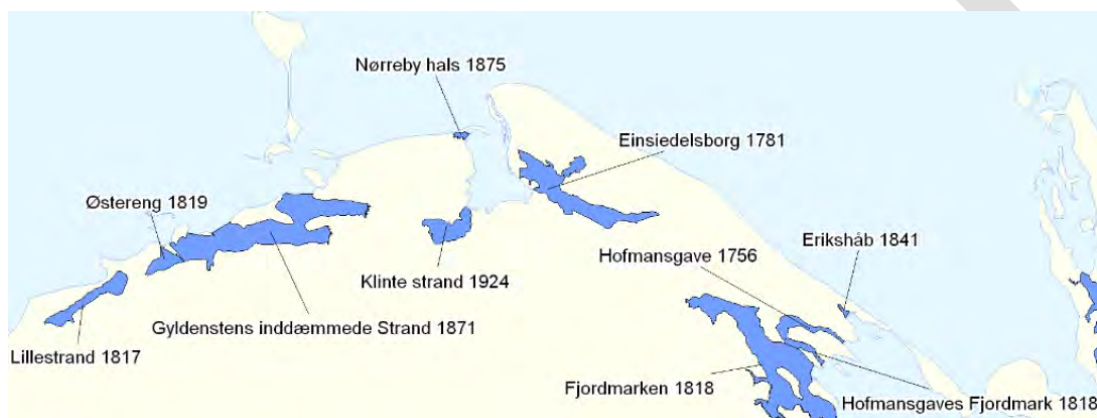
Kulturarv

Det nordfynske område har været beboet siden stenalderen, hvor der var nem adgang til havet, og de mange fjordarme og lavvandede områder gav gode levedmuligheder. Her vil vi fokusere på en række områder, som kulturarvsmæssigt er specielt for det nordfynske område.

Inddæmmede områder

Det nordfynske kystområde er især domineret af store inddæmmede områder som i dag anvendes som landbrugsjord.

De inddæmmede områder på Nordfyn:

Vi ønsker at synliggøre disse områder, samt fortælle om baggrunden for inddæmningen af disse områder. Hvad var formålet og hvad bliver områderne brugt til i dag.

Det var kæmpeprojekter i sin tid, som blev gennemført ved håndkraft og med heste og stude som trækraft. Denne historie vil vi gerne fortælle, samt synliggøre de inddæmmede områder. Vi har flere steder hvor man tydeligt kan se områderne i landskabet, og dette vil vi gerne synliggøre.

Der er også en lang række mindesmærker, pumpemøller og stemmewærker tilknyttet, som vi gerne vil arbejde med at få synliggjort, og gerne over tid få mulighed for restaureringsprojekter.

Klinte strand

Klinte strand er et inddæmmede område, hvoraf en del er fredet, da der her ligger en stenalderboplads med bl.a. køkkenmøddinger.

Denne historie vil vi gerne fortælle og formidle, da kun få i dag kender dens eksistens.

I området ligger også en gammel naturlig kilde i tilknytning til Klinte kirke, som vi i samarbejde med kirkens menighedsråd vil arbejde for at få gjort mere synlig. Der findes i kirken fine kalkmalerier med tilknytning til kilden, og der er også et ønske fra menighedsrådet om, at vi får et samarbejde om at fortælle om kildens historie og betydning gennem tiden.

Gamle tiders kysterhverv

Vi vil gerne fortælle om de gamle kysterhverv, som fiskeri og skallegravning. Men også sjove anekdoter om toldstationen i Nørreby, Næsekongerne, om områdets tørvegravning, gamle dages strandjagt, samt Bogense havns historie og den tilhørende nødhavn øst for Bogense, som kun få kender til.

Der har ligeledes været en lang række vandmøller, pumpemøller og savmøller, som kunne være et gennemgående tema.

Sommerhusområderne

En del af naturparken indeholder en lang række sommerhuse, hvoraf de første kom med ferielovens indførelse i slutningen af 1930-erne. Der ligger stadig enkelte oprindelige sommerhuse, og vi synes at historien om de danske sommerhuses oprindelse fortjener at blive fortalt. Især strækningen fra Hasmark til Tørresø viser udviklingen af de danske sommerhuse, men vi har flere steder langs kysten hvor der ligger mindre samlinger af sommerhuse, som er etableret dengang det var nok, at man lavede en aftale med en landmand om at leje et stykke jord.

Sommerhuse ved Hasmark:

Parti fra Hasmark Strand. Efter postkort afsendt 6. aug. 1935.

Generelt

Vi vil gerne øge mængden af lokal formidling af vores historie. Gøre den nærværende, både for lokalområdet, men også for de besøgende i området. F.eks. ved at synliggøre lokale anekdoter og sjove stednavne, eller en fortælling om en lokal personlighed, som har gjort sig særligt bemærket. Det kan både være for noget "stort" eller bare noget sjovt eller særpræget.

Der er jo mange små berømteder ude omkring, som ingen rigtigt kender.

Desuden er der en række gårde og herregårde i pilotnaturparkens område. Her vil vi gerne udbrede kendskabet til de enkelte ejendomme og fortælle både om stedets fortid og nutid.

Friluftsliv

Der er mange ideer til flere friluftstiltag i Pilotnaturpark Nordfyn.

Til vands f.eks. snorklespots, hotspots til kitesurfing, padleboard, kajakker, samt havsvømmebaner, baner til vandpolo og lign.

Til lands ønskes etableret flere stier samt øget synlighed af eksisterende stier. MTB spor og rideruter med adgang til høhoteller, naturlegepladser, oplevelsesspor osv.

Generelle outdooroplevelser, herunder grejbanker i tilknytning til småbiotober, oplevelsessstier som her kan kombineres med temaerne i pilotnaturparken samt historiske ruter, natureventyr, hængekøjepladser til overnatning, shelters osv.

Ovennævnte ideer er fremkommet i samarbejde med en række lokale nordfynske aktører, borgerforeninger, lokalråd, idrætsforeninger osv., og afspejler fint hvad man kan arbejde med i Pilotnaturpark Nordfyn. Da en lang række af tingene kan og skal forankres lokalt, giver det ligeledes rig mulighed for engagement og inddragelse af lokalsamfundene.

Især vil der blive fokuseret på flere muligheder for at kunne komme ud og få en oplevelse. Derfor vil arbejdet med etablering af flere stier have en høj prioritet. En stor del af de mange lodsejere som er blevet kontaktet i forbindelse med naturparkarbejdet, har ytret ønske om flere stier i deres lokalområde. Der vil derfor blive arbejdet for flere stier, et arbejde der allerede er i gang, da Nordfyns Kommune de seneste år har arbejdet på at kortlægge kommunens stier, og finde ud af hvordan man får dem bundet sammen til et samlet stinet.

Der vil her blive lagt stor vægt på inddragelse af lokalområdet, da ingen kender behovet bedre end de der bor i området.

Også etableringen af Kyststien er en del af dette arbejde, hvor man ønsker at kunne bevæge sig langs den Nordfynske kyst fra Middelfart Kommune til Odense. Tanken er at den skal bindes sammen med Lillebæltstien i Middelfart kommune og på sigt være en del af et samlet stiforløb hele vejen rundt om Fyn.

Den Nordfynske del af Kyststien er allerede etableret som en rute i nærheden af kysten, men der arbejdes nu på at flytte stien så vidt muligt helt ud i vandkanten. Her blev den første etape således indviet i august 2021 og der forventes indviet yderligere en etape senest foråret 2024.

Erhverv

I Pilotnaturpark Nordfyn findes især erhverv som landbrug, både mælke- og kødproducenter, samt svineproducenter, men også planteavlere, frilandsgartneri med avl af grøntsager og roser, samt skovbrug. Derudover en række mindre erhverv med gårdbutikker, boder, tilbud om overnatning osv. Derudover er også 4 campingpladser af forskellige typer og størrelser beliggende i Pilotnaturparkens område.

Når det handler om landbrugene, som arealmæssigt er langt den største lodsejer i naturparken, handler det også om fortællingen om det moderne landbrug, hvad dyrker man i dag, i modsætning til i "de gode gamle dage", hvordan foregår det på et moderne landbrug, og hvilke udfordringer står en landmand med i dag.

Vi vil her bl.a. gerne synliggøre de klimamæssige udfordringer der er for erhvervet i dag. Men også fortælle om hvad det egentlig er for produkter vi får fra det danske landbrug. F.eks. ved etablering af små forsøgsmarker i tilknytning til steder hvor folk alligevel kommer, hvor man præsenterer de forskellige afgrøder, lige fra de traditionelle kornsorter, til de nye "klimaafgrøder" som er på vej. Men også juletræer, skovdrift, osv.

Der kan laves besøgsruter, hvor interesserede kan blive ledt forbi marker med forskellige afgrøder og få en god fortælling med på vejen.

Derudover kan man inddrage formidlingen af jordbrugserhvervene i tilbud til vores skoler og daginstitutioner.

Man kan også inddrage vore dages kamp mod klimaforandringerne, med fortællingen om hvorfor skove er blevet så vigtige i vores klimakamp og beskyttelsen af vores grundvand. Men også vigtigheden af at biodiversiteten understøttes, og hvordan arbejdes der med det i jordbrugserhvervene. Gerne med mulighed for besøg på udpegede lokaliteter.

Derudover kunne det være tilbud som, mød en landmand, enten fysisk eller som digitale tavler, og her få svar på f.eks. hvad laver en landmand om vinteren, hvorfor køre man gylle på markene når det nu lugter så grimt, hvorfor køre man gyllen til naturgas, osv.?

Her kunne muligheden for at booke et gårdbesøg være en aktivitet, både for vores skoler og daginstitutioner og for turister.

Der vil i tilknytning til dette tema i Pilotnaturparken være en del formidling på baggrund af et ønske om at øge forståelsen for hvordan det moderne landbrug foregår i dag.

I pilotnaturparkens område ligger der i dag 4 campingpladser, som dækker over mindre hyggelige familiecampingpladser til flotte 5 stjernede pladser med en lang række skønne faciliteter. Dvs. der er en plads om du ønsker at ligge i vandkanten, i naturen eller have badeland og alverdens skønne faciliteter.

I Pilotnaturpark Nordfyn vil der blive indgået et samarbejde med campingpladserne om formidlingen af Pilotnaturparken, og en lang række aktiviteter vil kunne laves i et samarbejde med campingpladsejerne.

Derudover findes der en række private udlejere af bed and breakfast, som skal understøttes i et samarbejde med Pilotnaturparken.

Vi vil desuden på Pilotnaturparkens hjemmeside gerne kunne henvise til de enkelte aktører, hvad enten det handler om overnatning, salg fra den lille vejbod, gårdbutikker, friluftaktiviteter eller lign.

Derudover skal der udarbejdes materiale til brug for pilotnaturparkens erhvervsvirksomheder, som kan øge synligheden af pilotnaturparken.

Udsk

Formidling

Formidlingen vil blive delt op i 2 grupper, den forberedte gæst, som kommer fordi han/hun ved der er noget konkret, de gerne vil opleve, eller den "pludselige" gæst, som lige kom forbi. Vi mener ligeledes det er vigtigt at formidlingen gøres personlig og nærværende, f.eks. at den ikke bliver for nørdet og faglig, men med mulighed for at de der ønsker det, f.eks. kan hente yderligere information i en QR kode eller lign.

Der er i dag en del formidling ved udvalgte områder i pilotnaturparkens område. Nordfyns kommune har de senere år gjort en indsats for at få mere lokalformidling ud i områderne. Dette vil der fortsat blive arbejdet på, men nu mere målrettet til at handle om pilotnaturparkens temaer.

Formidlingen vil hovedsageligt være som analoge skilte, men der ønskes på sigt anvendt mere digital formidling med interaktive skilte, app's, podcast's osv, så oplevelsen kan blive så levende som muligt.

Formidlingen skal også ske gennem grejbanker, som især skal være et tilbud til de nordfynske skoler, men som også skal kunne bookes og anvendes af pilotnaturparkens gæster. Pilotnaturparkens naturvejleder vil her få en vigtig og aktiv rolle i at sikre at kendskabet til grejbanken udbredes.

Der er også mulighed for en del formidling via pilotnaturparkens hjemmeside, men denne kan ikke stå alene, især fordi der mange steder langs kysten er dårlig mobildækning, og man skal ikke være afhængig af at gå og kikke i en skærm.

Vi vil med pilotnaturparken desuden gerne lave et godt tilbud til skoler og daginstitutioner. Vi lærte under corona at undervisning udendørs kan noget helt specielt, og den læring vil vi gerne bygge videre på i pilotnaturparken. Det er derfor tanken at pilotnaturparken skal udvikles som et supplement til undervisningsbrug. Det er jo vores børn og unge der er fremtiden. Derfor er pilotnaturparken en enestående mulighed for at formidle viden om natur, biodiversitet, kulturarv, klimaforandringer og friluftsliv til denne gruppe.

Turisme

Nordfyns kommune besøges i høj grad af børnefamilier på sommerferie i vores mange sommerhuse. Trækplasteret her er naturen og strandene.

Vi vil gerne med pilotnaturparken understøtte muligheden for at komme ud i naturen, og få en oplevelse med hjem fra Nordfyn.

Beliggenheden med kyst og strand er en oplagt mulighed for at sætte fokus dels på den natur der er tilknyttet det nordfynske kystområde, men også de friluftaktiviteter der er knyttet til beliggenheden med havet i baghaven.

Der skal derfor især arbejdes med tilbud, som giver den besøgende muligheden for en mindeværdig naturoplevelse, men også muligheden for at have en aktiv ferie.

En turist på besøg i Pilotnaturpark Nordfyn skal have tilbudt flere forskellige overnatningsmuligheder, ud over de eksisterende sommerhuse og campingpladser, og her vil vi arbejde for alternative overnatningsmuligheder i naturen, f.eks. shelters, hængekøje-parker, sov i naturen, trætophuse osv.

Nordfyns kommune har i dag ikke nogen store kommercielle oplevelsessteder, hvilket heller ikke er ønsket. Men et ønske kunne være et større formidlingscenter med indendørsaktiviteter, som kunne være et godt aktiv på de dage hvor vejret driller. Det vil her være muligt at udbygge den formidling som findes rundt omkring i pilotnaturparken, og sætte den ind i en større kontekst.

Organisering

Den daglige drift af pilotnaturparken vil være organiseret i Teknik, Erhverv og Kultur ved Nordfyns Kommune. Derudover vil der være tilknyttet en medarbejder fra Vej og Park som vil sikre det almindelige opsyn med skilte, aktiviteter osv. Derudover vil der være tilknyttet personer fra Børn og Unge forvaltningen og Kultur og fritidsafdelingen.

Naturparkråd

Naturparkrådet har været en del af forarbejdet med pilotnaturparken, dog i en mindre udgave bestående af Direktør for Teknik, Erhverv og Kultur, Chef for Natur- og Miljø og projektleder i sekretariatet for naturparken som referent.

Formanden for Naturparkrådet er formanden for Teknik- og Miljøudvalget. Derudover har formanden for Erhverv-, Kultur- og Fritidsudvalget og næstformanden for Teknik- og Miljøudvalget været en del af opstarts-naturparkrådet.

Derudover har det foreløbige naturparkråd bestået af repræsentanter fra Nordfyns Erhverv og Turisme (NEET), Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, samt en repræsentant fra Friluftsrådet.

Når Naturpark Nordfyn er etableret, vil naturparkrådet blive udvidet med lodsejere, samt repræsentanter fra relevante foreninger og aktører i området.

Der vil således fremadrettet blive inddraget yderligere repræsentanter i naturparkrådet.

Den videre proces

Arbejdet med Pilotnaturpark Nordfyn stopper ikke med godkendelsen af pilotnaturparken. Nedenstående tidsplan angiver det kommende arbejde frem mod pilotnaturparkens åbning. Derudover skal der arbejdes hen i mod en godkendelse som Naturpark inden for en kort år-række.

Tidsplan Pilotnaturpark Nordfyns Kommune

Aktivitet	Tidspunkt
Indsendelse af ansøgning til Friluftsrådet Der ansøges om etablering af Pilotnaturpark	1. marts 2023
Udarbejdelse af formidling til pilotnaturparken	Marts – juni 2023
Afklaring med manglende lodsejere og udsendelse af aftale om vilkår for deltagelse i Pilotnaturpark Nordfyn	April 2023
Udarbejdelse af hjemmeside	Marts – juni 2023
Sommerhusmøde med sommerhusforeninger i Pilotnaturparkens område	Maj 2023
Fællesmøde for parkens lodsejere	Primo juni 2023
Indvielse af Pilotnaturpark Nordfyn	Ultimo Juni 2023

Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn
i Kommuneplan 2017-2029 for Nordfyns Kommune

Marts 2022

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Hvad er et kommuneplantillæg?	3
Kommuneplantillæggets formål	3
Kommuneplantillæggets redegørelse	4
Indarbejdelse af Naturpark Nordfyn i kommuneplanen	7
Miljøvurdering	12
Vedtagelsespåtegning	13
Kortbilag 1, Projektområde for Naturpark Nordfyn	14
Bilag 2, Screening for miljøvurdering	15

Hvad er et kommuneplantillæg?

Det er Kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune, der har ansvaret for kommuneplanlægningen, og kommuneplanen skal tages op til vurdering i hver ny valgperiode, således at planen stadig kan være ajour, baseret på de aktuelle forudsætninger.

Kommuneplanen skal medvirke til at opfylde de mål, der sættes i planlovens kapitel I:

Det skal være en sammenfattende plan, som bl.a. sigter imod at fremkalde en hensigtsmæssig udvikling i kommunen, ved at skabe og bevare værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber, at tage særlige hensyn til kystlandskabet, at forebygge forurening og støjulemper, og at inddrage offentligheden i planlægningsarbejdet i videst mulige omfang.

Kommuneplanen indeholder planrammer for den fremtidige lokalplanlægning og retningslinjer for arealanvendelsen. Bl.a. indeholder kommuneplanen retningslinjer for den fremtidige byudvikling. Nærværende kommuneplantillæg er udarbejdet med det formål at få ajourført udpegningskortet for lavbundsarealer i kommunen.

Kommuneplanen er først og fremmest Kommunalbestyrelsens arbejdsredskab, og Kommunalbestyrelsen skal ifølge Planlovens § 12 virke for kommuneplanens gennemførelse – ikke alene gennem lokalplanlægningen, men også ved den løbende administration efter anden lovgivning, f.eks. ved byggesagsbehandlingen.

For den enkelte grundejer har kommuneplanen ingen bindende virkning – det har derimod lokalplanerne.

Kommuneplantillæggets formål

I Nordfyns Kommune er det Kommuneplan 2017-2029, der er gældende.

Tillæg nr. 21 til Kommuneplan 2017-2029 er udarbejdet for, at få indarbejdet Naturpark Nordfyn i kommuneplanen. Der søges om, at Naturpark Nordfyn optages i Danske Naturparker, som er en mærkningsordning under Friluftsrådet.

For at blive medlem af Danske Naturparker er det et krav, at naturparken og dens afgrænsning er en del af kommuneplanen.

Kriteriet skal sikre naturparkens lovmæssige ophæng til kommunens øvrig planlægning, forvaltning og politiske strategier.

Med Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn afgrænses projektområdet for naturparken og der fastsættes retningslinjer for parken.

Naturpark Nordfyn medfører ingen nye restriktioner for området, og indsatserne baseres udelukkende på frivillige aftaler.

Kommuneplantillæggets redegørelse

Kommunalbestyrelsen besluttede med budget 2020, at arbejde for etableringen af en naturpark under Friluftsrådets mærkningsordning.

Naturparken er helt og holdent baseret på frivillighed, og alle lodsejere har egenrådigt indflydelse på om de ønsker at deltage, hvor meget de ønsker at deltage, og om de evt. ønsker at udtræde undervejs.

Naturpolitik 2019-2023 - 'mellem kyst og fjord' sætter retning for udviklingen er kommunens naturperler og andre naturområder for at skabe forøget biodiversitet samt sammenhæng og synergi til omgivelserne. De nordfynske kendetegn er naturen og den langstrakte kyst, hvor også størstedelen af naturperler er beliggende.

Naturpolitikken spiller sammen med kommunens brandingstrategi Fri.Luft.Liv, som også rammesætter naturen som et særligt element i den henseende.

Da naturperlerne primært er beliggende langs kyst og fjord, så tænkes naturparkens fokus at være placeret der. Der er i dag ca. 18.000 ha International Naturbeskyttelsesområde og Fuglebeskyttelsesområde, indbefattet såvel land som hav. Et betragteligt areal som giver Nordfyn sin karakter.

Langs kysten er eksempelvis Enebærodde, Æbelø, Gyldensteen strand og Fuglsang og lidt væk fra kysten løber Grindløse og Ringe ås, men også flere andre

landskabskaraktertræk, som dels rummer store naturværdier eller potentielle naturværdier og dels vidner om fortidens og fremtidens Nordfyn.

Friluftsrådet har i samarbejde med Nordea Fonden etableret en mærkningsordning for Danske Naturparker. Formålet med mærkningsordningen er at mærke områder med natur af særlig regional eller lokal betydning og gode rekreative friluftsmuligheder.

Naturparkerne sætter fokus på kommunernes naturperler, bidrager til en koordineret planlægning, bl.a. ved at skabe sammenhæng og understøtte en udvikling af naturområder, der både vil forbedre naturkvaliteten og områdernes rekreative muligheder.

Formålet med at etablere en naturpark i Nordfyns Kommune er at sætte fokus på den nordfynske natur, på landskabet, på fortællingerne, på oplevelserne og derved brande Nordfyn som en attraktiv bosætningskommune, muliggøre friluftsoplevelser tæt på samt skabe dialog om- og synlighed af de mange interesser, som udgør det nordfynske landskab, og som skal spille sammen for at understøtte attraktive lokalområder.

Ved etablering af en naturpark vil de eksisterende naturområder kunne udvikles i relation til bosætning og turisme, og dels vil såvel kommunale som borgernes egne projekter, som skovrejsning, etablering af vådområder, stier og rekreative arealer, udlægning af dyrkningsfrie arealer, etablering af afgræsning mv. sammenkobles og skabe værdifulde synergi i forhold til opnåelse af Vision 2021.

Desuden skal naturparken skabe sammenhæng mellem de øvrige indsatser, f.eks. Friluftsstrategien, Sundhedsstrategien, Brandingstrategi, Statens Natura 2000 planer, Natur- og Friluftvejledning, Det Grønne Danmarkskort. Allerede igangsatte initiativer og investeringer samt fremtidige projekter vil tænkes ind i udviklingen af naturparken.

Naturparken som brand vil muliggøre synergiprojekter med borgere, virksomheder, foreninger og interesseorganisationer, da en sammenhængende og helhedsorienteret indsats kan tiltrække flere projekter.

NEET er en væsentlig part i projektet. Det er væsentligt at nævne, at etablering af Naturparker ikke lægger restriktioner på erhvervslivets muligheder, fx

landbrugets drift af landbrugsarealer. Der er ikke tale om en nationalpark eller et fredet område. Områderne til naturparker er lokalt udpegede arealer i landets kommuneplaner, og har ikke en særlovgivning.

Danske Naturparker er et kvalitetsstempel, som administreres af Friluftsrådet, for større sammenhængende naturområder, der udvikler natur, friluftsliv og lokal identitet.

En naturpark er kort fortalt et område, hvor pleje, beskyttelse og benyttelse af naturen kombineres. Der er plads til både natur og mennesker, fordi benyttelsen tilrettelægges bæredygtigt, så de værdifulde landskaber og naturområder bevares.

Læs mere om Danske Naturparker på Friluftsrådets hjemmeside <https://dansenaturparker.dk/>

Læs mere om en naturpark i Nordfyns Kommune på kommunens hjemmeside www.nordfynskommune.dk
Forside > Borger > Natur > Naturpark Nordfyn

Indarbejdelse af Naturpark Nordfyn i kommuneplanen

Det foreslås, at temaet Naturpark Nordfyn indarbejdes som et selvstændigt afsnit under det overordnede kapitel "Klima og Natur" i Kommuneplan 2017-2029, og i planforslaget til Kommuneplan 2021-2033.

Kommuneplanens temaer og emner er opbygget efter følgende struktur:

- **Mål** (målsætningen indledes med ordlyden: *Vi vil...*)
- **Handlinger** (opnåelse af målsætningen)
- **Baggrund** (redegørelse for retningslinjer)
- **Retningslinjer** (for arealanvendelsen)
- **Udpegninger på kort** (retningslinjekort)

Der opstilles samme struktur for forslag til afsnittet Naturpark Nordfyn.

Mål

Vi vil være Danmarks førende friluftskommune for familier og arbejde strategisk med udvikling af naturområder og friluftsliv inden for Naturpark Nordfyn.

Handlinger

Nordfyns Kommune arbejder for at etablere Nordfyns Naturpark under Friluftsrådets mærkningsordning Danske Naturparker.

Der søges om medlemskab med Naturpark Nordfyn.

Baggrund

Danske Naturparker

Med mærkningsordningen Danske Naturparker under Friluftsrådet understøttes udviklingen inden for Naturpark Nordfyn i forhold til natur, kulturarv, friluftsliv, formidling, turisme og erhvervsudvikling.

De vigtigste elementer i mærkningsordningen er:

- Inddragelse og frivillighed før, under og efter
- De 10 kriterier
- Naturparkplanen
- Medlemskab (Natur- eller Pilotnaturpark)

En naturpark under Friluftsrådets mærkningsordning Danske Naturparker er et større sammenhængende naturområde, hvor minimum 50 % af arealerne er beskyttet natur.

Beskyttet Natur i naturparken

Ved beskyttet natur menes som udgangspunkt: Natura 2000-områder, arealer omfattet af naturbeskyttelsesloven, klitfredede arealer, offentlig og privat urørt skov, små naturarealer omfattet af skovlovens § 28, samt Jagt og Vildtforvaltningsloven. Undtaget er arealer omfattet af beskyttelseslinjer som for eksempel strandbeskyttelseslinjen.

Andre arealer, f.eks. anden biodiversitetsskov, habitatnatur uden for Natura 2000-områderne m.v., kan indgå som beskyttet natur, hvis arealet kan

- 1) afgrænses og synliggøres på kort,
- 2) leve op til habitatbeskrivelserne for Natura 2000-naturtyperne eller særligt værdifulde naturtyper i skov (Skovlovens § 26) og
- 3) at der for minimum én certificeringsperiode i Danske Naturparker (5 år) foreligger en forvaltningsplan for eller aftale om at beskytte truede, sjældne eller karakteristiske dyre- og plantearter og naturtyper, f.eks. ved fastholdelse af ikke-produktion eller gennem ekstensiv drift, hvor der er produktion.

Sammenhæng til anden planlægning

Mærkningsordningen Danske Naturparker sikrer en langsigtet planlægning og udvikling af natur, kultur og friluftsliv i samspil med en landdistriktsudvikling til gavn for bosætning, turisme og øvrige erhverv i naturparken.

Samspil mellem Naturpark Nordfyn og kommunens planlægning sikres gennem kommuneplanlægningen og kommunens øvrige strategier.

Projektområde

Projektområdet for Naturpark Nordfyn udgøres af arealerne beliggende i og i tilknytning til kommunens Natura2000 områder omkring Æbelø, Bogense og Nærå Strand og Odense Fjord, samt området langs kysten fra Flyvesandet til Enebærodde.

Naturpark Nordfyn afgrænses inden for projektområdet, på baggrund af dialog med de berørte lodsejere.

Lokal forankring

Danske Naturparker er baseret på samarbejde mellem frivillige aftaler, lokalt engagement og kommunal planlægning.

Planlægning og etablering af Naturpark Nordfyn sker derfor på et princip om frivillighed og forudsætter opbakning til projektet fra borgere og lodsejere gennem hele processen.

Naturpark Nordfyn er helt og holdent baseret på frivillighed, og alle lodsejere har egenrådigt indflydelse på om de ønsker at deltage.

Afgrænsning for Naturpark Nordfyn

Den præcise afgrænsning for Naturpark Nordfyn skal findes gennem dialog med lodsejere, borgere og interessenter.

Naturpark Nordfyn udgøres af et større sammenhængende, geografisk afgrænset og udpeget område i kommuneplanen, hvortil der udarbejdes en tilhørende naturparkplan.

Naturparkplanen

Der udarbejdes en naturparkplan for Naturpark Nordfyn.

Naturparkplanen er det redskab, der beskriver formålet og visionen med naturparken på længere sigt. Samtidig skal den indeholde en beskrivelse af de lang- og kortsigtede mål samt de projekter der skal realiseres i mærkningsperioden. De kortsigtede planer og projekter skal være specifikke, målbare og tidsbestemte.

Planen sikrer det særlige forvaltningsmæssige fokus og er ophængt til den kommunale forvaltning, der sikrer, at naturparken kommer til at gøre en forskel inden for de seks temaer: natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme. På den måde bliver arbejdet med Naturpark Nordfyn til en strategi for områdets udvikling.

Retningslinjer

Projektområde

Retningslinje for Naturpark Nordfyn, nr. 3.0.1

Projektområdet for Naturpark Nordfyn udgøres af arealer beliggende i eller i tilknytning til Natura2000 områderne omkring Æbelø, Bogense og Nærå Strand og Odense Fjord, samt området langs kysten fra Flyvesandet til Enebærodde.

Projektområdet for Naturpark Nordfyn er vist på kortbilag.

Geografisk afgrænsning

Retningslinje for Naturpark Nordfyn, nr. 3.0.2

Naturpark Nordfyn skal placeres inden for projektområdet.

Afgrænsningen skal følge de naturlige grænser i landskabet frem for administrative grænser og skel.

Naturpark Nordfyn skal afgrænses og vises på kortbilag.

Naturparkplan for Naturpark Nordfyn

Retningslinje for Naturpark Nordfyn, nr. 3.0.3

Der udarbejdes en naturparkplan for Naturpark Nordfyn.

Naturparkplanen beskriver formålet og visionen for Naturpark Nordfyn på længere sigt. Den indeholder en beskrivelse af de lang- og kortsigtede mål for de 6 temaer: Natur, Kulturarv, Friluftsliv, Erhverv, Formidling og Turisme.

Derudover beskriver naturparkplanen de projekter der realiseres i mærkningsperioden.

Udpegninger på kort

Projektområde for Naturpark Nordfyn vises på Kortbilag 1, Projektområde for Naturpark Nordfyn.

Miljøvurdering

I henhold til Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (LBK nr. 1976 af 27/10/2021 med senere ændringer), skal planer, som tilvejebringes af offentlige myndigheder vurderes med henblik på behovet for konkret miljøvurdering for den pågældende plan.

Lovens formål er at fremme en bæredygtig udvikling ved at sikre, at der foretages miljøvurdering af planer og programmer, hvis gennemførelse kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Loven lægger ikke op til, at hele Kommuneplanen skal vurderes, men kun ændringen af Kommuneplanen, der her består af et tillæg, skal miljøscreenes.

Der skal udarbejdes en miljøvurdering, hvis kommuneplantillægget fastlægger rammerne for fremtidige anlæg eller arealanvendelser for projekter omfattet af bilag 1 eller 2, eller hvis planen påvirker et internationalt beskyttelsesområde væsentligt. Dette er ikke tilfældet for kommuneplantillæg nr. 21.

På baggrund af den indledende miljøvurdering – også kaldet screening - af Kommuneplantillæg nr. 21, vurderer Nordfyns Kommune, at det planlagte ikke vil have væsentlig negativ påvirkning på miljøet. Kommuneplantillægget vil derimod have en positiv effekt på den fremtidige naturplanlægning, herunder sikring af beskyttet natur.

Screeningen er vedhæftet planen som bilag 2.

Vedtagelsespåtegning

Forslag til Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn til Kommuneplan 2017-2029 for Nordfyns Kommune – således vedtaget af Nordfyns Kommunalbestyrelse, Bogense den 21. december 2021.

Morten Andersen
Borgmester

Morten V. Pedersen
Kommunaldirektør

Forslag til Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn er bekendtgjort den 6. januar 2022

I henhold til § 27 i Lov om Planlægning vedtages foranstående Kommuneplantillæg endeligt.

Nordfyns Kommunalbestyrelse den 28. april 2022.

Morten Andersen
Borgmester

Morten V. Pedersen
Kommunaldirektør

Det endeligt vedtagne Kommuneplantillæg er offentligt bekendtgjort den 2. maj 2022.

Kortblag 1

Projektområde for Naturpark Nordfyn

A4, 1:150000

Bilag 2, Screening for miljøvurdering

Screening af planer og programmer med henblik på stillingtagen til gennemførelse af miljøvurdering, jf. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), LBK nr 1976 af 27/10/2021.

Konklusion	
	<p>Forslag til Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn, vurderes på baggrund af nedenstående screening ikke at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet og vurderes derfor ikke at være omfattet af krav om miljøvurdering af planer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Afgørelsen begrundes i, at planforslaget omhandler om en overordnede planlægning på et strategisk niveau.• I planforslaget peges på et større projektområde, hvor der kan planlægges for en naturpark.• Planlægningen muliggør ikke fysiske anlæg eller bygninger, som der ellers ikke kunne opnås tilladelse til.• Planlægningen af en naturpark vil styrke naturplanlægningen i Nordfyns Kommune, og vil derfor have en positiv effekt på natur.• Med planforslaget fastsættes ingen nye restriktioner eller begrænsninger for arealanvendelsen. Planlægningen for Naturpark Nordfyn sker på baggrund af eksisterende arealanvendelser i kommuneplanen.

Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn Dato: 17-11-2021	Ikke relevant – vurderes ikke yderligere	Planlægning fastsætter bestemmelser herom.	Væsentlig indvirkning (kan medføre miljørapport)	Berørt myndighed: P=Plan, VN=Vand & Natur, M=Miljø, L=Landbrug, DV=Drift & Vej, B=BYG,	Begrundelser/bemærkninger: Vurdering af de enkelte forhold mv. Checklisten har til formål at foretage en vurdering af, hvorvidt et forslag til plan eller program har væsentlige miljømæssige konsekvenser. Miljøkonsekvenserne kan være både positive og negative, og der skal tages hensyn til både kortsigtede, langsigtede, direkte og indirekte effekter. Der SKAL indskrives bemærkninger i alle felter som begrundelse for X'et.
By- og kulturmiljø & landskab					
Byarkitektonisk værdi F.eks. bystruktur, byprofil, byafgrænsning, visuel påvirkning, særlige hensyn, sammenhænge (eksternt og internt), skyggeforhold, vindturbulens ved høje bygninger, indbliksgener, fremtidens udstykninger, boligmiljø, opholdsarealer/byrums placering og udformning (fx ift. tryghed), kommuneplanens retningslinjer om byerne mv.	x			P	Projektområdet er et større område, som udgøres af arealerne beliggende i og i tilknytning til kommunens Natura2000 områder omkring Æbelø, Bogense og Nærrå Strand og Odense Fjord, samt området langs kysten fra Flyvesandet til Enebærodde. Projektområdet omfatter både land- og byzone samt sommerhusområder.
Landskabelige værdier F.eks. Værdifuldt landskab, Kystnærhed, Geologiske interesser, Terrænformer, Visuel påvirkning.		x		P	Planforslaget fastsætter, at den endelige afgrænsning for naturparken skal følge de naturlige grænser i landskabet frem for administrative grænser og skel.
Kulturarv og arkæologiske forhold F.eks.: Værdifulde kulturmiljøer, jordfaste fortidsminder, kirkebyggelinje, karakteristiske bygninger, fedede og bevaringsværdige bygninger.	x			P	Beskyttelsesforhold gælder fortsat.
beskyttede jord- og stendiger	x			B	
Grønne områder og beplantning F.eks. Parkområder, landskabskiler, skov, værdifuld beplantning, og adgang til og bruges af disse områder. Medfører projektet indgreb i et grønt område eller eksisterende friarealer i boligområder?		x		P	Planforslaget omhandler mulighederne for at etablere en naturpark.
	x			VN	
Naturbeskyttelse					
Dyre- og planteliv samt biologisk mangfoldighed F.eks. Ændringer i kvaliteten og omfanget af levesteder for planter og dyr. Fredede arter. Aktiviteter eller færdsel i naturen, der påvirker plante- eller dyrelivet.		x		VN	Planlægningen vurderes at have en positiv effekt på dyre- og planteliv.

Beskyttelseslinjer Skov-, strand-, sø- og å-beskyttelseslinjer	x			VN + kystdirekto ratet	Beskyttelseslinjer gælder fortsat.
Natura 2000		x		VN	Området omhandler beskyttet natur og til formål at styrke naturplanlægningen.
Naturbeskyttelsesinteresser F.eks. §3- sø-, -mose-, -overdrev, vandhuller. Naturområder udpeget i kommuneplanen, såsom sammenhængende naturområder og økologiske forbindelser.		x		VN	Området omhandler beskyttet natur og til formål at styrke naturplanlægningen.
Naturgenopretning og –pleje F.eks. indgreb i beskyttede vandløb, lavbundsarealer eller potentielle vådområder.		x		VN	Området omhandler beskyttet natur og til formål at styrke naturplanlægningen.
Skovrejsning F.eks. plantes eller ryddes der skov?		x		VN	Området omhandler beskyttet natur og til formål at styrke naturplanlægningen.
Miljøforhold					
Luft F.eks. luftforurening fra trafik og virksomheder. Er placeringen påvirket af luftforurening fra omgivelserne? Nærhed til landbrug?	x			M	
	x			L	
Lys og/eller refleksioner F.eks. Bygningsoverfladers, belysnings, skiltes, trafikantlægs og køretøjers påvirkning i forhold til naboer og trafikanter.	x			P	
	x			DV	
Jord F.eks. Kortlagt jordforurening, Påvirkning af inde-/udeklima. Jordens overflade, anvendelighed, dyrkningsværdi. Nedsivning i jorden. Vind- eller vanderosion.	x			M	
	x			L	
Grundvand F.eks. Afstand til vandforsyningsanlæg/ -boringer. Risiko for nedsivning af forurenende stoffer. Drikkevandsforsyning/reserver.	x			M	Styrkelse af naturplanlægningen kan have en positiv effekt på grundvandsinteresser.
Oversvømmelse og erosion Er området udpeget som et område der kan blive udsat for oversvømmelse og erosion (planloven §11a, stk. 1, nr. 18)?	x			VN	Projektområdet ligger kystnært.
LAR	x			M	

Rummer området muligheder for at aflede regnvand via LAR (lokal afledning af regnvand)?					
Overfladevand F.eks. udledning af organiske, uorganiske, toksiske stoffer til søer/vandløb,	X			VN M	
Udledning af spildevand F.eks. mængde, betydning for recipient, renseanlægs kapacitet.	X			M	
Støj og vibrationer F.eks. støjpåvirkning af omgivelserne. Er placeringen påvirket af støj fra omgivelserne? Trafikstøj!	X			M	
	X			DV	
Lugt F.eks. udledning af stoffer der giver lugtgener. Er placeringen påvirket af lugtgener fra omgivelserne?	X			M	
	X			L	
Brand, eksplosion, giftpåvirkning Jf. f.eks. Risikobekendtgørelsen.	X			B	
	X			M / B	
Trafik og transport					
Sikkerhed/tryghed F.eks. ulykkesforebyggende tiltag, trafiksikkerhed, synlighed fra bebyggelsen til veje, stier og parkering (tryghed)	X			DV	
Trafikafvikling/-kapacitet F.eks. tilgængeligheden til området med bil, offentlig transport og for cyklende og gående. Øget trafikmængde?	X			DV	
Ressourceanvendelse					
Arealforbrug F.eks. antal boliger pr. hektar, byfortætning, inddragelse af jomfruelig jord, kommuneplanens retningslinje om landbrug	X			P	
Energiforbrug	X			P	
Vandforbrug	X			M	
Produkter, materialer, råstoffer	X			M	
Affald F.eks. Genanvendelse. Forøgelse af affaldsmængde. Transport af miljøfarlige stoffer.	X			M	
Befolkning og sundhed					
Social aktivitet F.eks. sikrer planen tryghed – både generelt og i forhold til opholdsområder herunder overskuelighed, belysning mv.? Skabes fysiske samlingssteder og sikres adgang til faciliteter?	X			P	

Fysisk aktivitet F.eks. sikres rekreative områder og faciliteter og skabes gode adgangsforhold hertil? Fremmes aktiv transport? mv.	x			P	
Social lighed i sundhed F.eks. mangfoldighed, sikres lige adgang, fremmes aktivt medborgerskab? mv.	x			P	
Sol/skygge F.eks. skyggevirksomheder fra bebyggelse mv.	x			P	
Vind F.eks. ændringer i vindpåvirkninger mv.	x			P	
Sårbare grupper F.eks. handicappede, tilgængelighed for alle?	x			P	
	x			B	
Sammenfatning					Bemærkninger
					Sammenfatning af antal krydser i hver kategori.
Behov for miljøvurdering	Nej		Ja		Bemærkninger
	x				Planforslaget er på et overordnet strategisk niveau.

Se konklusion øverst i dokumentet.

Kommunalbestyrelsen har den 21. december 2021 besluttet at fremlægge Forslag til Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn i offentlig høring.

Kommuneplantillægget fremlægges til debat i 8 uger, for at borgerne kan komme med kommentarer, ændringsforslag eller indsigelser til forslaget.

Ud fra de indkomne bemærkninger beslutter Kommunalbestyrelsen, om der skal ændres i kommuneplantillægget, når det vedtages endeligt.

Forslag til Kommuneplantillæg nr. 21, Naturpark Nordfyn er offentliggjort fra den 6. januar 2022 til den 3. marts 2022.

Kommentarer, ændringsforslag eller indsigelser til kommuneplantillægget skal senest den 3. marts 2022 sendes til:

Nordfyns Kommune,
Østergade 23,
5400 Bogense

eller mailles til: plan@nordfynskommune.dk, mærket "Kommuneplantillæg nr. 21"

Yderligere oplysninger om forslaget kan fås i Plan og Kultur på tlf.: 30 58 62 03

Arbejdsgruppe	Deltagere	Rolle	
Natur			
	Søren	Adm. Natur og Miljø	
	Jesper	Naturvejleder	
	Rep. fra Velas/Birthe Thordal Christensen	Landbrugsorganisation	
	DN/Leo Jensen	Naturorganisation	
	Dennis Hansen	Lodsejer	
	DOF	Dansk Ornitologisk forening	
Kulturarv			
	Anders Myrtue	Adm. Kulturarvskordinator/ Leder Nordfyns museum	
	Odense Bys museer/ Peder Dam	Adm.	
	Otterup Lokalhistorisk forening/Ingelise	Lokalarkiv	
	Klinte sogns Lokalhistoriske arkiv/Sonja Høngaard	Lokalarkiv	
Friluftsliv			
	Jesper	Adm. Naturvejleder	
	Henrietta	Adm. Branding medarbejder	
	Birgitte Hammeleff	Friluftsrådet Nordfyn	
	Bogense Ro og Kajakklub/Henrik Nørgaard Petersen	Ro og kajakklub	
	KFUM Bogense Søspejdere/Stefan	Sejlklub	
	Skoleområdet	Adm. Carsten Seegert	
	Nørreby Borgerforening/ Susanne Kallesøe Mortensen		
Erhverv			
	Marianne Greve	Taskforce Erhverv	
	Esben	Adm. Natur og Miljø	
	Jørgen Båris	NEET	
	Frants Bernstoff-Gyldensteen	Lodsejer/Dansk skovforening	
	Rep. fra Velas/Maria Pilegaard	Landbrugsorganisation	
	Rep. fra Dansk Gartneri/ Anne Esther Fabricius	Brancheforening	
Formidling			
	Jesper	Adm. Naturvejleder	
	Carsten Seegert	Adm. Skoleforvaltningen	
	Rikke Lindhøj	NEET	
	DN/Leo Jensen	Naturorganisation	
	Henrietta	Adm. Brandingmedarbejder	
Turisme			
	Rikke Lindhøj	NEET	
	Flyvesandets camping/ Lejrchef Jesper Nonbo	Campingplads	
	Hasmark Strands camping/Gustaf Josefsson	Campingplads	
	Rep. fra Danland/Dancercenter Betina Larsen	Sommerhusudlejning	
	Rep. Novasol Kasper Barløse	Sommerhusudlejning	
	Rep. fra de nordfynske Bed and Breakfast/Æbeløguiden Ulla Lunau	Overnatning	
	Henrietta	Adm. Brandingmedarbejder	
	Turismens venner Nordfyn/Jørgen Kjeldsen	Overnatning	

Titel	Navn	Organisation	Mailadresse	Telefonnummer
Formand	Anders Thinholm	Kommunalbestyrelsen, formand for TMU	anthi@nordfynskommune.dk	21 15 30 82
Medlem	Mette Landtved-Holm	Kommunalbestyrelsen, formand for EKFU	melah@nordfynskommune.dk	61 19 15 27
Medlem	Brian Lebæk	Kommunalbestyrelsen, næstformand TMU	brian@nordfynskommune.dk	24 68 73 36
Medlem	Jørgen Bårris	Neet, Erhverv	jsb@neet.dk	61 96 05 69
Medlem	Jacob Harrekilde	Naturstyrelsen Fyn	har@nst.dk	41 78 20 43
Medlem	Dennis Stentebjerg Hansen	Lodsejer Stiftelsen Hofmansgave	dsh@hofmansgave.dk	20 33 18 44
Medlem	Per Arne Simonsen	Friluftsrådet Fyn-Nord	perarnesimonsen@gmail.com	65 95 96 98
Medlem	Leo Jensen	DN	leo@leonidaskomm.dk	40 16 52 05
Medlem	Henrik Boesen	Direktør Teknik, Erhverv og Kultur	hbo@nordfynskommune.dk	40 76 43 64
Medlem	Mette Højby	Chef Natur og Miljø	mettep@nordfynskommune.dk	29 74 33 84
Sekretær	Lise-Lotte Kragh	Natur og miljø	llk@nordfynskommune.dk	23 49 17 31

Oversigt over planlagte aktiviteter i Pilotnaturpark Nordfyn				Tidsplan					
Projekt	Aktivitet	Mål	Aktører						
				2023	2024	2025	2026	2027	2028
Natur				#MAN J JASCN L #MAN J JASCN L #MAN J JASCN L #MAN J JASCN L #MAN J JASCN L #MAN J JASCN L					
Bogense Grøne Hjørte	Afgræsning	Intensivering af afgræsning af området, der er præget af tilgroning	Nordfyns Kommune						
Støge	Afgræsning	Pleje af området, der er præget af tilgroning	Nordfyns Kommune						
Engen vest for Bogense	Afgræsning	Forbedret naturkvalitet	Nordfyns Kommune						
Naturpleje ved Fuglsang	Naturpleje med fokus på biodiversitet	At områdets naturkvalitet højnes	Nordfyns Kommune, lokalt løslug						
Stenrev	Etablering af stenrev ved Enebarødder	At områdets biodiversitet i havet øges	Nordfyns Kommune, Stiftelsen Hofmangsgave						
Stenrev	Etablering af stenrev til formidling ved Fuglsang	At etablere et stenrev som man kan snorkle ved og opnå en viden om stenrevens dyreliv og vigtighed for havets biodiversitet	Nordfyns Kommune						
Costal Life	Etablering af vådområde ved Nærå Strand, etablering af ålegræs	At forbedre vandkvaliteten i Nærå strand	Nordfyns Kommune, Naturstyrelsen, EU, Syddansk Universitet, lokale lodsejere						
Ringflø	Etablering af vandhuller, udsætning af strandudtøser, etablering af afgræsning ved Langa, Østero, Bogenses Grøne Hjørte og Enebarødder	At forbedre områdets naturkvalitet	Alle fynske kommuner, EU						
Rydning på Enebarødder	Rydning af birk på Enebarødder	Fremme den oprindelig natur, bl.a. Enebarbuskene	Nordfyns Kommune, Stiftelsen Hofmangsgave						
Strandeng ved Fuglsang	Rydning og oprydning samt pleje	Fremme områdets naturkvalitet	Nordfyns kommune, lokal lodsejer						
Bogense Kystdiger, etape 10	Etablering af ny strandeng	At øge områdets biodiversitet	Nordfyns Kommune						
Fjordmarken vådområde	Etablering af vådområde	At tilbageholde kvælstof, og øge områdets naturværdi	Nordfyns Kommune, lokale lodsejere, landbrugstyrelsen, Naturstyrelsen						
Odense Fjord ved Egensedybet	Etablering af Ålegræs	At forbedre vandkvaliteten i Odense Fjords nordlige del ved Egensedybet	Nordfyns Kommune, Odense Fjord Samarbejdet, Syddansk Universitet						
Kultur									
Synliggørelse af mindesmærker for inddæmningerne	Etablering af formidling, parkering og bord bænkesæt ved mindesmærke på Flyvesandsvej	At synliggøre historien bag de mange nordfynske inddæmninger	Nordfyns Kommune, lokal lodsejer						
Lokal formidling	Opsætning af historisk formidling i lokalområderne	At udbrede kendskabet til den nordfynske historie	Nordfyns Kommune i samarbejde med sommerhusforeningerne og lokalarkiver						
Sommerhusområdernes historie	Opsætning af formidling i de ældste områder	At udvide viden om sommerhusområdernes historie	Nordfyns Kommune i samarbejde med sommerhusforeningerne og lokalarkiverne						
Formidling om de gamle kysterhverv	Opsætning af tavler med fortællinger om de gamle kysterhverv som skallegravning, fiskeri, tørvgravning	At udvide kendskabet til gamle erhverv knyttet til kystområderne	Nordfyns Kommune, lokalarkiver, lokalområderne, Odense Bys museer						
Formidling om tidligere tiders strandjagt og den specielle pram der blev udviklet til strandjagt i Odense Fjord området	Opsætning af tavler med fortællinger om strandjagt og den specialudviklede skydepram fra Odense Fjord	At udvide kendskabet til de lokale jagtformer og skydeprammen fra Odense Fjord	Nordfyns Kommune, lokalarkiver, lokalområderne						
Tema om inddæmningens historie og tilhørende pumpemøller	Opsætning af tavler med formidling	At udvide kendskabet til inddæmninger	Nordfyns Kommune, lokale pumpedæmning, lokalarkiver						
Oluf's kilde ved Klinte kirke	Formidling og synliggørelse af kilden samt mulighed for at opleve de tilhørende kalkmalerier i Klinte Kirke	At udvide kendskabet til kilden og dens betydning for lokalområdet	Nordfyns kommune, Grindløse Kirke menighedsråd, lokalarkiv, lokale i området						
Stenalderboplads ved Klinte	Formidling og synliggørelse, etablering af adgang	At udvide kendskabet til området	Nordfyns Kommune, Odense Bys museer, lokale lodsejere						
Fritidsliv									
Kydsti	Vandrerute	Etablering af etape fra Flyvesandet til Hofmangsgave	Nordfyns Kommune i samarbejde med sommerhusforeningerne og lokale lodsejere						
Etablering af rideruter	Rideruter i naturparkens område inkl. hestetæller	At der er mulighed for ridetur i området	Nordfyns Kommune, Riderute Nordfyn, lokale lodsejere						
Etablering af afmærkede ruter ved Flyvesandet	Vandreruter	At der er mulighed for vandreture i naturparken	Nordfyns Kommune, Naturstyrelsen, lokal lodsejer						
Etablering af sommeraktivitet ved Fuglsang	Vandaktiviteter i sommerperioden, f.eks. Vandpolbane, badeplade og lign. aktiviteter	Øget mulighed for fritidsaktivitet	Nordfyns Kommune						
Snorklespor ved Fuglsang	Snorklespor ved nyt stenrev ved Fuglsang	Øget mulgfor fritidsaktivitet	Nordfyns Kommune						
Etablering af stier, og forledning af eksisterende stier i pilotnaturparken	Gennemgang af eksisterende stier, og opgradering, samt etablering af stier, hvor det kræves for at binde stierne sammen	Øget mulighed for vandreture	Nordfyns Kommune, Hike Fyn, lokale lodsejere						
Hotspots til havsport	Hotspots til isætning af kajaker, padlebåde, kitesurfing og lign. F.eks. Ved Enebarødder, Nørreby, Fuglsang, Egensedybet	Øget mulighed for at dyrke forskellige havsportsdiscipliner	Nordfyns Kommune, lokalråd, idrætsforeninger, borgerforeninger, lokale aktører						
Natureventyr	Børn får en god historie med tilknytning til område de befinder sig i.	At give børn en naturoplevelse som er lidt anderledes	Nordfyns Kommune						
Synliggøre naturparkens legepladser, bålhytter, madpakkehuse osv.	Naturparkens legepladser, madpakkehuse, bålsteder, bålhytter osv., skal fremgå af diverse foldere samt hjemmeside. Der skal på legepladserne desuden opsættes formidling tilpasset minimum et af naturparkens temaer.	Udvide kendskabet til naturparken	Nordfyns Kommune						
Erhverv									
Formidling af erhverv i pilotnaturparken	Formidling ved Fuglsang, Enebarødder, Nørreby, Håsmark og Bogense	Øget kendskab til moderne landbrug	Nordfyns Kommune, Velas, Skovforeningen						
Etablering af demonstrationsmarkhave	Etablering af mark eller have med forskellige landbrugsafgrøder	Øget kendskab til det moderne landbrugs afgrøder	Nordfyns Kommune, Velas, lokale lodsejere						
Guidede ture til landbrug	Besøg på moderne landbrug	At øge kendskabet til jordbrugs erhvervene	Nordfyns Kommune, Lodsejere i naturparken, Visit Nordfyn						
Synliggørelse af erhverv i Pilotnaturpark Nordfyn	Udarbejde i opløst materiale til virksomheder i naturparken	At øge samarbejdet mellem virksomheder og naturparken	Nordfyns Kommune, Velas, NEET, Visit Nordfyn						
Rosenfestival	Synliggørelse af frilandsgartneri i naturparken	At øge kendskabet til gartnerierhvervene	Nordfyns Rosenfestival, NEET, Nordfyns Kommune						
Formidling									
Formidling ved Håsmark, Enebarødder, Fuglsang, Nørreby og Bogense	Formidling i tilknytning til områdets faciliteter. Disse 5 steder er hovedsteder for formidling. Over tid skal der her laves større formidlingscentre, som evt. kan etableres i allerede eksisterende faciliteter. Gerne med digitale og interaktive tavler.	Formidling om naturparkens tilbud, om naturen, historien og aktiviteter	Nordfyns Kommune, samt relevante aktører på de enkelte områder						
Etablering af grejebank til udlån, en stor udgave, til skoler og institutioner og en mindre udgave, f.eks. rygsæk, til udlån til vores turister og andre besøgende	Formidling til skoler og organisationer samt øvrige som ønsker at låne grejet	At udbrede kendskabet til vores natur	Nordfyns Kommune						
Ny hjemmeside til Pilotnaturpark Nordfyn	Etablering af hjemmeside til Pilotnaturpark Nordfyn	At udbrede kendskabet til naturparken og naturparkens aktiviteter	Nordfyns Kommune						
Udarbejdelse af skilte og foldere til naturparken	At udarbejde og opsætte skilte i naturparkens område, med formidling af naturparkens temaer. Udarbejde foldere med kort over naturparken og oplysninger om naturparkens faciliteter. At formidling skal indeholde del på tysk og engelsk	At øge besøgendes muligheder for at få gode oplevelser og nem tilgængelig viden, når de besøger vores pilotnaturpark.	Nordfyns Kommune						
Blå Flag arrangementer ved Bogense, Flyvesandet, Fuglsang, Håsmark og Enebarødder	Naturvejlederne har strandaktiviteter i sommerperioden ved de nordfynske Blå Flag badestrande.	At øge kendskab til dyr og planter ved stranden	Nordfyns Kommune						
Guidede ture med naturvejleder	Guidede ture til udvalgte naturområder	At give skoler og daginstitutioner, samt turister og andre mulighed for at booke guidede ture i naturparken	Nordfyns Kommune, NEET, lokale naturguider						
Digital formidling af naturparkens fortidsminder	Udarbejde en app med digital formidling	At give flere en mulighed for at få fortalt om kulturarven i naturparken	Nordfyns Kommune, NEET, Odense Bys museer						
Turisme									
Etablering af madpakkehus ved Flyvesandet	Omdanne eksisterende bygning til madpakkehus	At give mulighed for pause i tørvejr for vandrere og cykelturister	Nordfyns Kommune, lokal lodsejer						
Riderutisme	Etablering af hestetæller og rideruter	At give mulighed for rideturisme	Nordfyns Kommune, Riderute Nordfyn, lokale lodsejere						
Guidede ture med naturvejleder	Guidede ture til udvalgte naturområder	At give turister mulighed for at booke en tur til et udvalgt naturområde	Nordfyns Kommune, NEET						
Synliggørelse af muligheder for overnatning	Overblik på naturparkens hjemmeside over mulige overnatningssteder, samt understøtte oplysninger af eksisterende shelters.	At give turister mulighed for at finde overnatningssteder af forskellige typer nemt og overskueligt.	Nordfyns Kommune, NEET						
Samarbejde med campingpladser i pilotnaturparken om formidling af aktiviteter	Koordinering af aktiviteter og formidling via pilotnaturparkens hjemmeside	At øge kendskabet til pilotnaturparkens aktiviteter	Nordfyns kommune, NEET, Campingpladserne i Naturparkens område						

Anlægsoversigt for Budgetperioden 2023-2026

	2023	2024	2025	2026
Anlæg	66.090.000	87.040.000	74.750.000	74.750.000
Erhvervs-, Kultur- og Fritidsudvalget	7.750.000	11.750.000	17.250.000	6.250.000
Udvikling af landområderne	808.000	808.000	808.000	808.000
Anlægspulje til borger- og landsbyinitiativer	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Pulje til lokale initiativer	442.000	442.000	442.000	442.000
Flytning af bibliotek/borgerservice til faktagrund	0	5.000.000	11.000.000	0
Investeringsplan for bymidter	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Besættelsesmuseet	1.000.000	0	0	0
Forsamlingshuse	500.000	500.000	0	0
Børne- og Ungeudvalget	17.000.000	24.500.000	2.000.000	2.000.000
Modernisering skoler og daginstitutioner	1.700.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Etablering af ungdomsklub i Morud	300.000	0	0	0
Nyt børnehuse Birkemose	12.500.000	12.500.000	0	0
Flytning af Tigerhuset	2.500.000	0	0	0
Udvidelse af Langebyhus	0	10.000.000	0	0
Social- og Sundhedsudvalget	19.390.000	390.000	390.000	390.000
Velfærdsteknologi i hjemmeplejen	390.000	390.000	390.000	390.000
Seniorhus i Otterup	13.000.000	0	0	0
Anlægspulje til personalefaciliteter	5.500.000	0	0	0
Udarbejdelse af masterplan	500.000	0	0	0
Teknik- og Miljøudvalget	16.850.000	26.300.000	18.415.000	18.215.000
Pulje til renovering af fortove	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Pulje til stier og stiforbindelser (infrastruktur)	0	5.000.000	3.282.000	3.282.000
Udskiftning og fornyelse af byrumsinventar	250.000	0	0	0
Renovering af vejbroer	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Trafiksikkerhedsprojekt - Daugstrupkrydset	0	5.500.000	0	0
Vejafvandingsbidrag	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Nye flydebroer, Bogense Havn og Marina	2.450.000	2.450.000	0	0
Green Steps - DK2020 investeringsplan 2023 - 2026	3.250.000	6.500.000	10.133.000	9.933.000
Naturpark Nordfyn	750.000	0	0	0
Koordination af Miljø- og klimaindsatsen	550.000	550.000	0	0
Enebæroddevejen	2.500.000	0	0	0
Klimaplan for de nordfynske vandløb	500.000	0	0	0
Ny spildevandsstruktur	1.000.000	1.000.000	0	0
Klimasikring fremtidige udstykninger	600.000	300.000	0	0

	2023	2024	2025	2026
Økonomiudvalget	5.100.000	4.100.000	16.695.000	27.895.000
IT og digitaliseringspulje	500.000	500.000	500.000	500.000
Pulje til udskiftning af IT-udstyr	4.600.000	3.600.000	3.600.000	3.600.000
Anlægspulje	0	0	12.595.000	23.795.000
Økonomiudvalget - Jordforsyning	0	20.000.000	20.000.000	20.000.000
Jordforsyningspulje	0	20.000.000	20.000.000	20.000.000

Kilde: Vedtaget budget for perioden 2023-2026

Fredede områder

- INDE
- LØRNESKRUE FLÅK

Beskyttet natur

- Mose
- Strandeng
- Eng
- Overdrev
- Sø
- Hede

Natura 2000 Ramsar områder

-

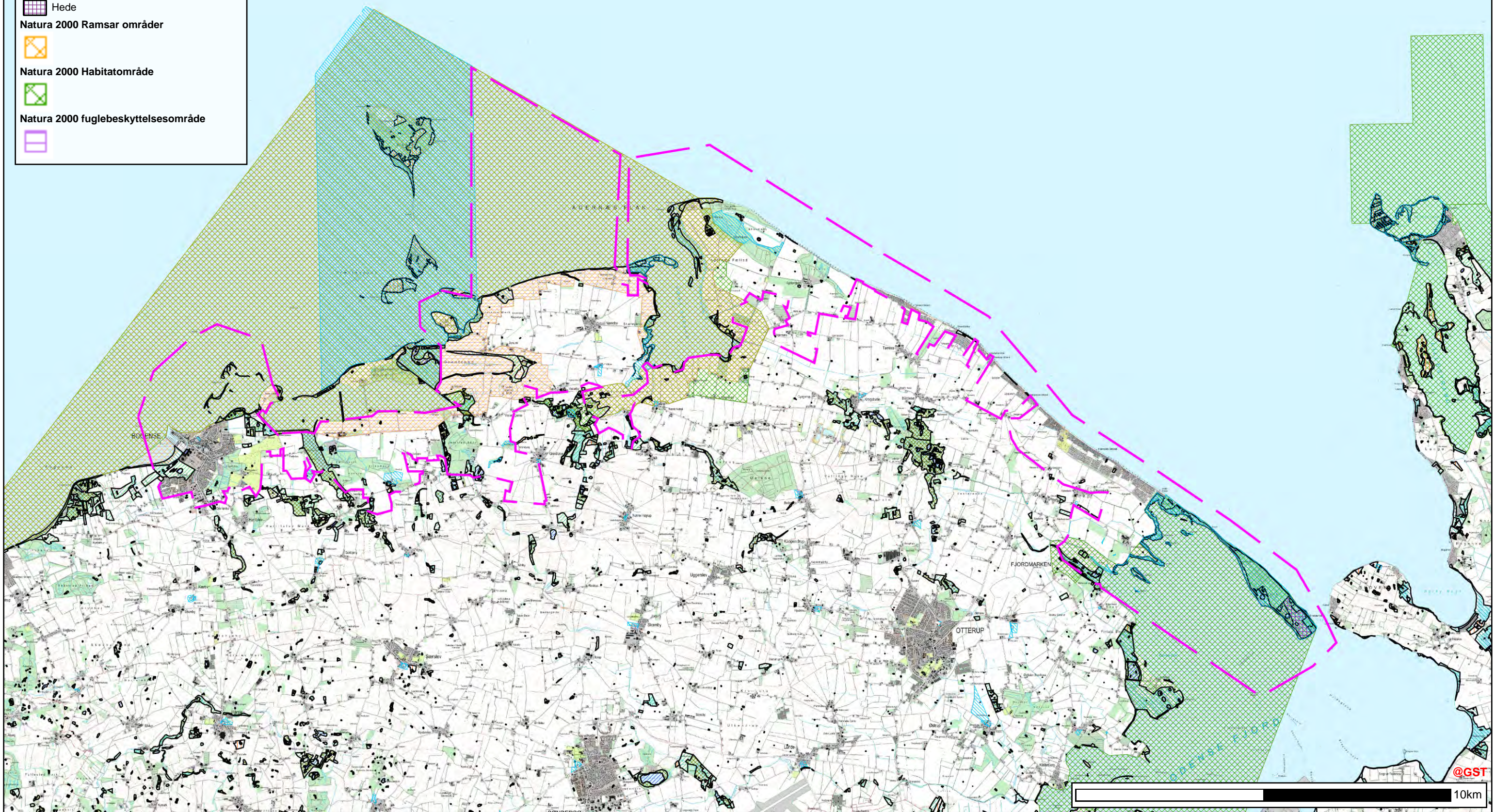
Natura 2000 Habitatområde

-

Natura 2000 fuglebeskyttelsesområde

-

Naturparkens afgrænsning

3. Tilsyn med naturområder og samarbejder om udvikling af naturområder

Økonomi	2022	2023	2024	2025
DRIFT:	500.000	500.000	500.000	500.000
Henvisning:	x Budgetændringsforslag	Anlægsforslag		Nyt forslag jf. Budgetaftalen
Ansvarlig:	Chef for Natur og Miljø			
Beskrivelse:	<p>Kommunen forestår i dag tilsyn med naturområder ifm. færdsel i naturen, dels i form af forpligtigelsen på fredede arealer og dels i kommunens mange andre naturlokaliteter. I forbindelse med borgernes øgede opmærksomhed og interesse for de nordfynske naturområder er erfaringerne, at der følger en tilsyns- og renholdelsesforpligtigelse med for at sikre at naturen ikke tager skade af benyttelsen samt at holde områderne pæne. Kommunen har en særlig tilsynsforpligtigelse på de fredede områder, herunder Æbelø, hvor adfærdsregulerende tilsyn er påkrævet.</p> <p>Kommunen har en tilsynsforpligtigelse i relation til beskyttelse af de naturværdier, som områderne byder på. Denne forpligtigelse er særlig i de fredede områder, hvor naturværdierne ligeledes er størst. Nogle af kommunens attraktive områder har i dag rigtig mange besøgende.</p> <p>Særligt på Æbelø har kommunen en tilsynsforpligtigelse, jf. fredningsbestemmelserne, hvor der i løbet af sæsonen er behov for at sikre, at besøgene ikke gør skade på naturværdierne. Lignede tilsynsforpligtigelse kan iværksættes på andre fredede lokaliteter, såfremt offentlig færdsel tilskynder dette.</p> <p>Der arbejdes med etablering af Naturpark Nordfyn med en forventning om en godkendt mærkning i 2022. Der er i den forbindelse stor opmærksomhed og et stærkt ønske fra lodsejere om et kommunalt engagement i tilsyn og renholdelse af de private områder, som i fremtiden bliver en del af Naturpark Nordfyn.</p> <p>Endvidere vil der arbejdes med at fremme udviklingen af naturområder med lokal forankring på Nordfyn, bl.a. ved at understøtte muligheden for, at vandværker og andre private aktører kan etablere skov, hvilket både har en grundvandsbeskyttelse effekt og et fremtidigt natur- og rekreativt formål.</p>			
Konsekvens i forhold til Vision 2021:	Vision 2021 understøttes i relation til sikring af attraktive naturområder for at skabe et stærkt og samlet Nordfyn.			
Mål og effekt:	Målet er at renholde og føre tilsyn med såvel fredede naturområder som områder i naturpark Nordfyn, således at de besøgene får en god oplevelse, og der er tilstrækkelige faciliteter som understøtter en god naturoplevelse.			
Konsekvens:	Attraktive områder til brug for rekreativ udfoldelse.			
Planlægning og gennemførelse:	Der udarbejdes en plan for tilsynsopgaven primo 2022 for såvel de fredede naturområder, de meget besøgte naturområder og de områder, som vurderes relevante at føre tilsyn med i relation til Naturpark Nordfyn.			
Information til:	Lodsejere informeres om kommunens tilsyn.			
Status marts 2022:	-			
Status august 2022:	-			

Ansøgning om optagelse af Naturpark Flyndersø Sønder Lem Vig i Mærkningsordningen Danske Naturparker

Resume: Flyndersø Sønder Lem Vig blev i 2018 godkendt som pilotnaturpark, og Skive Kommune indsendte per 1. marts 2023 ansøgning om, at få godkendt hele pilotnaturparken eller, alternativt, Flyndersø som naturpark. Nationalkomiteen for mærkningsordningen Danske Naturparker afholdt møde den 15. marts 2023 for at drøfte ansøgningen.

Det anbefales ved gennemlæsning af bilag (155 sider) at prioritere Ansøgningsskema til Danske Naturparker samt naturparkplanen.

Strategisk ophæng:

Seneste behandling:

Udarbejdet af, dato: Sven-Åge Westphalen, Flemming Larsen 17. marts 2023.

Bilag:

- Samlet ansøgning om optagelse af Naturpark Flyndersø Sønder Lem Vig i Mærkningsordningen Danske Naturparker (155 sider).

Indstilling

Nationalkomiteen for Danske Naturparker indstiller, at Flyndersø kan godkendes som Naturpark.

Nationalkomiteen indstiller endvidere, at det accepteres, at Skive Kommune fastholder navnet "Flyndersø Sønder Lem Vig", hvis Skive Kommune inden for en toårig periode udvider parken med arealerne omkring Sønder Lem Vig via arealer i Holstebro Kommune.

Sagsfremstilling

Området strækker sig over cirka 3.100 ha med udgangspunkt i Flyndersø og 800 ha i de særegne områder omkring Sønder Lem Vig. De to områder forventes at kunne gøres sammenhængende inden for en toårig periode via inddragelse af arealer beliggende i Holstebro Kommune. Holstebro Kommune har i 2022 godkendt, at arealer i Holstebro Kommune kan indgå i en samlet naturpark, samt at Skive Kommune i samarbejde med lokale interessenter kan rette henvendelse til de pågældende lodsejere i Holstebro Kommune med henblik på en inddragelse af arealer i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig. Dette uden at Holstebro Kommune bliver medejer af parken og dermed heller ikke skal godkende den. Tilsvarende model findes også i Naturpark Tolne, hvor en lille del af parken er beliggende i Frederikshavn Kommune.

For både Flyndersø og Sønder Lem Vig (3.900 ha) udgør den beskyttede natur 65 procent. Flyndersø området alene udgøres af 56 procent beskyttet natur, mens den beskyttede natur i Sønder Lem Vig udgør 66 procent.

Det potentielle areal i Holstebro Kommune er udvalgt med henblik på mest mulig beskyttet natur og udgør i størrelsesordenen 250 ha, med en andel af beskyttet natur i størrelsesordenen 110 ha. Det giver en dækningsprocent på 44 procent på arealerne i Holstebro Kommune. Hvis alle arealer medregnes (Flyndersø, Sønder Lem Vig og potentielle arealer i Holstebro Kommune) giver det en samlet dækningsprocent på 62 procent for den beskyttede natur i naturparken.

Skive Kommunes ansøgning til Friluftsrådet rettes derfor mod, at såvel arealer ved Flyndersø som Sønder Lem Vig, bliver godkendt som den samlede naturpark. Skulle dette ikke kunne imødekommes, accepterer Skive Kommune, at ansøgningen godkendes for så vidt angår Flyndersøområdet, og at Sønder Lem Vig samt arealerne i Holstebro Kommune bliver en officiel del af parken, når Skive Kommune har lavet aftale med lodsejerne om afgrænsning af arealerne i Holstebro Kommune.

Nationalkomiteen har gennemgået og drøftet ansøgningen, der er velgennemarbejdet og lever op til alle formelle kriterier uanset hvilke af afgrænsningerne, der kommer til at indgå i naturparken. Idet der er præcedens for, at parker skal være mest muligt sammenhængende og, at det indgår i rammerne for mærkningsordningen, at parker løbende kan udvides, hvis udvidelserne fortsat sikrer overholdelse af de 10 kriterier, indstiller Nationalkomiteen, at Friluftsrådets bestyrelse godkender Flyndersø området (3.100 ha) som naturpark med navnet Naturpark Flyndersø.

Idet det er Skive Kommunes forventning snarest muligt og senest inden for to år at få afklaret deltageren fra lodsejerne i Holstebro Kommune og dermed at kunne udvide naturparken til også at omfatte disse arealer samt Sønder Lem Vig området, indstiller Nationalkomiteen endvidere, at det accepteres, at Skive Kommune fastholder navnet "Flyndersø Sønder Lem Vig" i eksisterende skriftligt og elektronisk materiale. Dels fordi det vil være bekosteligt at ændre men primært fordi den samlede betegnelse er blevet knæsat i lokalområdet og det derfor vil skade etableringen af parken, hvis den i en kortere periode skal hedde noget andet.

Økonomi og resurser

Tidsplan

Beslutning

Ansøgningsvejledning til Naturpark

Ansøgningskemaet skal udfyldes og må max fylde 10 sider eksklusiv bilag. Naturparkplanen, kortmateriale, tidsplan samt budget og finansieringsforslag skal vedlægges som bilag.

Ansøgningen sendes til swe@friluftsradet.dk og fr@friluftsradet.dk

I udarbejdelsen af ansøgning til Danske Naturparker, er det altid muligt at få sparring og vejledning fra Danske Naturparkeres sekretariat. Det anbefales at tage kontakt i god tid inden ansøgningen indsendes.

Ansøgningsprocedure

Ansøgningsfrist

Der er ansøgningsfrist til Danske Naturparker to gange årligt: **den 1. marts og 1. oktober.**

Ansøgningsmateriale

Ansøgeren skal indsende et udfyldt **ansøgningskema** (max 10 sider), hvor der som bilag skal vedlægges **naturparkplanen, kortmateriale, tidsplan for den 5-årige mærkningsperiode samt budget og finansieringsplan**. Ansøgningskemaet udarbejdes, så det tydeligt fremgår, hvorvidt alle 10 kriterier er opfyldt.

Ansøgningen til Danske naturparker skal indsendes af den eller de kommuner, som er ansvarlige for naturparken. Hvis flere kommuner går sammen om en naturpark laves én fælles ansøgning.

Behandling af ansøgninger

Alle ansøgninger behandles først af Nationalkomiteen for Danske Naturparker, der foretager en faglig vurdering af ansøgningen. Nationalkomiteen udarbejder derefter en indstilling til Friluftsrådets bestyrelse, som træffer endelig beslutning. Når den endelige beslutning er truffet, gives der besked til den/de ansvarlige kommuner for den respektive naturpark.

I processen op til udarbejdelsen af ansøgningen kan man altid kontakte sekretariatet for Danske Naturparker for sparring og vejledning. Det anbefales at tage kontakt i god tid.

Uddybning af bilag

Naturparkplan

Kriterium nr. 10 stiller betingelse om en naturparkplan, som er det instrument, der skal sikre udviklingen og kvaliteten af den enkelte naturpark. Naturparkplanen skal indeholde visioner, lang- og kortsigtede målsætninger samt projekter inden for de seks temaer: natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme. Kravene til naturparkplanen findes i vejledningen: *Danske Naturparker – Hvad, Hvorfor og Hvordan kommer vi i gang?*, som kan hentes på Danske Naturparkeres hjemmeside. Naturparkplanen skal beslattes politisk i de involverede kommuner, vurderes af Danske Naturparkeres Nationalkomité og godkendes af Friluftsrådets bestyrelse.

Det kan under alle omstændigheder anbefales, at man går i dialog med sekretariatet for Danske Naturparker, før naturparkplanen vedtages endeligt i kommunen(-erne).

Kortmateriale

Kortmateriale skal tydeligt vise afgrænsning samt en oversigt over beskyttede og fredede arealer samt øvrige arealer, der lever op til kravet om at være beskyttet natur jf. kriterie 1.

Budget og Finansieringsplan

Budget og finansieringsplan skal tydeliggøre de ressourcer, der er afsat til driften af og arbejdet med naturparken i løbet af mærkningsperioden.

Tidsplan

Tidsplanen for naturparkperioden skal som minimum angive en oversigt over realiseringen af projekter nævnt i naturparkplanen.

Andre informationer

Pris

Der betales årligt et medlemsgebyr på 25.000 kr. til Danske Naturparker.

Mærkningsperiode

Mærkningsperioden for en naturpark er 5 år. I mærkningsperioden forpligter naturparken sig til at udarbejde en årlig statusrapport, der giver indikation om, hvordan arbejdet i naturparken forløber sig i forhold til naturparkplanens visioner, målsætninger og projekter.

Tjekliste til ansøgning

- ✓ Udfyldt ansøgningsskema (max 10 sider)
- ✓ Naturparkplan (vedlægges som bilag)
- ✓ Budget og finansieringsplan for mærkningsperioden (vedlægges som bilag)
- ✓ Tidsplan (vedlægges som bilag)
- ✓ Kortmateriale (vedlægges som bilag).

Ansøgningsskema til Naturpark (max 10 sider)

Kommune(r): Skive Kommune	
Kontaktperson(er): Claes Fischer	E-mail: claf@skivekommune.dk
Tlf.: 9915 6809	Mobil: 2228 7515
Adresse: Rådhuspladsen 2 7800 Skive	
Naturparkens navn: Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig	
Evt. samarbejdspartnere/kommuner:	
Områdets størrelse (hektar): 3.900 ha	
Kort beskrivelse af naturparken: <p>Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig repræsenterer et område med meget varieret natur. Naturparken strækker sig fra Skiveådal i øst over Estvadgårds Plantage og Rønbjerg Mose til Sønder Lem Vig i vest. Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig indeholder en række forskellige landskabs- og naturtyper, beboelse, landbrug, fritidsfaciliteter, kulturhistorie og fortidsminder.</p> <p>Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig indeholder store landskabelige og geologiske værdier i det slettelandskab, der blev dannet under sidste istids afsmeltning. I naturparken findes mange afmærkede ruter, og der er etableret parkeringsmuligheder, primitive overnatningspladser, rastepfadser og servicebygninger.</p> <p>Skive Kommune er omgivet af seværdigheder der tager udgangspunkt i naturen og har med den baggrund naturen i baghaven. Med blot få minutter fra Skive midtby kan man opleve snoede ådale, smukke skovstier, ride- og vandreruter og derigennem opleve områdets natur- og kulturhistoriske ophav.</p>	

Et bærende element for naturparken er borgerinddragelse og frivillighed hvilket forudsætter en bred lokal opbakning fra lodsejere, frivillige, interessenter, bruger- og borgergrupper. Disse samarbejdspartnere er blevet inddraget tidligt i forløbet for, at sikre muligheden for at bidrage med ønsker, visioner og planer for naturparken. Lodsejernes deltagelse i naturparken er baseret på frivillighed og er uden retsvirkning for hverken kommune samarbejdspartnere, lodsejere, region eller stat.

Motivering af ansøgning (valgfri):

Her er der mulighed for at inddrage argumenter som ikke passer ind under de øvrige felter i ansøgningskemaet.

De 10 Kriterier

I de nedenstående felter skal det forklares, hvordan naturparken opfylder hver af de 10 kriterier.

1. Minimum 50 % af naturparkens areal skal være beskyttet natur

Andelen af beskyttet natur udgør 65% af naturparkens areal. Denne andel forventes øget i takt med inddragelse af arealer i Holstebro Kommune i naturparken.

2. Naturparken skal have en præcis geografisk afgrænsning

Kortbilag over naturparkens afgrænsning vedlagt.

Området strækker sig over ca. 3.100 ha med udgangspunkt i Flyndersø og med et tillæg på 800 ha i de særegne områder omkring Sønder Lem Vig. De to områder forventes at kunne gøres sammenhængende indenfor en 2-årig periode via inddragelse af arealer beliggende i Holstebro Kommune. Holstebro Kommune har i 2022 godkendt at arealer i Holstebro Kommune kan indgå i en samlet naturpark, samt at Skive Kommune i samarbejde med lokale interessenter kan rette henvendelse til de pågældende lodsejere i Holstebro Kommune med henblik på en inddragelse af arealer i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig.

Naturparkplanen og ansøgningen til Friluftsrådet rettes derfor mod, at såvel arealer ved Flyndersø som Sønder Lem Vig, bliver godkendt som den samlede naturpark, idet der er lavet formel samarbejdsaftale med Holstebro Kommune om at få inddraget de mellemliggende områder i parken. Skulle dette ikke kunne imødekommes, accepterer Skive Kommune, at ansøgningen godkendes fsva. Flyndersøområdet, og at Sønder Lem Vig samt arealerne i Holstebro Kommune bliver en officiel del af parken, når Skive Kommune har indsendt og fået godkendt, afgrænsningen af arealerne i Holstebro Kommune.

Såfremt Flyndersøområdet alene godkendes, udgør arealet af beskyttet natur 56% af det samlede areal, og lever således op til kriterie 1 for mærkningsordningen Danske Naturparker.

En enkelt lodsejer har ikke ønsket at være omfattet af afgrænsningen, matr.nr. 9c, Rønbjerg By, Rønbjerg. Det samlede areal af denne matrikel (hede-areal uden erhvervsmæssig interesse) udgør ca. 26 ha, og derved ca. 0,7 % af naturparkens samlede areal.

3. Naturparken skal have en administrativ ansvarlig medarbejder ansat

Skive Kommune har en fastansat medarbejder tilknyttet naturparken, med administration og sekretariats funktion for Naturparkrådet. Antallet af afsatte timer udgør 600 timer/år.

4. Naturparken skal have et naturparkråd

Medlemmer af Naturparkrådet repræsenterer følgende interesser:

Skive Kommunes Byråd
Skive Kommunes administration
Landboforeningen Limfjorden
Friluftsrådet
Museum Salling
Skive og Omegns Lystfiskerforening
Dansk Naturfredningsforening
Skive Idræts Samvirke
Dansk Ornitologisk Forening
Dansk Familielandbrug Midtjylland
Jagtforeningernes Fællesråd
Repræsentant for lodsejere

5. Der skal tilvejebringes den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken samt realisering af naturparkplanen

Budget for naturparken i planperioden 2023-2027 vedlagt som bilag.
Budgettet synliggør den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken. Yderligere eksterne midler kan tilgås ved indgåelse af projekter med eksterne samarbejdspartnere.

6. Naturparken og dens afgrænsning skal være en del af kommuneplanen eller et tillæg til denne

Naturparken, dens afgræsning og naturparkplanen er d. 28. februar 2023 godkendt til høring af Skive Kommunes Byråd som tillæg til Kommuneplan 2020-2032. Efter en 4 ugers høringsperiode vil de indkomne høringssvar blive forelagt Skive Kommunes Byråd med henblik på en endelig godkendelse herefter.

7. Naturparken skal forankres lokalt gennem borger- og lodsejerinddragelsesprocesser

Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig opnåede status som Pilotnaturpark i 2018 og Skive Kommune har arbejdet intensivt for at få de sidste forhold på plads således der kan gennemføres en endelig certificering som Dansk Naturpark ved Friluftsrådet.

Siden den spæde start for Pilotnaturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig har lokale interessenter og ildsjæle været inddraget i udviklingssamarbejdet for naturparken. Med etablering af Naturparkrådet, hvor en bred kreds af interessenter og repræsentanter fra grønne organisationer, friluftsliv, formidling, kulturinstitutioner, turisme og myndigheder deltager har udviklingssamarbejdet centreret sig om lodsejerinddragelser, naturparkens afgræsning og etablering af friluftsfaciliteter og guidede ture i naturparken. Naturparkrådets medlemmer har med stort engagement været kardinalpunktet i den kommende naturparks udvikling.

I efteråret 2021 afholdte Skive Kommune et stort borgermøde, hvor alle interesserede og samarbejdspartnere deltog i en temadag, borgernes og brugernes ønsker for naturparkens udvikling blev drøftet. Dette med afsæt i de 6 kerneværdier for naturparken: Natur, Kulturarv, Friluftsliv, Formidling samt Erhverv & Turisme. Der vil fremover være fokus på en fortsat udvikling af naturparkens kerneværdier, samt skabelsen af konkrete partnerskaber mellem foreninger, kulturinstitutioner, lokale ildsjæle og erhvervsdrivende. Udviklingen af Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig følges løbende, og der vil være opmærksomhed på at de ønskede udviklingsmål opnås. Naturparkplanen vil efter en 5-årig periode evalueres i samråd med Naturparkrådet og naturparkens samarbejdspartnere.

Lokale ildsjæle har på eget initiativ oprettet "Naturparkgruppen". Disse medlemmer besidder stort lokalkendskab og -viden og arbejder med stort engagement for naturparkens videreudvikling og fungerer som sparringspartner for Naturparkrådet.

8. Der skal være en koordineret formidling af naturparken for både danske og udenlandske besøgende

Formidling er en af grundstenene i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig. Naturparken rummer i dag mange former for formidling af natur, kultur og aktiviteter knyttet til naturparkens mange spændende oplevelser. Kommunens naturvejledere inddrager naturparkens attraktioner til mange besøgende i alle aldre. Derudover er der i Naturparkrådet og dets bagland en række frivillige, der med indlevelse og professionalisme arrangerer formidling og ture med afsæt i naturparken.

Naturparkens arrangementer annonceres på relevante sociale medier, dagspressen og på kommunens hjemmeside med henblik på, at få så mange modtagere som muligt. Den skrevne og digitale formidling vil være tilgængelig på engelsk og tysk, for at imødekomme Skive Kommunes udenlandske gæster.

9. Naturparken skal have mindst én naturvejleder tilknyttet

Skive Kommune har i samarbejde med Museum Salling tilknyttet naturvejledere til formidling af naturparkens seværdigheder, og som tovholder for Unge naturparkambassadører. Grundet de landsdækkende nedlukninger har indsatsen vedr. Unge naturparkambassadører været begrænset. Dog har der i 2022 været gennemført 10 Unge naturparkambassadør - forløb med deltagelse af i alt 146 elever.

Derudover er der fra Skive kommunes administration afsat 250 timer/år til naturvejledning og naturture ved naturparkens projektleder.

10. Der skal foreligge en godkendt naturparkplan og denne skal være politisk vedtaget

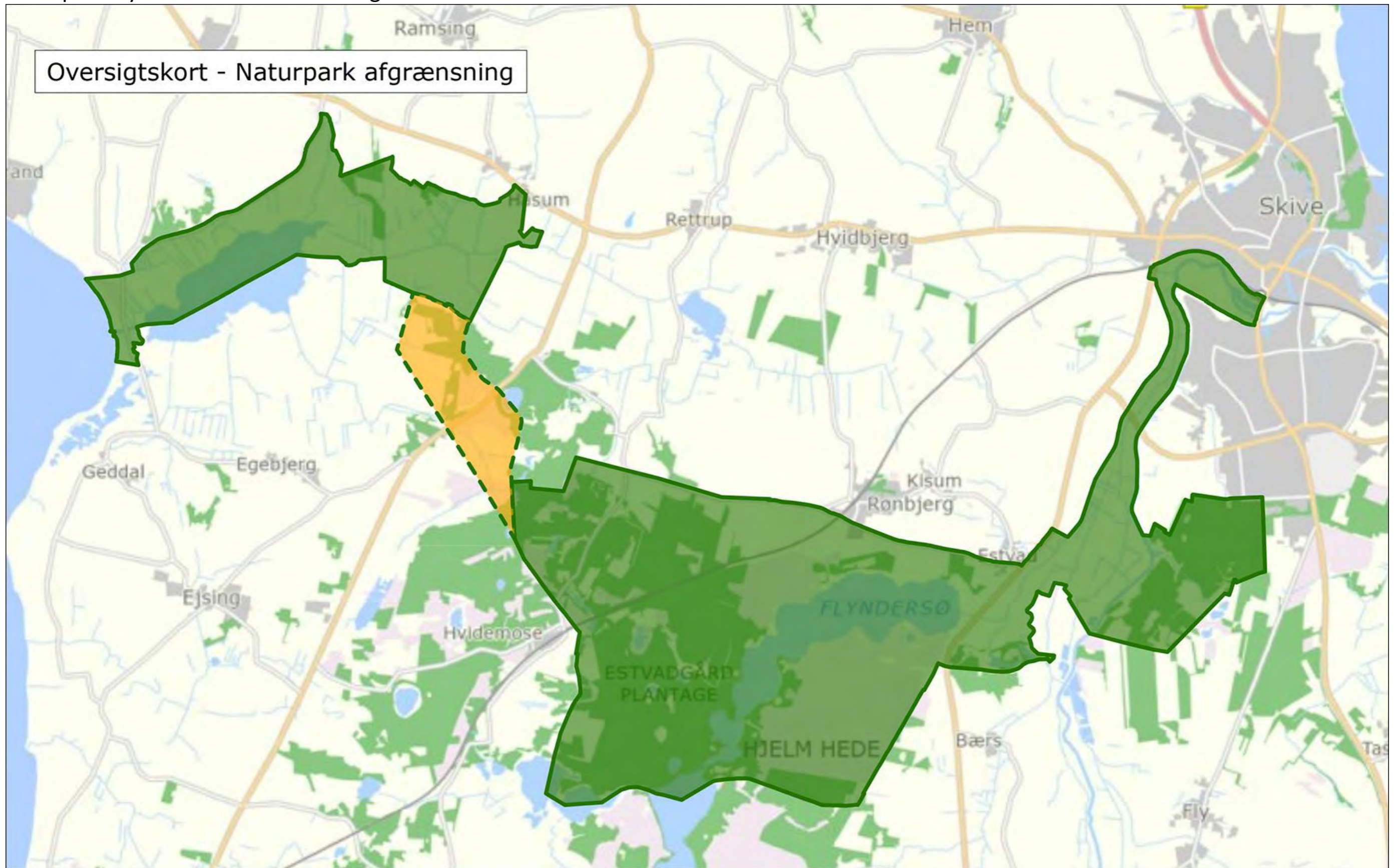
Naturparkplanen med tilhørende bilag er forelagt Skive Kommunes Byråd d. 28. februar 2023 og godkendt til offentlig høring på 4 uger. Efter endt høringsperiode vil de indkomne høringssvar blive forelagt Skive Kommunes Byråd med henblik på en endelig godkendelse herefter.

Link til Naturparkplan: <https://skive.viewer.dkplan.niras.dk/DKplan/DKplan.aspx?PlanId=83>

Link til Kommuneplantillæg: <https://skive.viewer.dkplan.niras.dk/plan/68#/47148>

Eventuelle bemærkninger til de 10 kriterier

Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig

Oversigtskort - Naturpark afgrænsning

Det med gult markeret angiver arealer i Holstebro Kommune.

Budget Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig 2023-2027

Budgetposter	Beløb pr. år	Bemærkninger
Administration		
Projektleder Naturpark	210.000 kr.	600 timer. Løn og pension
Naturvejleder	80.000 kr.	250 timer. Løn og pension
Kontorhold, kørsel, møder	50.000 kr.	Omkostninger til kontorhold. Løbende møder med netværk og samarbejdspartnere, deltagelse i konferencer og udvikling.
Medlemskab af Danske Naturparker	25.000 kr.	Obligatorisk
Møder med frivillige, Naturparkråd og interessenter	50.000 kr.	Møder med frivillige, Naturparkråd, lodsejere. Leje af lokaler, forplejning og udgifter til eksterne indlægsholdere mm.
Formidling		
Drift og vedligehold af hjemmeside og SoMe	30.000 kr.	
Trykt formidling	25.000 kr.	Trykte foldere om naturparkens muligheder for friluftsliv, vandreruter, ridestier mm.
Annoncering	25.000 kr.	Annoncering af arrangementer
Anden formidling, ture mm.	60.000 kr.	Afholdelse af arrangementer med eksterne turguider mm.
Drift og vedligehold		
Naturstier i Naturparken	85.000 kr.	vedligehold af vandrestier
Stisystemer, friluftsfaciliteter og Naturparkcenter Flyndersø Mølle	150.000 kr.	Drift, vedligehold og fornyelse af friluftsfaciliteter. Flyndersø Mølle, madpakkehuse, shelters og andet inventar.
Naturpleje	70.000 kr.	Naturpleje på arealer i Naturparken
Udvikling		
Naturpleje	150.000 kr.	Tilskud til naturpleje
Understøttelse til naturparkprojekter	150.000 kr.	Direkte tilskud til projekter, medfinansiering af projekter med ekstern finansiering, konsulentbistand mm.
Total	1.160.000 kr.	

Budget, tids- og finansieringsplan for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig 2023-2027

Mål	Periode	Finansiering	Beløb pr år	I alt
Vedligehold af vandrestier i Naturparken	2023-2027	Skive Kommune	85.000	425.000
Drift og vedligehold af Friluftsfaciliteter Shelters, Madpakkehuse mm. Leje og udvikling af Naturparkcenter Flyndersø Mølle	2023-2027	Skive Kommune	150.000	750.000
Naturpleje i Naturparken	2023-2027	Skive Kommune	70.000	350.000
Tilskud til naturpleje på private arealer i Naturparken	2023-2027	Skive Kommune	150.000	750.000
Understøttelse af naturparkprojekter. Direkte tilskud til projekter, medfinansiering af projekter med ekstern finansiering	2023-2027	Skive Kommune	150.000	750.000
Sønder Lem Vig Rydning af N2000-areal	2023	Skive Kommune LIFE IP-Natureman		163.000
Stier og Friluftsfaciliteter inden for naturparkens afgrænsning	2022-2025	Skive Kommune	125.000	625.000
Etablering og opgradering af stier og publikumsfaciliteter på shelterpladser mm.	2018-2023	Skive Kommune: 567.000 Nordea-Fonden: 633.000		1.200.000

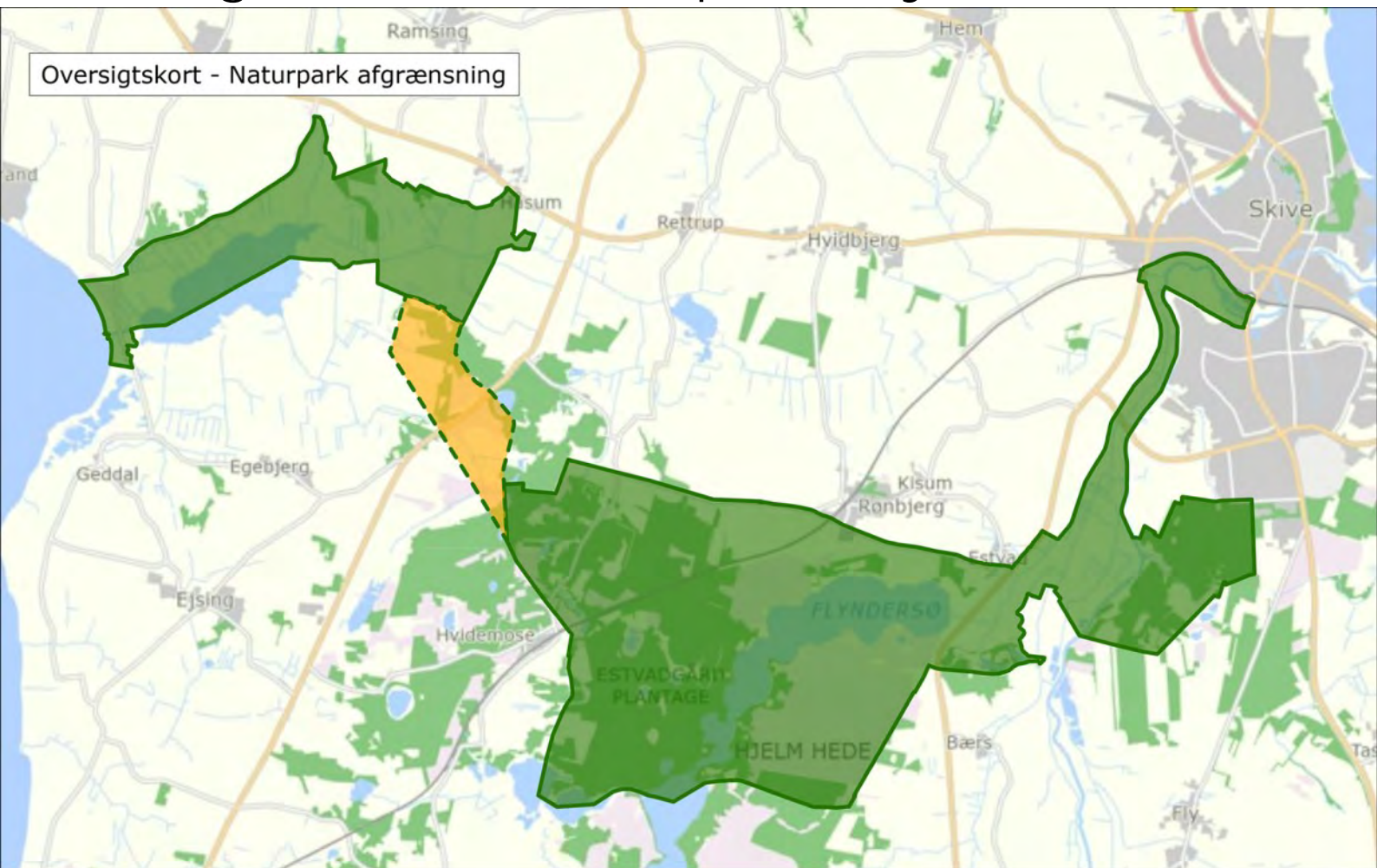
Fortsættes på side 2

Budget, tids- og finansieringsplan for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig 2023-2027

Mål	Periode	Finansiering	Beløb pr år	I alt
Broer og stier ved Koholm Å og Skive Å	2023-2024	Skive Kommune		975.000
Naturparkcenter Flyndersø renovering og udvikling af Flyndersø Mølle i samarbejde med lodsejer, Stedet Tæller X (Realdania og Ny Carlsbergfondet), eksterne bidragsydere og Museum Salling. Projekt igangsat i samarbejde med ekstern konsulent.	2024-2025	*Uafklaret. Forventet budget på 9.0 mio. Skive Kommune: 1.0 mio Privat lodsejer: 2.0 mio Stedet Tæller X: 4.5 mio Byfonden: 0.2 mio Eksterne bidragsydere: 1.3 mio	*	9.000.000
Drift og vedligehold af hjemmeside og SoMe	2023-2027	Skive Kommune	30.000	150.000
Trykt formidling. Trykte foldere om naturparkens muligheder for friluftsliv, vandrestier, rideruter mm.	2023-2027	Skive Kommune	25.000	125.000
Annoncering, anden formidling, publikumsture mm.		Skive Kommune	85.000	425.000
Medlemskab af Danske Naturparker	2023-2027	Skive Kommune	25.000	125.000
Møder med Frivillige, naturparkråd, interessenter mm.	2023-2027	Skive Kommune	50.000	250.000
Kulturhistoriske fortællinger	2023-2027	Skive Kommune	80.000	400.000
I alt				16.463.000

Kommuneplantillæg

Tillæg nr. 13 - Naturpark Flyndersø /

Forslag

Forslaget blev vedtaget af Kommunalbestyrelsen den 28.02.2023

Forslaget er i offentlig høring i perioden 01.03.2023 til 29.03.2023

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse af tillægget	3
Redegørelse	4
Miljøvurdering	9
Rammer	10
Retningslinjer	11
Retsvirkninger	12
Vedtagelse	13

Beskrivelse af tillægget

Formål

Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig repræsenterer et område på 3.900 ha. med meget varieret natur. Naturparken strækker sig fra Skive ådal i øst over Estvadgårds Plantage og Rønbjerg Mose til Sønder Lem Vig i vest. Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig indeholder en række forskellige landskabs- og naturtyper, beboelse, landbrug, fritidsfaciliteter, kulturhistorie og fortidsminder.

Kommuneplantillægget har til formål at beskrive naturparkplanens strategier og synliggøre naturparkens fysiske afgrænsning med henblik på den afsluttende certificering af naturparkplanen for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig ved Friluftsrådet.

Skive Byråd ønsker med etablering af Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig, at bidrage til den fortsatte udvikling af naturnære muligheder for kommunens borgere og gæster. Naturparken skal danne ramme for udvikling og naturpleje af arealerne, hvor naturbeskyttelse og -benyttelse ses i sammenhæng med nye og spændene muligheder for borgere, erhvervsliv og turister at opleve og forstå naturen på dens hjemmebane.

Der er derfor udarbejdet et kommuneplantillæg til Kommuneplan 2020-2032.

Redegørelse

Baggrunden for kommuneplantillæg nr. 13 er et ønske fra lokale interessenter og Skive Kommune, om at inddrage de særegne naturarealer under Friluftsrådes mærkningsordning – Danske Naturparker

Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig fik i 2018 status som pilotnaturpark under Friluftsrådes mærkningsordning – Danske Naturparker. En Naturpark er et større sammenhængende landskab, der ofte vil indeholde naturområder af regional, national og international betydning. En naturpark er velafgrænset med stor landskabelig skønhed, naturrigdom og kulturhistorisk værdi. De repræsenterede landskaber i en naturpark er karakteristiske for landets forskellige egne og bør nyde særlig beskyttelse af hensyn til nuværende og kommende generationer. Danske Naturparker er en fælles ramme, der støtter den lokale vision for pleje, benyttelse og beskyttelse af et naturområde i et tværgående samarbejde mellem frivillige aktører. Kommuneplantillægget er et bærende element i den afsluttende certificering af naturparkplanen for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig ved Friluftsrådet.

Fundamentet for Friluftsrådets mærkningsordning er 10 kriterier:

1. Minimum 50 % af naturparkens areal skal være beskyttet natur
2. Naturparken skal have en præcis geografisk afgrænsning
3. Naturparken skal have en administrativ ansvarlig
4. Naturparken skal have et naturparkråd
5. Der skal tilvejebringes den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken samt realisering af naturparkplanen.
6. Naturparken og dens afgrænsning skal være en del af kommuneplanen eller et tillæg til denne
7. Naturparken skal forankres lokalt gennem borger- og lodsejerinddragelsesprocesser
8. Der skal være en koordineret formidling af naturparken for både danske og udenlandske besøgende
9. Naturparken skal have mindst én naturvejleder tilknyttet
10. Der skal foreligge en godkendt naturparkplan og denne skal være politisk vedtaget

Med en politisk vedtaget naturparkplan som tillæg til Kommuneplanen 2020-2032 vil Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig senest ved udgangen af 2023 have opfyldt samtlige kriterier fra Friluftsrådets mærkningsordning.

Kardinalpunktet omkring udpegningen af naturparken er at gøre de særegne og naturskønne arealer endnu mere attraktive for både borgere og besøgende ved at skabe en fælles ramme for udviklingen af naturparken fremadrettet.

Herunder er redegjort for tillæggets forudsætninger, samt at kommuneplantillæg nr. 13 er i overensstemmelse med anden planlægning og lovgivning for området.

Landsplandirektiver

Kommuneplantillæg nr. 13 er ikke omfattet af et landsplandirektiv.

Kystnærhedszonen

Ifølge planloven skal kystområderne friholdes for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængig af kystnærhed. Der skal ved planlægning for nye arealer i byzone og anlæg i landzone være en planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

Kommuneplantillæg nr. 13 omfatter arealer i kystnærhedszonen. Placeringen af arealudlægget begrundes med den samlede andel af særlig natur, samt lodsejernes frivillige deltagelse.

For anlæg med byzonestatus i kystnærhedszonen gælder, at ny bebyggelse skal indpasses i kystlandskabet som helhed, at der tages hensyn til infrastruktur anlæg såsom havne m.m., at offentligheden sikres adgang til kysten samt at der ved udlæg af areal tages hensyn til bevaringsværdig bystruktur og omgivende naturinteresser.

Kommuneplan nr. 13 giver ikke mulighed for nye arealer i byzone, anlæg eller bebyggelse, og er derfor ikke i strid med planlovens karv til planlægning i kystnærhedszonen.

Oversvømmelse og erosion

Skive kommune vurderer jf. klimatilpasningsplanen (retningslinje 5.8 i Kommuneplan 2020-2032), at kommuneplantillæg nr. 13 ikke omfatter arealer, hvor der er risiko for oversvømmelse eller erosion.

Råstofplan

Kommuneplantillægget har ikke væsentlig indvirkning på muligheden for råstofudvinding.

Rummelighed

Kommuneplantillægget har ikke indvirkning på omfanget af kommende eller eksisterende rummelighed til erhverv og boliger, idet der ikke gives mulighed for nysudlægning af arealer til byudvikling i byzone.

Der er i Kommuneplan 2020-2032 redegjort for omfanget af eksisterende rummelighed til boliger og erhverv i Skive Kommune.

Landbrug

Der er forbud mod at lokalplanlægge til følsom anvendelse i områder der er belastet af lugt. Endvidere, når der inddrages nye arealer til byvækst, eller der sker ændringer på kanten af byzonen, kræver det en vurdering af, om planlægningen kan påvirke landbrugsejendommen eller husdyrproduktionens fremtidige udviklingsmuligheder.

Kommuneplantillægget har ikke indvirkning på eksisterende og kommende arealanvendelse ifm. landbrug.

Nabokommuner

Kommuneplantillæg nr. 13. påvirker Holstebro Kommune, idet tillægget synliggør en kommende afgræsning af Naturpark Flyndersø -Sønder Lem Vig der inddrager arealer i Holstebro Kommune.

Naturparkplanen er udarbejdet i samarbejde mellem Naturparkrådet for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig og Skive Kommunes administration. Området strækker sig over ca. 3.100 ha med udgangspunkt i Flyndersø og med et tillæg på 800 ha i de særegne områder omkring Sønder Lem Vig. De to områder forventes at kunne gøres sammenhængende indenfor en 2-årig periode via inddragelse af arealer beliggende i Holstebro Kommune. Holstebro kommune har i 2022 godkendt at arealer i Holstebro Kommune kan indgå i en samlet naturpark, samt at Skive Kommune i samarbejde med lokale interessenter kan rette henvendelse til de pågældende lodsejere i Holstebro Kommune med henblik på inddragelse af arealer i Holstebro Kommune og en samlet en certificering af Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig.

Det er derfor den helt klare forventning og målsætning, at arealerne ved Sønder Lem Vig ville kunne sammenkobles med resten af naturparken inden for kortere periode, og ved inddragelse af arealer i Holstebro Kommune. Med et kommuneplantillæg for både Holstebro og Skive Kommune vil den samlede Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig fremstå som én samlet naturpark.

Skive Kommune har oplyst Holstebro Kommune, at man er indstillet på at ville varetage det administrative arbejde med certificering af naturparken, og Holstebro Kommune derfor ikke bliver pålagt yderligere opgaver i denne forbindelse.

Natura 2000-områder

Der gælder særlige regler for internationale beskyttelsesområder, såkaldte Natura 2000-områder, som består af habitat- og fuglebeskyttelsesområder samt Ramsarområder.

I Natura 2000-områder må der bl.a. ikke planlægges for nye arealer til byzone eller sommerhusområde samt nye større vejanlæg, trafik anlæg, tekniske anlæg m.v.

Følgende habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beliggende helt eller delvist inden for Naturparkens afgrænsning:

H40 Karup Å, Kongenshus og Hessellund Heder

H41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø

H60 Skørsø

H32 Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge

F29 Flyndersø og Skalle Sø

Kommuneplantillægget sætter ikke nye rammer for fremtidige anlægstilladelser. Kommuneplantillægget tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og eventuelle fremtidige projekter skal have de fornødne tilladelser, dispensationer mv. på grundlag af væsentlighedsvurdering og konsekvensvurderinger. På den baggrund vurderer Skive Kommune, at kommuneplantillægget ikke medfører en væsentlig påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne.

Rødlistede og Bilag IV-arter

Arter beskyttet ifølge habitatdirektivets bilag IV må ikke indfanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, deres yngle- og rasteområder må ikke beskadiges eller forstyrres.

Der er ifølge Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, *Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV* samt *Forvaltningsplan for flagermus (2013)* registreret følgende bilag IV-arter indenfor Naturparkens afgrænsning:

Damflagermus

Vandflagermus

Brunflagermus

Sydflagermus

Odder

Markfirben

Stor Vandsalamander

Spidssnudet frø

Strandtudse

Grøn Kølleguldsmed

Skive Kommune har ikke kendskab til andre bilag IV-arter i området.

Kommuneplantillægget sætter ikke nye rammer for fremtidige anlægstilladelser. Kommuneplantillægget tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og eventuelle fremtidige projekter skal have de fornødne tilladelser, dispensationer mv. på grundlag af væsentlighedsvurdering og konsekvensvurderinger. På den baggrund vurderer Skive Kommune, at kommuneplantillægget ikke medfører en væsentlig påvirkning af Bilag IV-arter eller rødlistede arter.

Beskyttelse af grundvandet

Skive Kommune vurderer, at kommuneplanlæg nr. 13 ikke indebærer en væsentlig risiko for grundvandet, idet det ikke fastlægger mulighed for nye, tekniske tiltag eller ny arealanvendelse.

Beskyttelse af vandmiljøet

Planområdet er omfattet af Vandområdeplan 2021-2027 for Vandområdedistrikt I – Jylland og Fyn. Området ligger i hovedvandompland 1.2 - Limfjorden.

Kommuneplantillæg nr. 13 er i overensstemmelse hermed.

Miljøvurdering

Det fremgår af Lov om Miljøvurdering af Planer og Programmer og af Konkrete Projekter (VVM), at kommunen i nogle tilfælde skal miljøvurdere planforslag inden den endelige vedtagelse.

Der er i henhold hertil foretaget en vurdering af de miljømæssige konsekvenser af kommuneplantillæg nr. 13.

Ifølge lovens § 2 finder Lov om Miljøvurdering af Planer og Programmer og af konkrete projekter (VVM) anvendelse for planer og programmer, som

- fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, eller
- medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger

Det aktuelle kommuneplantillæg omfatter ikke rammer, der skal danne grundlag for fremtidige anlægstilladelser til projekter.

Muligheden for fremtidige anlæg af projekter vil fremgå af anden planlægning og vil blive vurderet i forhold til relevant lovgivning i den sammenhæng.

Kommuneplantillæg nr. 13 er således ikke omfattet af Lov om Miljøvurdering af Planer og Programmer og af Konkrete Projekter (VVM).

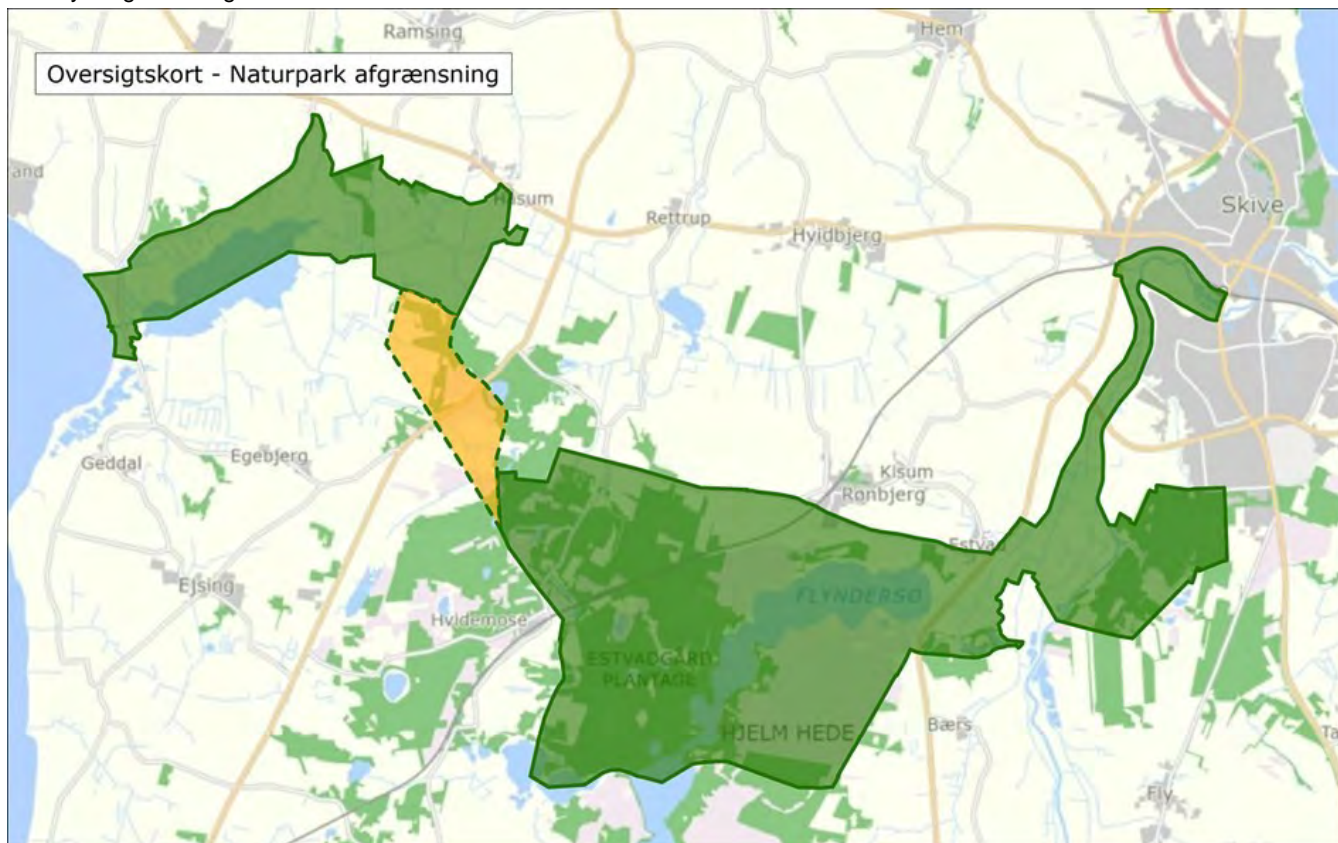
Rammer

Kommuneplantillæg nr. 13 for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig medfører ikke ændringer i nogle af de eksisterende kommuneplanrammer i kommuneplan 2020-2032.

Retningslinjer

Kommuneplantillæg nr. 13 giver anledning til ændringer i afgrænsningen af naturparken. Afgrænsningen fremgår af hovedstrukturkortet samt retningslinjekortet for retningslinjer nr. 4.1, hvorfor disse så ændres.

Den nye afgrænsning ses af kortet herunder.

Retsvirkninger

Når kommuneplantillæg nr. 13 er endeligt vedtaget gælder følgende retsvirkninger, jf. planlovens § 12 stk. 2 og stk. 3.

Inden for byzoner kan byrådet modsætte sig udstykning og bebyggelse, som er i strid med kommuneplanens rækkefølgebestemmelser. Forbud kan dog ikke nedlægges, når det pågældende område er omfattet af en detaljeret byplanvedtægt eller lokalplan, der er tilvejebragt før kommuneplanen.

Inden for byzoner og sommerhusområder kan byrådet modsætte sig opførelse af bebyggelse eller ændret anvendelse af bebyggelse og ubebyggede arealer, når bebyggelsen eller anvendelse er i strid med bestemmelserne i kommuneplanens rammedel.

Forbud kan dog ikke nedlægges, når det pågældende område i kommuneplanen, er udlagt til offentligt formål, eller når området er omfattet af en lokalplan eller byplanvedtægt.

Byrådet skal virke for kommuneplanens gennemførelse, herunder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen, jf. dog §§ 5 u, 19 og 40.

Vedtagelse

Forslag til kommuneplantillæg nr. 13. til Kommuneplan 2020-2032 er vedtaget af Skive Byråd den 28. februar 2023.

Forslaget skal fremlægges offentligt i perioden 1. marts 2023 til 29. marts 2023.

Endelig vedtagelse

Skive Byråd har den **dato / måned / år** vedtaget kommuneplantillæg **X** til Kommuneplan 2020-2032 endeligt.

Kommuneplantillægget er fremlagt offentligt **dato / måned / år**

Foto: Sarah Green

Naturparkplan Flyndersø - Sønder Lem Vig 2023-2027

Skive Kommune 2023

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Danske naturparker	8
De 10 Kriterier for Danske Naturparker	12
Indledning	14
Baggrunden for oprettelsen af Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig	15
Friluftsrådets mærkningsordning "Danske Naturparker"	16
Ejerskabet i Naturparken	17
Organisationsplan	18
Vision for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig	20
Naturparkens strategiske indsatsområder	22
Udviklingsmål	23
Målsætninger	25
Natur	27
Skive Ådal	29
Flyndersø	30
Sønder Lem Vig	34
De særlige dyre- og plantearter i Naturpark	35
Flora	36
Fauna	40
Landskabet i Naturparken	41
Naturbeskyttelse i Naturparken	43
Natura 2000-områder	44
Særlige naturområder	46
Naturbevarende indsatser	47
Sønder Lem Vig	48
Bekæmpelse af invasive arter	49
Målsætninger og indsatser	50
Indsatser	51
Konkrete indsatser	53
Kommende indsatser	54
Kulturarv	55
Flyndersø	56
Sønder Lem Vig	60

Målsætninger og indsatser	62
Konkrete indsatser	63
Kommende indsatser	64
Friluftsliv	65
Naturparkens generelle friluftsliv	67
Stier	68
Sønder Lem Vig	69
Skive Plantage	76
Skive Ådal	79
Flyndersø området	81
Shelterpladser	91
Fugletårne	93
Fiskeri	96
Hundeskov	97
Målsætninger og indsatser	98
Erhverv & turisme	102
Erhverv i Naturparken	103
Turisme i Naturparken	107
Målsætninger og indsatser	109
Formidling	113
Flyndersø Mølle	114
Målsætninger og indsatser	116
Indsatser	117
Borgerinddragelse	118
Litteraturliste	119
Bilag	121
Budget	122
Kommende udviklingsprojekter	125
Natur	126
Kulturarv	128
Friluftsliv	129
Erhverv & turisme	130
Formidling	131

Forord

Med Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig vil Skive Kommune synliggøre, at der i kommunen arbejdes med en række tiltag, der skal sikre, at den sårbare vilde natur bliver tilgængelig for kommunens borgere og besøgende fra både ind- og udland. Naturparken rummer en perlerække af store naturrigdomme, som både skal beskyttes og benyttes. Med den naturfilosofi skaber Skive Kommune et stærkt fundament for samarbejde mellem kommune, lodsejere, borgere, foreninger og erhvervsdrivende til gavn for natur, turisme, erhverv, bosætning og et aktivt friluftsliv.

Visionen for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er "Natur, kultur og mennesker i balance".

Hjelm Hede. Foto Claes Fischer

Danske naturparker

En naturpark er kort fortalt et område, hvor pleje, beskyttelse og benyttelse af naturen kombineres. Der er plads til både natur og mennesker, fordi benyttelsen tilrettelægges bæredygtigt, så de værdifulde landskaber og naturområder bevares.

En Naturpark er et større sammenhængende landskab, der ofte vil indeholde naturområder af regional, national og international betydning. En naturpark er velafgrænset med stor landskabelig skønhed, naturrigdom og kulturhistorisk værdi. De repræsenterede landskaber i en naturpark er karakteristiske for landets forskellige egne og bør nyde særlig beskyttelse af hensyn til nuværende og kommende generationer.

Citat fra vejledning fra Friluftsrådet 2020. Danske Naturparker – Hvad, hvorfor og hvordan kommer vi i gang?

Danske Naturparker er en mærkningsordning – administreret af Friluftsrådet - som giver kommuner mulighed for, at få Friluftsrådets kvalitetsstempel på at kommunen rummer et særligt sammenhængende naturområde af national eller regional betydning. Med mærkningsordningen Danske Naturparker sikres en langsigtet planlægning og udvikling af natur, kultur og friluftsliv i samspil med en landdistriktsudvikling til gavn for bosætning, turisme og erhverv inden for naturparkens afgrænsning.

Til mærkningsordningen for Danske Naturparker har Friluftsrådet opstillet 10 kriterier, som danner fundament for Naturparken.

De 10 Kriterier for Danske Naturparker

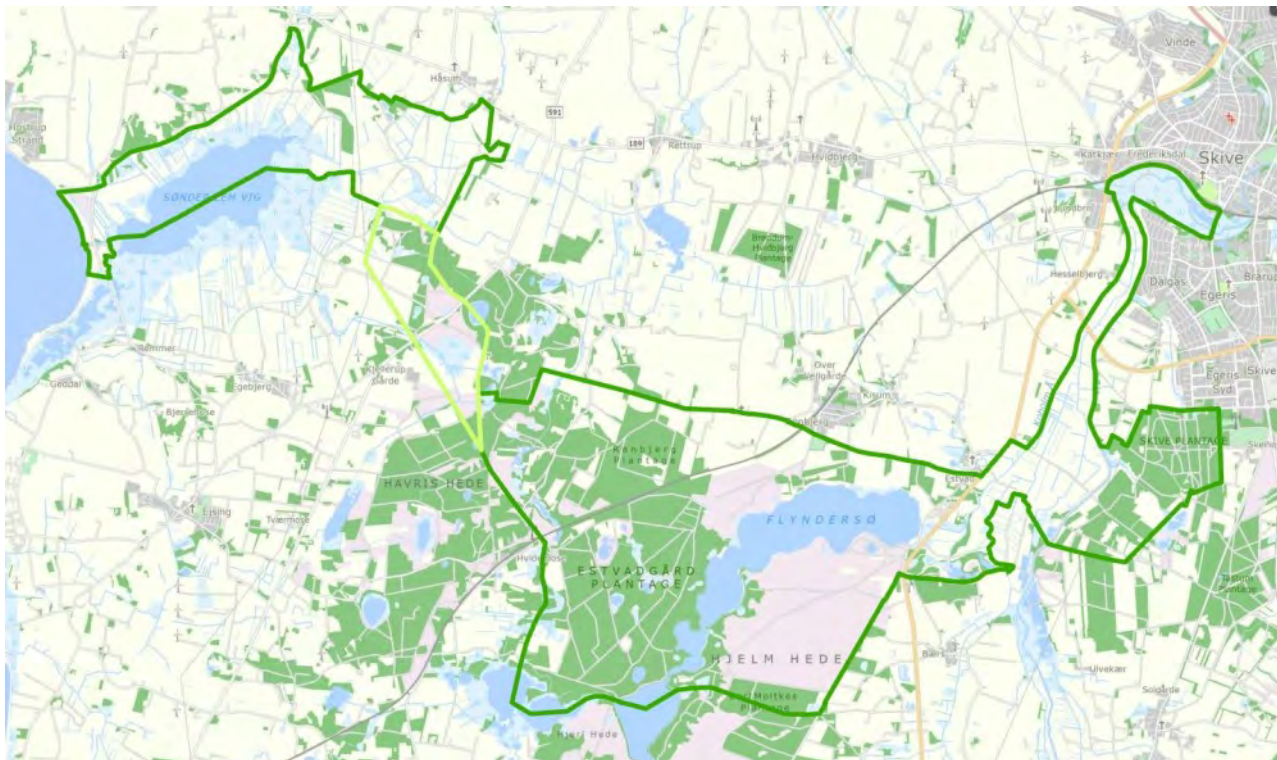
1. Minimum 50% af naturparkens areal skal være beskyttet natur.
2. Naturparken skal have en præcis geografisk afgrænsning.
3. Naturparken skal have en administrativ ansvarlig medarbejder.
4. Naturparken skal have et naturparkråd.
5. Der skal tilvejebringes den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken samt realisering af naturparkplanen.
6. Naturparken og dens afgrænsning skal være en del af kommuneplanen eller et tillæg til denne.
7. Naturparken skal forankres lokalt gennem borgerinddragelsesprocesser.
8. Der skal være en koordineret formidling af naturparken for både danske og udenlandske besøgende.
9. Naturparken skal have mindst én naturvejleder tilknyttet.
10. Der skal foreligge en godkendt naturparkplan, som er politisk vedtaget.

Yderligere information om mærkningsordningen kan ses på Friluftsrådets hjemmeside for Danske Naturparker - <https://friluftsradet.dk/emne/danskenaturparker>

Indledning

Med Naturparkplanen ønsker vi at bidrage til den fortsatte udvikling af muligheder for kommunens borgere og gæster. Vi har et ønske om at synliggøre naturparkens rekreative værdier og udvikle en række af muligheder for aktiviteter og oplevelser. Naturparken skal danne ramme for udvikling og naturpleje af arealerne, hvor naturbeskyttelse og -benyttelse ses i sammenhæng med nye og spændende muligheder for borgere, erhvervsliv og turister for at opleve og forstå naturen på dens hjemmebane.

Naturparkens afgræsning med angivelse af stednavne på de enkelte områder. Område markeret med lysgrøn angiver arealer i Holstebro Kommune.

Baggrunden for oprettelsen af Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig

Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig repræsenterer et område på 3.900 hektar med meget varieret natur. Naturparken strækker sig fra Skive ådal i øst over Estvadgård Plantage og Rønbjerg Mose til Sønder Lem Vig i vest. Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig indeholder en række forskellige landskabs- og naturtyper, beboelse, landbrug, fritidsfaciliteter, kulturhistorie og fortidsminder. Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig indeholder store landskabelige og geologiske værdier i det slettelandskab, der blev dannet under sidste istids afsmeltning.

Skive Kommune er omgivet af seværdigheder, der tager udgangspunkt i naturen og har med den baggrund naturen i baghaven. Med blot få minutter fra Skive midtby kan man opleve snoede ådale, smukke skovstier, ride- og vandruter og derigennem opleve områdets natur- og kulturhistoriske ophav. Med de særegne arealer i naturparken og med naturparkens bynære beliggenhed, skabes en god platform for et aktivt friluftsliv med muligheder for rekreativ fordybelse.

Naturparkplanen er udarbejdet i samarbejde mellem Naturparkrådet for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig og Skive Kommunes administration. Området strækker sig over ca. 3.100 hektar med udgangspunkt i Flyndersø og med et tillæg på 800 hektar i de særegne områder omkring Sønder Lem Vig. De to områder forventes at kunne gøres sammenhængende indenfor en 2-årig periode via inddragelse af arealer beliggende i Holstebro Kommune. Holstebro Kommune har i 2022 godkendt, at arealer i Holstebro Kommune kan indgå i en samlet naturpark, samt at Skive Kommune i samarbejde med lokale interessenter kan rette henvendelse til de pågældende lodsejere i Holstebro Kommune med henblik på inddragelse af arealer i Holstebro Kommune.

Det er derfor den helt klare forventning og målsætning, at arealerne ved Sønder Lem Vig vil kunne sammenkobles med resten af naturparken inden for kortere periode, og ved inddragelse af arealer i Holstebro Kommune. Med et kommuneplantillæg for både Holstebro og Skive Kommune vil den samlede Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig fremstå som én samlet naturpark.

Med etablering af Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er det en del af Skive Kommunes overordnede strategi at inddrage de særegne naturområder omkring Sønder Lem Vig i en større naturparkområde. Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er således første skridt på vej mod at sammenbinde de mangfoldige kultur- og naturoplevelser, der findes i Skive Kommune. Strategien for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er udarbejdet i samarbejde med lokale ildsjæle, lodsejere brugere og interesseorganisationer og vil løbende udvikles og realiseres gennem dette tætte lokale samarbejde, så vi sammen kan udvikle en naturpark, hvor natur, kultur og mennesker er i balance.

Friluftsrådets mærkningsordning for Danske Naturparker

Friluftsrådets mærkningsordning for Danske Naturparker imødekom Skive Kommunes ønske om at fremme natur- og kulturhistoriske oplevelser i området omkring den karakteristiske Flyndersø. Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig har således været en del af Friluftsrådets Pilotnaturpark-projekt siden 2018. Skive Kommune har arbejdet for en etablering af Naturparken med afsæt i øgede muligheder for natur- og kulturoplevelser og et aktivt friluftsliv.

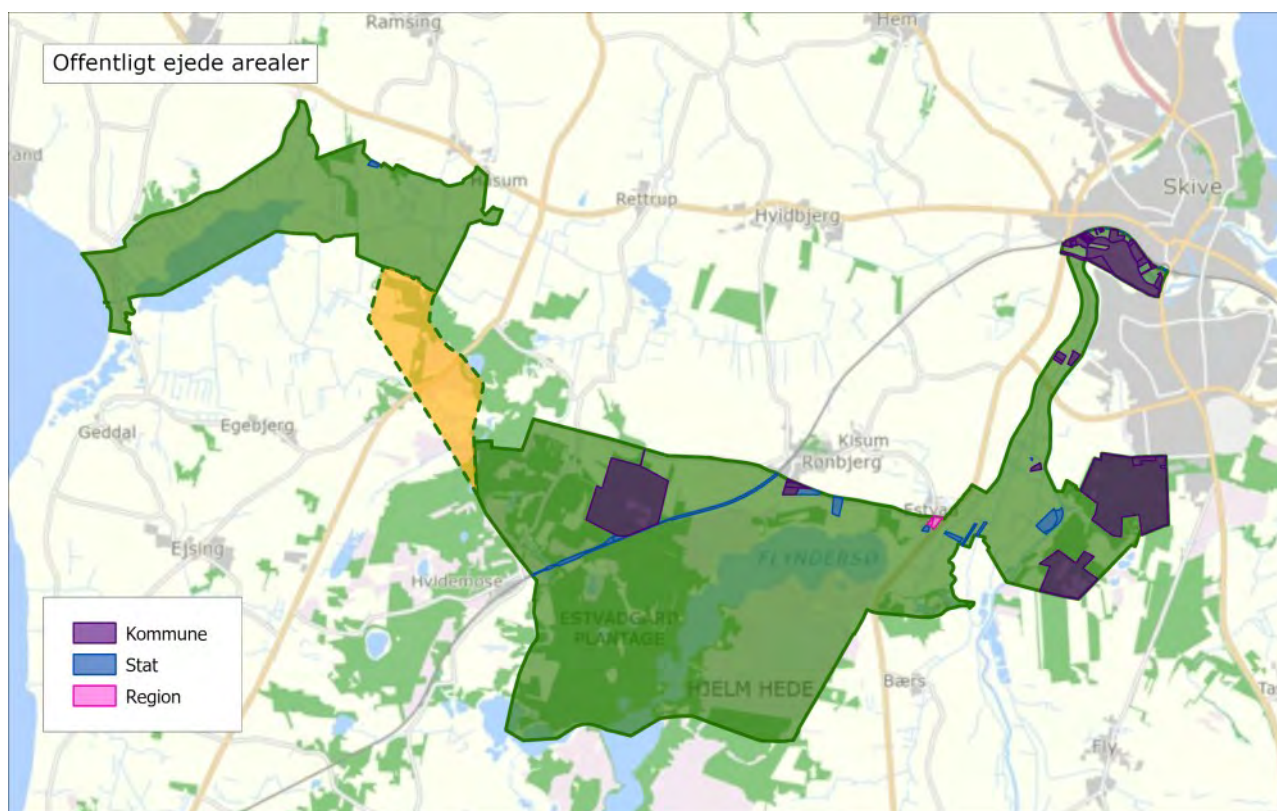
Allerede i 2014 indledte lokale ildsjæle og Skive Kommune et samarbejde og mulighederne for en naturpark i området. Selve arbejdet med Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig blev påbegyndt i 2018 med inddragelse af offentligheden ved et borgermøde i Rønbjerg. Med det afsæt opnåede Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig status som pilotnaturpark under Friluftsrådet i 2018. Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig har fra den spæde start haft stor lokal opbakning, og lokale interessegrupper har udvist stort initiativ og handlekraft i forbindelse med etablering af naturparken.

Naturparken indeholder en vild og varieret natur med morænelandskaber, heder, ådale, smeltevandstunneler, dødishuller, enge, moser, fjord og strand. Et område der i den grad er dannet og formet af sporene fra den sidste istid. Store dele af naturparkens arealer består i dag af beskyttet natur som Natura 2000-habitatsområde. Derudover rummer Naturparken arealer, der er underlagt naturbeskyttelsesloven samt lokale fredninger.

Ejerskabet i Naturparken

Naturparken ligger placeret i den sydvestlige del af Skive Kommune, og arealerne er overvejende ejet af private lodsejere.

Naturparkplanen indeholder visioner og en række overordnede mål for den langsigtede planlægning og udvikling af naturparken. Derudover også en gennemgang af nuværende og potentielle indsatser for planens temaer, der ønskes gennemført i planperioden 2023-2027. Mærkningsperioden løber for 5 år, hvorefter Skive Kommune skal ansøge om en genmærkning hos Friluftsrådet, og hvortil der skal udarbejdes en ny naturparkplan. Et bærende element for naturparken er borgerinddragelse og frivillighed, hvilket forudsætter en bred lokal opbakning fra lodsejere, frivillige, interessenter, bruger- og borgergrupper. Disse samarbejdspartnere er blevet inddraget tidligt i forløbet for at sikre muligheden for at bidrage med ønsker, visioner og planer for naturparken. Lodsejernes deltagelse i naturparken er baseret på frivillighed og er uden retsvirkning for hverken kommune samarbejdspartnere, lodsejere, region eller stat.

Fordeling af ejerskab i Naturparken

Organisationsplan

Beslutningskompetencen vedrørende Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig ligger hos Skive Kommunes Byråd. Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er forankret under Skive Kommunes Udvalget for Teknik og Miljø.

Naturparkrådet for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig består af medlemmer fra Skive Kommunes Udvalget for Teknik og Miljø, administration samt interesseorganisationer og foreninger. Naturparkrådet er et rådgivende organ, der skal kvalificere kommunens beslutninger vedrørende Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig.

Medlemmer af Naturparkrådet repræsenterer følgende:

Skive Kommunes Byråd

Skive Kommunes administration

Landboforeningen Limfjorden

Friluftsrådet

Museum Salling

Skive og Omegns Lystfiskerforening

Dansk Naturfredningsforening

Skive Idræts Samvirke

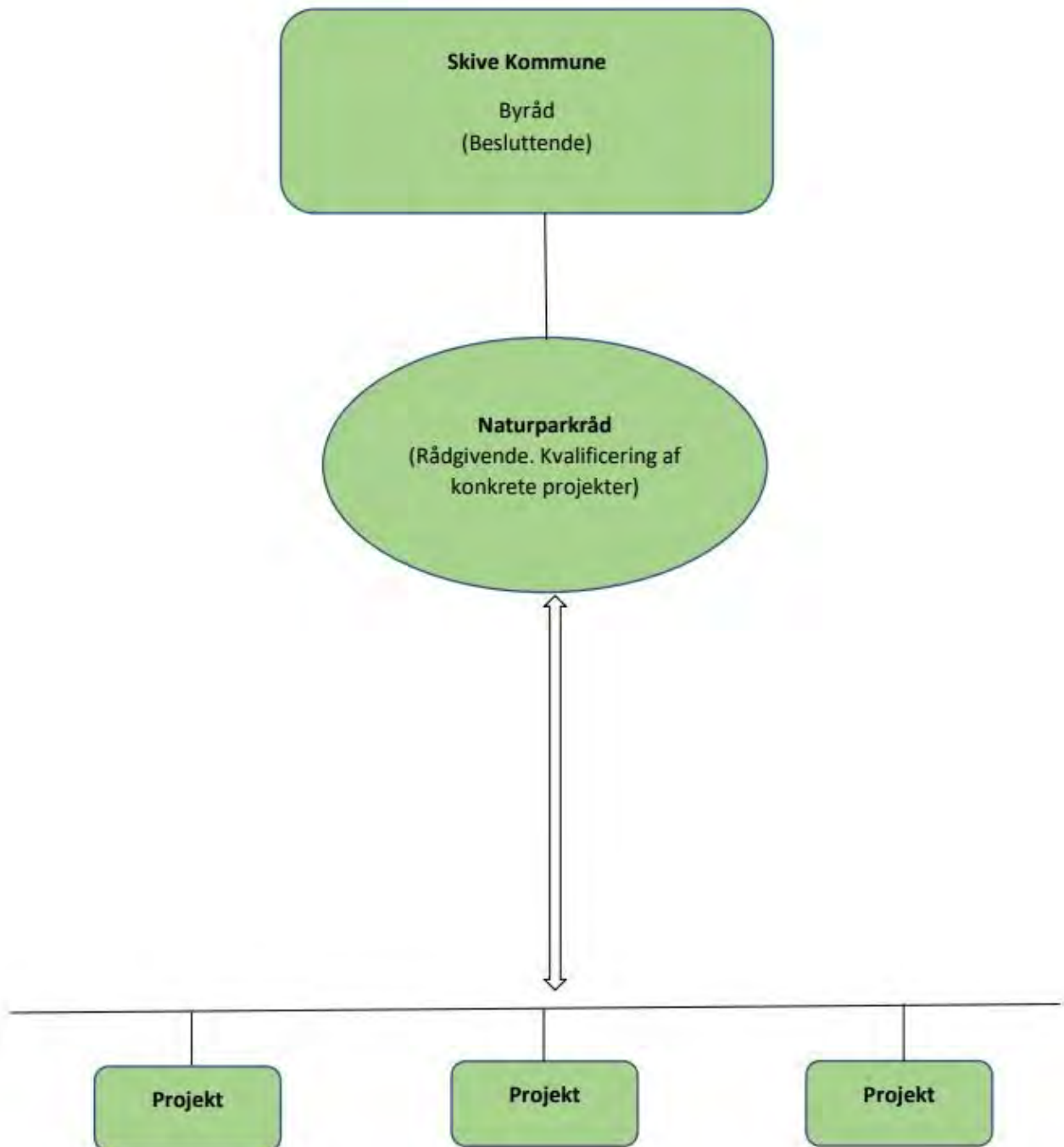
Dansk Ornitologisk Forening

Dansk Familielandbrug Midtjylland

Jagtforeningernes Fællesråd

Repræsentant for lodsejere

Organisationsplan for Naturpark Flyndersø-Sønder Lem Vig

Vision for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig

Realiseringen af Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig bygger på samskabelse mellem borgere, lodsejere, erhverv, friluft-, turisme- og interesseorganisationer og kommune. Grundstenen i dette samarbejde bygger på frivillighed, og der vil ikke indføres nye restriktioner eller retslige konsekvenser for lodsejere og beboer med afsæt i naturparken. Eventuelle tiltag på private jorde vil alene ske med baggrund i frivillige aftaler mellem Skive Kommune og de respektive lodsejere.

Naturparkens overordnede vision bygger på "*Natur, kultur og mennesker i balance*". Naturen er i fokus, og naturparken vil forvaltes med øje for beskyttelse og benyttelse af naturen. I naturparken skal der være plads til både vild natur og kulturnatur til gavn for både dyr, mennesker og miljø.

Området skal være en naturlig scene for kulturen, som tager afsæt i friluftsliv, kulturarv, sport, kunst og andre aktiviteter - med fokus på formidling af de mange slags natur og den rige kulturarv, området besidder. Naturparken skal være tilgængelig og synlig for alle målgrupper, og der skal skabes mulighed for et aktivt friluftsliv for børn, børnefamilier, naturbrugere, turister og handicappede. Forvaltningen af naturparken vil ske i respekt for naturens balance og menneskets brug af naturens ressourcer.

Naturparkens strategiske indsatsområder

Som et led i certificeringen af naturparken ved Friluftsrådet, skal naturparkplanen forholde sig til seks områder, og inden for de seks områder lægge fokus på nogle særlige indsatser. Naturparkplanen vil derfor fokusere på visioner, målsætninger og grundlag for udviklingen af området, samt understøttelse af naturparkens strategiske indsatsområder:

- Natur
- Kulturarv
- Friluftsliv
- Formidling
- Erhverv
- Turisme

Indsatsområderne er udvalgt, da det er områder, der rummer et særligt potentiale for naturparkens forankring og udvikling, og derved kræver en særlig indsats.

Udviklingsmål

For Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig er der opstillet en række udviklingsmål, der skal sikre naturparkens fastholdelse, fremdrift og udvikling af naturparkens særegne kendetegn.

Natur - Naturen og landskabet i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er præget af istidens spor. Naturparken udgøres af delområderne Skive Ådal, Flyndersø, Hjelm Hede, Estvadgård og Rønbjerg Plantage samt Sønder Lem Vig med sin særprægede natur bestående af eng, rigkær, mose, overdrev og strandeng. **Naturparken skal tilbyde store naturoplevelser og sikre gode levevilkår for områdets dyre- og planteliv.**

Kulturarv - Kulturhistorisk rummer naturparken en række spændende kulturspor, der strækker sig over en lang periode fra den seneste istid til afslutningen af Anden Verdenskrig. En fortælling, der både inddrager istidens påvirkning af landskabet, driftige bønders forsøg på en udtørring af Flyndersø for vand, fortællingen om de jyske rakkere der har sat sit spor i den vestjyske egnsfortælling. **Naturparkcenter Flyndersø Mølle skal udvikles og udgøre en indgangsportal til Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig.**

Friluftsliv - Naturparken tilbyder allerede i dag en række af naturoplevelser, naturformidling og friluftaktiviteter. Områderne er rigt forsynet med vandre-, ride-, cykel- og løbestier og indbyder derfor til en bred vifte af naturbrugere. Derudover indbyder naturparken til en bred vifte af oplevelser, der tager udgangspunkt i badning, lystfiskeri og naturens eget spisekammer. **Naturparken skal sikre øgede muligheder for fysisk udfoldelse for alle brugergrupper og derved muliggøre et aktivt friluftsliv med naturnært afsæt.**

Formidling - Naturparken skal favne bredt med sin formidling, så langt flere får øje på den store attraktion, der gemmer sig i Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig. Formidlingen vil tage afsæt i udvalgte målgrupper, fx skoler, museer, børnefamilier, fugle- eller jagtinteresserede. Ydermere vil der fokuseres på digital formidling på sociale medier og annoncering i ind- og udland om naturparkens tilbud. **Naturparken skal tilbyde og udvikle inspirerende naturformidling med afsæt i fordybelse og læring om områdets natur- og kulturhistorie.**

Erhverv og turisme - Naturparken rummer mangfoldige naturværdier og har en attraktiv beliggenhed i forhold til infrastrukturen på Skiveegnen. Naturparken kan tiltrække turister og dermed skabe grobund for nye erhvervsaktiviteter. Lokale aktører kan udvide egne forretninger i forbindelse med arrangementer, events, nye anlæg, formidling og markedsføring. Det øger troværdigheden at bygge nye tilbud op med udgangspunkt i naturparkens historie og kultur, som de lokale erhvervs- og turistvirksomheder har et særligt kendskab til. Naturparken skal udvikles i samarbejde med de omkringliggende byområder og turistattraktioner. Naturparken skal markedsføres og gøres kendt i hele landet. Naturparken skal være en del af ethvert besøg på Skiveegnen. **Naturparken skal understøtte lokal og regional planlægning og udvikling.**

Flyndersø og heden

Friluftsliv

Målsætninger

Med udgangspunkt i visionerne for Naturparken har vi opstillet målsætninger for realisering og udvikling af naturparken:

Samarbejde – Udviklingen af naturparken skal ske i tæt samarbejde mellem frivillige, lodsejere og Skive Kommune.

Drift - Drift og vedligehold af området og af nye tilbud og aktiviteter skal være en fast del af samarbejdet.

Synliggørelse – Naturparken skal markedsføres og gøres kendt i hele landet. Naturparken skal være en del af ethvert besøg på Skiveegnen.

Faciliteter – Naturparkens faciliteter skal løbende udbygges med nye investeringer hvert år. Skiltning i og udenfor området er en central del af faciliteterne.

Naturpark

Flyndersø - Sønder Lem Vig

Oplevelser og læring fra Skive til Venø Bugt

Natur

Naturen og landskabet i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er præget af istidens spor. Naturparken udgøres af delområderne Skive-Karup Ådal, Flyndersø, Hjelm Hede, Estvadgård- og Rønbjerg Plantage, samt Sønder Lem Vig med sin særprægede natur bestående af eng, rigkær, mose, overdrev og strandeng.

Naturparken vil gøre en indsats for at sikre balance mellem naturbeskyttelse og -benyttelse. Samtidig er vi opmærksomme på, at naturen er dynamisk og løbende vil udvikle sig – både af egen kraft og ved menneskers påvirkning.

Naturparken rummer et stærkt potentiale for rekreative naturoplevelser i et varieret og smukt landskab med mange forskellige naturtyper. Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig indeholder en række særegne områder: Skive-Karup Ådal, Flyndersø, Hjelm Hede, Snævringen, Estvadgård- og Rønbjerg Plantage, Rønbjerg Mose og Sønder Lem Vig, der tilsammen udgør et landskab med store vidder, smukke udsigter og en mosaik af naturtyper.

Skive Ådal

Skive Å er den største å i det nordvestlige Jylland. I Skive Ådal umiddelbart sydvest for Skive by ligger Skive Enge (Frederiksdal). I midten af 1900-tallet blev Skive Enge brugt til kreatur-græsning og høslæt. I 1940'erne ønskede nogle ejere i ådalen at regulere åen ved at lægge den i kanal langs med jernbanen, som dengang lå syd for åen. Heldigvis blev der gennemført en fredning af Skive Enge. Fredningen dækker et areal på 63 hektar og har til formål at bevare åen med dens slyngninger af hensyn til udsigten fra byen.

Hele Skive-Karup Ådal er beliggende i Natura 2000-område med flere forskellige habitatnaturtyper – blandt andet rigkær og hængesæk. Enge og moseområder er beskyttet natur i henhold til naturbeskyttelseslovens §3, og vandløbene er omfattet af vandløbslovens bestemmelser og naturbeskyttelseslovens §3.

Skive Kommune har iværksat en forundersøgelse for etablering af et vådområde syd for Skive. Formålet med vådområdet er at fjerne kvælstof fra vandmiljøet og derved mindske udledningen af kvælstof til Skive Fjord. Yderligere information om projektet i Skive Ådal kan ses på: [Vådområder \(skive.dk\)](http://Vådområder.skive.dk).

Skive Ådal

Flyndersø

Flyndersø-området er et enestående fredet område på 1200 hektar. Søen er omgivet af store hedeområder, egekrat og plantager. Flyndersø-området er formet af istiden og er kendt for sine "dødishuller", som er store fordybninger og kratre i landskabet, skabt af isklumper i istiden. Områdets nordlige del med den ca. 8 km lange hedesø, Flyndersø, og en række dødishuller med søer og højmosedannelser på begge sider af søen, er et af de steder i Danmark, hvor man bedst kan iagttage de geologiske istids fænomener. Flyndersø er, med sine 420 hektar, Danmarks største hedesø. Søen er omkranset af gammelt egekrat, hede og plantager. Hele området er fredet. Flyndersø og det meste af området omkring er privat ejet, og naturplejen foregår ved afgræsning med får. Søen er en del af Natura 2000 område nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø (H41 og F29) og er både et habitat- og fuglebeskyttelsesområde.

Området omfatter tillige de arealer på Hjelm Hede, som ikke er nåletræsplantager eller opdyrkede. De store arealer med våd og tør hede rummer karakteristisk hedevegetation, herunder en stedvis veludviklet lav-flora. Området er vigtige fugleområder. Her yngler bl.a. fiskeørn, rørdrum, isfugl, toppet lappedykker og rødrygget tornskade. Det er ligeledes en vigtig lokalitet for rastende trækfugle som stor skallesluger og hvinand.

Flyndersø

Sønder Lem Vig

Tæt ved Limfjorden og omkring grænsen mellem Holstebro- og Skive Kommuner ligger det 1.000 hektar gamle fjordområde Sønder Lem Vig. Området indeholder store rørskove, våde enge, moser og lavvandede vige og er et svært tilgængeligt område at færdes tørskoet i. Området er udpeget som Natura 2000 habitatområde, særligt på baggrund af en stor forekomst af naturtypen rigkær.

Området rummer en spændende fortælling om inddæmning af et kystnært område for at skabe mere landbrugsjord og de mange forskellige interesser, der er knyttet til dette.

Skive Kommune deltager i et EU-finansieret projekt LIFE IP Natureman, der samarbejder med jordejerne i Sønder Lem Vig om at gøre naturpleje til en økonomisk rentabel del af landbruget. Formålet med projektet er at sikre en stabil naturpleje med græsning, sådan at det unikke plante- og dyreliv i området bevares for fremtiden. På projektets hjemmeside ligger der yderligere information om den overordnede vision for projektet: [32: Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge \(life-natureman.dk\)](http://32: Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge (life-natureman.dk))

Sønder Lem Vig

De særlige dyre- og plantearter i Naturpark

Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er levested for en række særlige og sjældne arter. På baggrund af områdets geologiske historie, er naturparken domineret af sandede jorde og smeltevandsdale, hvilket afspejler sig i naturtyperne og de plante- og dyrearterne, der er tilknyttet dem. Her findes store arealer med våd og tør hede, højmoser og fattigkær, trykvandpåvirkede områder med rigkær og kildevæld, overdrev, samt arealer med ekstensivt landbrugsdrift med ferske enge og kulturrenge.

I naturparken kan du blandt andet opleve planter som rundbladet soldug, hvid næbfrø, gul iris, kæruld, bukkeblad, blank seglblad og plettet gøgeurt. Derudover er naturparken levested for havørn, rødtrum, isfugl, toppet lappedykker, stor skallesluger, rødrygget tønskade, stor vandsalamander og damflagermus.

Flora

Rundbladet soldug - Rundbladet soldug vokser i fugtige, næringsfattige og sure naturtyper, typisk på tørvemosser i højmoser og fattigkær. Soldug har klistrede kirtelhår, som den bruger til at fange små insekter med. Bladene krummer sig sammen om insektet og udskiller enzymer, som opløser insektet. Dette frigiver næringsstoffer, som planten kan optage.

Hvid næbfrø - Hvid næbfrø vokser på våd hede, i fattigkær og højmoser. Planten er en halvgræs med hvid blomstertop. Den er sjælden i Danmark og findes kun hist og her i Vestjylland, blandt andet i højmoserne på Hjelm Hede.

Kæruld - Kæruld er en slægt i halvgræsfamilien, hvoraf arterne smalbladet kæruld og tue-kæruld kan findes i fattigkær, højmoser og rigkær i Naturparken. Slægten er kendetegnet ved, at avnebørsterne under blomstring forlænges til lange, hvide hår, der ligner uld - deraf navnet "kær-uld".

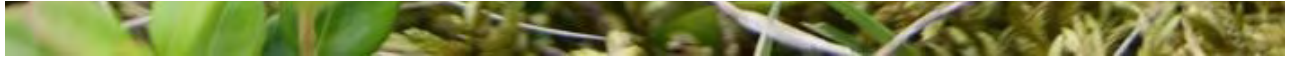
Bukkeblad - Bukkeblad er udbredt i hele landet i våde naturtyper og kan ses i flere af rigkærene i Naturparken. Bukkeblad blomstrer i maj-juni og blomsten er meget karakteristisk, idet oversiden af kronbladene er dækket af hvide hår.

Gul iris - Gul iris er udbredt mange steder i landet, men i Vestjylland er den en sjælden gæst. Gul iris er en sumpplante, der trives i mange naturtyper, og den foretrækker næringsrig våd bund eller lavvandede områder. Den fremstår med sværdformede blade uden stilk og store tredelte gule blomster.

Blank Seglmos - Blank seglmos er udbredt i Midtjylland omkring Skive Kommune, men er fraværende i store dele af landet. Blank seglmos vokser i rigkær med vældpræg og gennemstrømmende grundvand, der er fattig på næringsstoffer. Arten er omfattet af EU-habitatdirektivet.

Plettet Gøgeurt - I naturparken kan plettet gøgeurt findes på enge og overdrev ved Hostrup Hovedgård og Håsum Enge - begge arealer ved Sønder Lem Vig. Plettet gøgeurt er en orkidé med blegviolette blomster og smalle blade, der er kraftigt plettede på oversiden. Den bliver mellem 20 og 40 cm høj og blomstrer fra juni til august. Arten er almindelig i Vestjylland, men ellers ret sjælden.

Plettet gøgeurt. Foto: Per Taudal Poulsen, Naturbasen

Fauna

Havørn - Havørnen er forholdsvis sjælden og har siden 1995 været under genindvandring i Danmark, og i naturparken kan den blandt andet iagttages ved Flyndersø og Sønder Lem Vig. Havørnen yngler ved større, skovomkransede, fiskerige søer, og netop ved Flyndersø er der to ynglende havørnepar.

Rørdrum - Rørdrummen er rørskovens sky mester i forklædning og en af de mest særprægede danske fugle. Rørdrummen forekommer i store rørskove og store sumpområder og er således mest almindelig ved de vestjyske fjorde. Rørdrummen er en mellemstor hejre med længdestribet, gyldenbrun fjerdragt. Når fuglen bliver forstyrret, vender den sin stribede underside frem og strækker hoved og hals ret op i vejret, hvilket gør den næsten helt usynlig i rørskoven. Om foråret kan man høre hannernes mystiske "sang" – den såkaldte pauken – der lyder lidt, som når man puster i en tom flaske. Rørdrummens pauken er så kraftig, at den kan høres flere kilometer væk. Rørdrum er blandt de dyr, som har glæde af, at deres vigtigste levesteder er udpeget til Natura 2000-områder. Aktiv pleje, som led i Natura 2000-planerne, vil mange steder forbedre forholdene yderligere.

Stor vandsalamander - Den store vandsalamander er en padde med lang krop og hale. På maven er den svovlgul med sorte pletter, og den kan blive op til 16 cm lang. Arten er gået tilbage i antal på grund af forurening af levesteder samt udsætning af ænder og fisk i vandhuller. I naturparken træffes den store vandsalamander om foråret og sommeren i vandhuller i og omkring Flyndersø.

Havørn. Foto: Keld Christensen

Landskabet i Naturparken

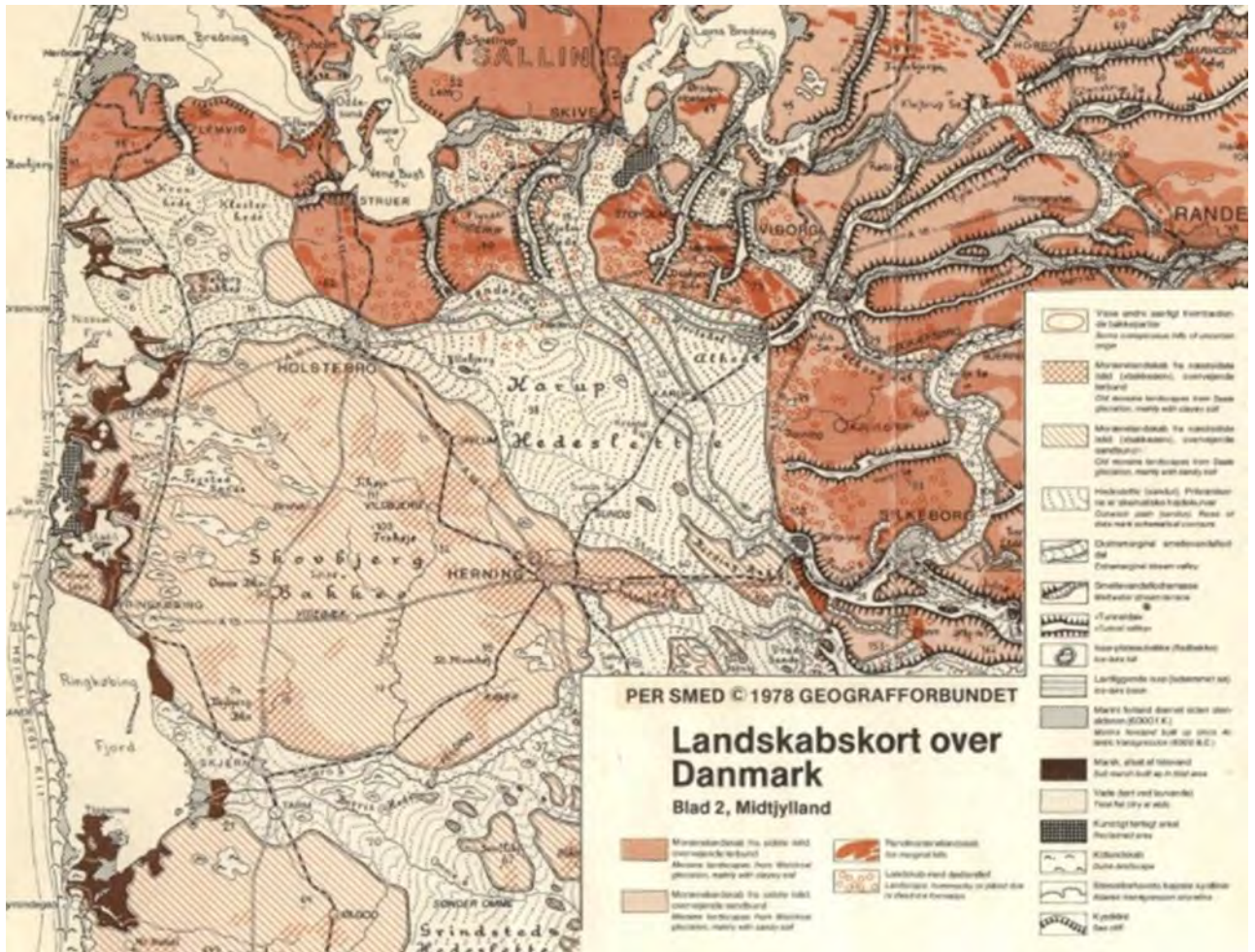
Naturen og landskabet i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er præget af istidens spor.

Flyndersø ligger i en tunneldal og jorden består højst sandsynligt af hedeslettesand. Området omkring Flyndersø er nationalt geologisk interesseområde på grund af det markante dødis-landskab. Landskabet er en del af Karup dalens smeltevandsslette, der blev dannet under isens tilbagesmeltning fra hovedopholdslinjen. Smeltevandsaflejringerne er afsat hen over dødismasser. Da dødisen bortsmeltede, skabtes de lavninger i terrænet, der i dag udgør bl.a. Flyndersø og Stubbergård Sø.

Området ved Flyndersø viser som sagt det tidlige smeltevands landskab, som blev skabt, da isen smeltede tilbage fra hovedopholdslinjen. Dette er en af Danmarks bedste lokaliteter for dødishuller.

Da isen stod ved hovedopholdslinjen for 18.000 år siden, blev Karup Hedeslette dannet som en smeltevandsslette foran isranden, og området ved Flyndersø lå under isen. Dette område blev hurtigt frilagt, da isen begyndte at smelte tilbage. Efterhånden smeltede blokkene af dødis og smeltevandet skar sig dybere ned i et mere snævert løb. Herved blev Hjelm Hede efterladt som en terrasse med dødishuller, der fremstår som små, men tydelige runde lavninger i hedesletten.

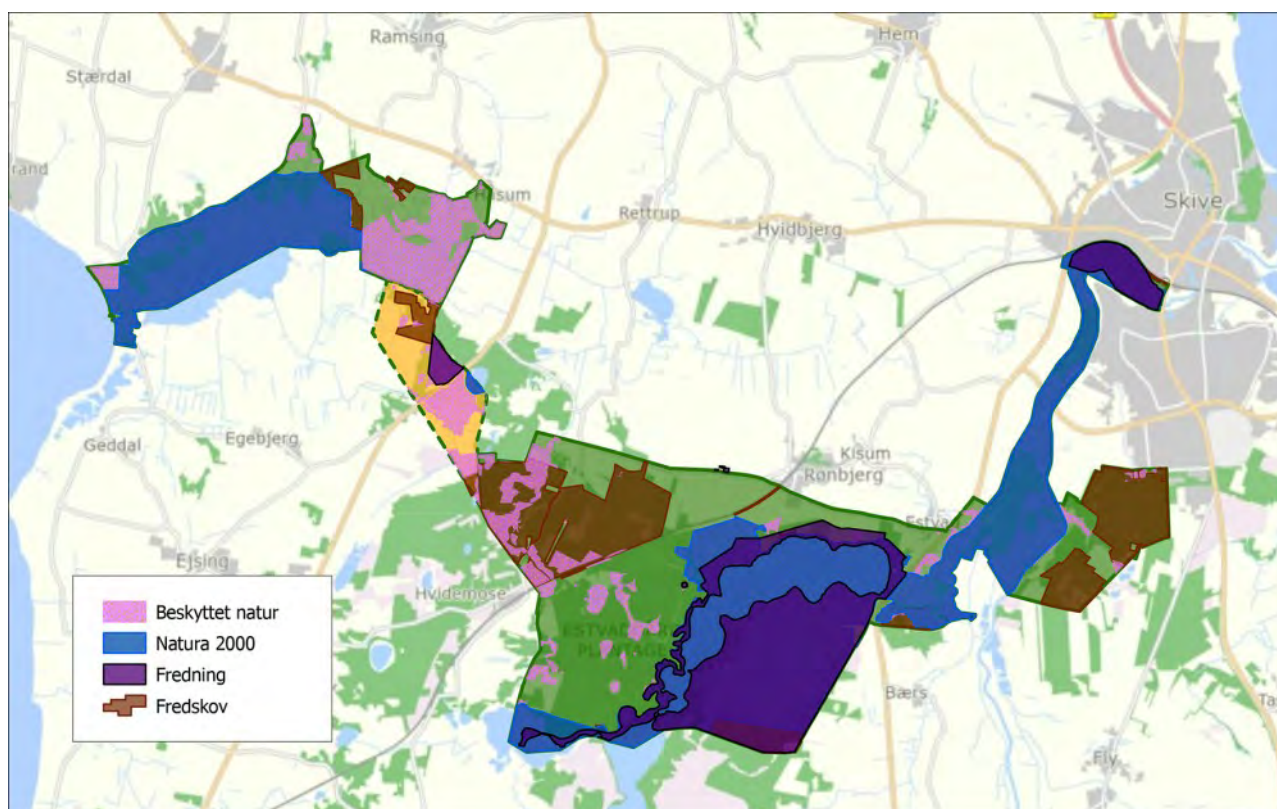
Det er vigtigt, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge fremtræder klart i landskabet. Også mindre, men instruktive dødishuller er værdifulde for opfattelsen af landskabsdannelsen.

Naturbeskyttelse i Naturparken

Store dele af naturparkens arealer er sikret og beskyttet igennem fredninger, skovloven (fredskov), naturbeskyttelsesloven (beskyttet natur) og Habitatdirektivet (Natura 2000). Ved at klikke på kortet til højre på siden kan du se, hvilke arealer der er omfattet af de forskellige udpegninger.

De forskellige fredninger og naturbeskyttende lovgivninger overlapper og supplerer hinanden, og er med til at sikre, at de naturmæssige og rekreative interesser i Naturparken kommer forud for andre interesser.

Naturbeskyttelse i Naturparken

Natura 2000-områder

Store dele af naturparken er udpeget som Natura 2000-områder, der er et internationalt netværk af naturområder i EU. I Naturparken findes der tre Natura 2000-områder, der består af tre habitatområder og ét fuglebeskyttelsesområde:

Habitatområde nr. 40 Karup Å

Habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø

Fuglebeskyttelsesområde nr. 29 Flyndersø og Skallesø

Habitatområde nr. 32 Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge

Arealet af Natura 2000-områder dækker over store områder både i og uden for naturparken, og det samlede areal i naturparken udgør 425 hektar.

For hvert Natura 2000-område har Skive Kommune udarbejdet en såkaldt handleplan, der beskriver de indsatser der skal igangsættes for at bevare og fremme de naturtyper og arter, som områderne er udpeget på baggrund af. Handleplanerne kan ses på Skive Kommunes hjemmeside: [Natura 2000 handleplaner \(skive.dk\)](#)

Natura 2000

Grundlaget for Natura 2000 er EU's naturbeskyttelsesdirektiver, som består af fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet. Direktiverne forpligter EU's medlemslande til at bevare mere end 200 naturtyper, 700 arter af planter og dyr og over 170 fuglearter.

I Danmark er der udpeget 250 Natura 2000-områder. De udgør tilsammen 9 % af landarealet – som Fyn med omliggende øer - og 26 % af havarealet.

Inden for de udpegede områder, Natura 2000-områderne, gælder særlige retningslinjer for at behandle planer og projekter, herunder ansøgninger om tilladelse mv., der kan påvirke Natura 2000-områder, for derigennem at beskytte arter og naturtyper. Desuden er der krav om overvågning af og rapportering om naturens tilstand.

(kilde: Miljøstyrelsen [Natura 2000 \(mst.dk\)](#))

Natura 2000-område. Flyndersø

Særlige naturområder

Fredede områder.

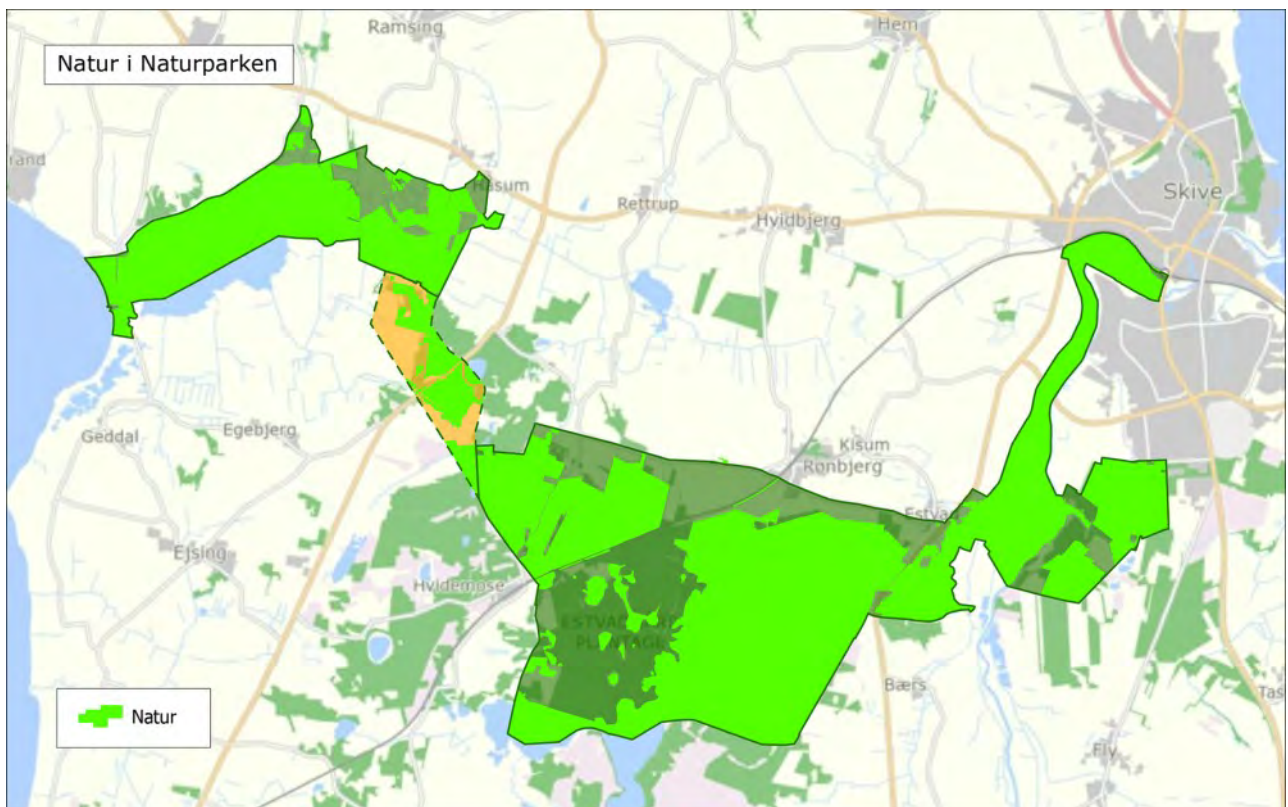
Selve Flyndersø, Hjelm Hede og nærliggende arealer er underlagt fredning opnået i 1934 og 1967. Arealet udgør til sammen 1.200 hektar. Fredningen skal beskytte de biologiske, kulturhistoriske og landskabelige værdier i området. Samtidig er målet, at fastholde og regulere graden af benyttelse- og beskyttelse af områderne.

§3 områder.

Store områder i naturparken er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Det er områder med hede, mose, eng, overdrev og søer. Det samlede §3 areal udgør ca. 1.370 hektar svarende til omkring 45 % af naturparkens areal.

Fredskov

Rønbjerg Plantage og Rønbjerg Mose i naturparkens nordvestlige hjørne, Skive Plantage samt arealer syd for Flyndersø er udlagt som fredskov. Det samlede areal udgør 780 hektar. Disse arealer indgår ikke i naturparkens andel af beskyttet natur, men er dog alligevel med til at give naturparken en flot og sammenhængende naturoplevelse.

Andel af særlig natur i naturparken

Naturbevarende indsatser

Naturparkens særegne og forskelligartede naturtyper kræver løbende at blive plejet. Dette så de sårbare naturtyper, og de arter arealerne er udpeget for at beskytte, ikke reduceres eller forgår.

I naturparken ligger der et stort potentiale i samarbejdet med en lang række lokale aktører omkring pleje af naturarealerne. Skive Kommune har i en lang årrække prioriteret naturpleje i samarbejde med lodsejere, og der er derfor gode forudsætninger for at styrke dette samarbejde i naturparken yderligere. Naturplejen består af rydning af uønsket opvækst på heder og overdrev, pleje ved græsning og høslet.

Inden for naturparkens afgrænsning foretages der derfor allerede hedepleje ved afgræsning med får på store dele af Hjelm Hede.

Ydermere arbejder Skive Kommune med flere hydrologi- og vådområde projekter, der skal sikre blandt andet raste- og fourageringsområder for vand- og engfugle. Derudover er målsætningen for kommunens hydrologi- og vådområde projekter at reducere udvaskningen af næringsstoffer i Flyndersø og Limfjorden.

Sønder Lem Vig

Sønder Lem Vig er i dag udpeget som internationalt beskyttelsesområde (Natura 2000), og er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af naturtyperne lagune, strandeng, kransnålealge-sø og rigkær.

Natura 2000-området deles af Skive og Holstebro Kommuner. I projektet LIFE IP NATUREMAN deltager den del af habitatområdet, der er beliggende i Skive Kommune. Området er udvalgt til projektet på grund af forekomsten af rigkær på nordsiden af søen.

I naturparkens område ved Sønder Lem Vig er der i alt ni kortlagte rigkær. Arealmæssigt udgør rigkærene samlet ca. 20 hektar af habitatområdet i Skive Kommune

Den overordnede vision for naturplejen i naturparken er at sikre gunstig bevaringsstatus for rigkærene. Dette skal opnås ved at sikre pleje af rigkærene, øge arealet af og sammenhængen mellem rigkærene og etablere en mere naturlig hydrologi i projektområdet.

Sønder Lem Vig. Foto: Claes Fischer

Bekæmpelse af invasive arter

Skive Kommunes forvaltning arbejder også aktivt for at bekæmpe af invasive arter. Her er der især fokus på kæmpebjørneklo, japansk pileurt og rynket rose. I den forbindelse har Skive Kommune udarbejdet en indsatsplan til bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Det overordnede formål med indsatsplanen er at have et redskab til en effektiv bekæmpelse af kæmpebjørneklo i Skive Kommune. Planten skal bekæmpes hvert år, så der ikke er nogen planter, der når at reproducere sig selv.

Skive Kommune har i planperioden afsat 600 timer årligt til bekæmpelse af kæmpebjørneklo inden for kommunegrænsen.

Derudover samarbejder Skive Kommune med lokalafdelinger af Danmarks Jægerforbund i forbindelse med indsatser til bekæmpelse af mårhund.

Målsætninger og indsatser

I naturparken har vi mange store og små naturområder, som vi ønsker at bevare eller genoprette. Skive Kommune vil gennemføre en række små og store naturprojekter. Alle projekter bliver realiseret i et frivilligt samarbejde mellem lodsejere, frivillige og Skive Kommune.

Skive kommune udarbejder en plan for nye projekter og koordinerer naturprojekterne og vil sikre, at drift og vedligeholdelse skal tænkes ind i alle naturprojekter, så de får en blivende værdi for natur, kultur og mennesker. Vi vil især have fokus på projekter, der kan tilgodese de helt særegne naturområder, som naturparken byder på, og som kan tiltrække nye besøgende og derved blive en aktiv del i fortællingen om naturparken. Naturplejen udføres på kommunens egne arealer, men også på private arealer i samarbejde med lodsejerne. Ved afgræsning af naturarealer samarbejder Skive Kommune med forskellige dyreholdere, hvis ikke lodsejerne selv har mulighed for at få deres naturarealer afgræsset.

Indsatser

I Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig arbejdes der for, at naturbeskyttelse og -benyttelse skal synliggøre naturparkens naturværdier. Målet er at udvikle og bevare de unikke naturområder, som naturparken kan fremvise. Der vil der i perioden 2023-2027 arbejdes for:

- Naturpleje af sårbare naturtyper i samarbejde med lodsejere.
- En sikring af en gunstig bevaringsstatus for naturparkens naturtyper og arter knyttet til udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området (Habitatområde H41, Fuglebeskyttelsesområde F29).
- Sikring af naturens mangfoldighed, hvor flora og fauna beskyttes ved løbende naturpleje og bekæmpelse af invasive arter.
- Sikring af lysåbne arealer og forbedring af naturlig hydrologi.
- Klarlægning af mulighederne for at forbedre vandkvaliteten i Flyndersø.
- Hedepleje ved afgræsning med får.
- Fjernelse af uønsket opvækst på heder, overdrev og i moser.
- Bekæmpelse af invasive arter såsom bjørneklo og japansk pileurt.

Skive kommune har i planperioden foranlediget naturpleje på arealer indenfor naturparkens afgræsning for kr. 320.000,- og forventer en tilsvarende indsats for perioden 2023-2027

Rønbjerg Mose. Foto: Claes Fischer

Konkrete indsatser

- Jensens og Sørensens Plantage. Rydning af uønsket opvækst af bjergfyr på heden. Foretages årligt. 2018 –
- Rønbjerg Mose. Rydning af uønsket opvækst med henblik på at holde heden og mosen lysåben. Foretages årligt. 2020 –
- Hængesæk i Jensens og Sørensens Plantage holdes lysåben ved rydning af uønsket opvækst.
- Hjelm Hede og fattigkær. Afgræsning og årlig rydning af gyvel og bævreasp. 2018 –
- Højmose ved Hatten på Hjelm Hede. Højmosen holdes lysåben ved rydning af opvækst. 2018 –
- Lille Højmose ved Hjelm Hede holdes fri for opvækst. 2018 –
- Skive Ådal. Maskinel rydning og efterfølgende afgræsning med henblik på at holde arealet lysåbent. 2020-
- Målrettet bekæmpelse af mårhund i samarbejde med lokale repræsentanter for Danmarks Jægerforbund. Allerede igangsat. 2020 -. Løbende indsats og Skive Kommunes egenfinansiering på 60.000 kr. årligt.

Rønbjerg Mose. Foto: Claes Fischer

Kommende indsatser

- Estvadgård Plantage. Hede. Rydning af Natura 2000-arealer. LDP projektordning 2022 –
- Sønder Lem Vig. Rydning af mose (Natura 2000-areal) for at sikre gunstige leveforhold for de arter, arealet er udpeget for. Naturplejen i området er finansieret af EU-midler (LIFE IP- NATUREMAN). Derudover selvfinansiering af Skive Kommune med kr. 163.000.

Kulturarv

Natur og mennesker har skabt en række forunderlige historier i naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig, som fortjener at blive bevaret gennem en aktiv formidling. Det handler både om landskab og geologi, teglværker, landbrug gennem århundrede, digebyggeri, rakkere og modstandskampen under besættelsen.

Hele landskabet i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig fortæller en særpræget kulturhistorie, der kan dateres hel tilbage til isens tilbagetrækning.

Kulturarven kan blive en væsentlig del af oplevelsen i naturparken, og der vil gøres en særlig indsats for at formidle den. Der vil også gøres en særlig indsats for at bevare den fysiske kulturarv, bl.a. ved at pleje heden og bevare gamle adgangsveje.

Flyndersø

Området omkring Flyndersø er nationalt geologisk interesseområde på grund af det markante dødis-landskab. Smeltevandsaflejringerne er afsat hen over dødismasser. Da dødisen bortsmeltede, skabtes de lavninger i terrænet, der i dag udgør bl.a. Flyndersø og Stubbergård Sø. Området er domineret af de åbne lyngklædte arealer og søen. Arealet ligger inden for et område, der er fredet ved overfredningsnævnet i 1967. Formålet med fredningen er at bevare de meget betydningsfulde geologiske, botaniske og zoologiske interesser omkring Flyndersø og Hjerl Hede.

Rakkere - rakkerne var datidens socialt udstødte, som oftest varetog det arbejde, som den øvrige befolkning opfattede som uret og uværdig. Denne befolkningsgruppe havde sine egne regler, levemåder og sprog, og de levede på kanten af samfundet i behørig afstand til den øvrige lokale befolkning. Disse mennesker stod derfor uden for samfundet, de blev undgået, og de var genstand for afsky og foragt. Af samme grund blev ordet brugt som skældsord eller i nedsættende betydning om personer, man ikke kunne udstå.

I naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig udgør fortællingen om rakkerne en stor del af kulturarven i området. Rakkerstenen står tæt ved Flyndersø, og blev rejst i 1984 som minde over en af de rakker familier, der har levet på egnen. Fra stenen er der flot udsigt over Flyndersø, og her kan iagttage hvorledes søen ligger omgivet af et barsk hedelandskab. Den mest kendte rakkerfamilie på egnen var Abraham-slægten, som levede i 1800-tallet. I 1934 døde tiggerkonen "Trine Smut" og manden Stærke-Hans, som egnens sidste rakkere.

Sønder Lem Vig

Området rummer en spændende fortælling om inddæmning af et kystnært område for at skabe mere landbrugsjord og de mange forskellige interesser, der er knyttet til dette. Samtidig er området i dag et værdifuldt naturområde med Natura 2000 status.

Området er en gammel fjordarm og er adskilt fra Venø Bugt med en dæmning, der blev bygget 1876-77. Planer om at tørlægge vigen blev dog aldrig realiseret. Fjorden står i forbindelse med vigen via en ca. 200 m lang kanal. Ved udløbet i fjorden blev der i 1960 bygget et pumpehus, som sørger for at holde vandstanden i vigen uændret. Selve vigen, dvs. den frie vandflade, dækker ca. 350 hektar, mens der er ca. 150 hektar rørskov, særligt på den sydlige og østlige side.

I den vestlige ende af vigen ligger endnu en af egnens smukke herregårde, Hostrup Hovedgård, hvorfra du kan skue ud over Sønder Lem Vig, som er et geologisk og naturmæssigt spændende område med et rigt dyre-, plante- og fugleliv.

Området og dets projekter rummer en stærk fortælling om, hvordan økonomisk udvikling og politiske interesser har spillet en meget stor rolle i udviklingen af et stort natur- og landbrugsområde.

Hostrup Hovedgård

Målsætninger og indsatser

I Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er det langsigtede mål for kulturhistorien at styrke kendskabet til områdets kulturhistorie og formidle denne til brugere og besøgende i naturparken. Dette for at øge oplevelsesværdien af de mange kulturhistoriske spor og fortællinger, som områder rummer. Kulturarven skal blive en væsentlig del af oplevelsen i naturparken, og vi vil gøre en særlig indsats for at formidle den. Naturparkens og den frivillige skal tilbyde aktiviteter og læring om kulturarven gennem en lokal aktiv formidling af kulturarv før, under og efter et besøg i naturparken. Dette vil vi gøre ved at:

- Øge tilgængelighed og sikre en bevaring og formidling af den fysiske kulturarv og de historiske spor i landskabet.
- Samarbejde med Museum Salling om en formidling af områdets kulturarv og lokale fortællinger.

Konkrete indsatser

- Samarbejde med lokale frivillige kulturformidlere med særligt kendskab til egnens kulturhistoriske spor.
- Projekt Flyndersø Mølle er igangsat, og der er afsat kommunale driftsmidler på kr. 125.000 i 2022 og 2023.
- Nyansat naturvejleder, der i samarbejde med Museum Salling skal formidle natur- og kulturhistoriske fortællinger samt guidede ture.
- Synliggøre fortællingen og betydningen af digebyggeriet ved Sønder Lem Vig.
- Øge fortællingen om rakkernes betydning for området.

Flyndersø Mølle

Kommende indsatser

Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig vil i perioden 2023-2027 arbejde for:

- Restaurering af Flyndersø Mølle i samarbejde med Museum Salling og privat lodsejer. Flyndersø Mølle vil udgøre et naturparkcenter, som skal formidle og udstille naturparkens kulturhistoriske spor.
- Synliggøre og øge fortællingen om de gamle malkehuse ved Hostrup Hovedgård.
- At gøre de kulturhistoriske spor mere synlige og tilgængelige.

Friluftsliv

Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig har med sin størrelse og variation enestående muligheder for et varieret og alsidigt friluftsliv.

Det er vores erfaring, at Skiveegnens befolkning hele tiden udvikler nye behov for et aktivt friluftsliv, hvilket ses i en øget brugerflade, der søger mere og bredere udvalg af muligheder for at anvende naturen i fritiden. Nogle ønsker muligheder for et aktivt friluftsliv centreret omkring sport og bevægelse, andre søger muligheder for fordybelse, rekreation og familievenlige aktiviteter. Skive Kommune ser det som en af de fornemmeste opgaver at kunne tilbyde brugerne de muligheder, de efterspørger, med henblik på at opnå en bedre livskvalitet igennem et aktivt friluftsliv.

Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig bruges allerede i dag til en lang række forskelligartede friluftaktiviteter og naturformidling, vandre-, løbe- og gåture, hundeluftning, hestesport, cykling, fiskeri, sejlads, jagt, familieture og ture med fokus på flora og fauna.

I Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig vil vi gøre det nemt for alle målgrupper at bruge naturparken, og der skal være adgang for alle og for mange forskellige aktiviteter.

Naturparkens generelle friluftsliv

I Naturparken rummer der mange eksisterende og engagerede brugergrupper, der benytter sig af naturparkens naturnære friluftsfaciliteter en stor gevinst for den videre udvikling af naturparken.

Møder med bruger- og borgergrupper har synliggjort, hvorledes naturparkens indsatsområder indenfor friluftsliv skal fokuseres de kommende år.

Naturparken skal synliggøres for brugergrupperne. Det starter allerede ved indfaldsvejene, hvor der gøres opmærksom på naturparken. Der skal være tydelig information på naturparkens P-pladser, der synliggør muligheder for et aktivt friluftsliv.

Udvalgte steder i naturparken skal sikre adgang for handicappede, Der skal i området være et alsidigt stisystem, både for gående, løbende, ridende og cyklende.

Naturparkcenter Flyndersø Mølle. Igangværende planlægning om restaurering af Flyndersø Mølle som en oplagt indgangsportal til Naturparken.

Naturparkens aktivitetskalender skal fyldes med arrangementer og ture, så folk får inspiration til ture og oplevelser i naturparken på egen hånd.

Naturparkens muligheder for friluftsliv bliver synliggjort på skrevne og digitale medier. Brugergrupper skal have mulighed for at oprette begivenheder og markedsføre dem via naturparkens digitale sociale medier.

Naturpark Flyndersø – Sønder Lem vig skal udvikle områderne og faciliteterne og således fremme, at flere familier og foreninger oplever naturparkens værdifulde dyre- og planteliv og et aktivt friluftsliv.

Stier

I 2022 har Skive Kommune tillige iværksat en større stiplan, der skal sammenbinde vandrestier i og uden for naturparken. Med dette tiltag bliver naturparken centrum for udvidede muligheder for at opleve naturen på tætteste hold. Stiplanen behandler kun naturstier til rekreativt brug, herunder: vandrestier, naturstier hvor der både kan cykles og vandles, ridestier og mountainbikeruter. Formålet med stiplanen er at skabe overblik over eksisterende stier og prioritere nye ønskede stiprojekter. Yderligere beskrivelser af stier i Skive Kommune kan ses i kommunens stiplan: [Skive - Stiplan - Skive Kommune \(niras.dk\)](#).

Skive Kommune arbejder med udvikling af stier, fordi:

- Stier og adgangsveje til naturen er vigtige for borgernes sundhed og livskvalitet
- Stier og adgangsveje til naturen er vigtige for bosætningen i Skive Kommune
- Stier i landskabet er vigtige for turismeudviklingen i Skive Kommune

Sønder Lem Vig

I naturparkens vestlige del ved Sønder Lem Vig er der en række stier som kan præsentere den særegne natur i området.

Hostrup Hovedgård

Fra parkeringspladsen på Sønder Lemvej kan man gå ned mod Sønder Lem Vig, hvor man passerer et lille madpakkehus. Ruten fortsætter langs vigen til Hostrupvej ved slusen og afløbet fra Sønder Lem Vig.

Herfra kan man fortsætte bagom hovedgården til legepladsen, hvor der blandt andet også er shelters.

Man kan også vælge at fortsætte fra slusen ned til fjorden og gå mod nord. Efter ca. 750 m langs stranden drejer stien op mod hovedgården - blandt andet ad en plankesti gennem en ellesump.

Rutenavn	Stier ved Hostrup Hovedgård
Afmærkning	Ja - rød
Længde	Ialt 6 km
Underlag	Trampestier, plankestier, veje og strand
Handicapvenlig	Nej
Faciliteter	Legeplads, toilet, madpakkehuse, shelters
Ansvar for ruten	Hostrup Hovedgård og Skive Kommune - Byg og Miljø.
Vedligehold - årligt	Græsslåning 6-8 gange i sæsonen.
Vedligehold - 2020 til 2028	Udskiftning af spang og piktogrammer. Nye formidlingsskilte.

Håsum Enge

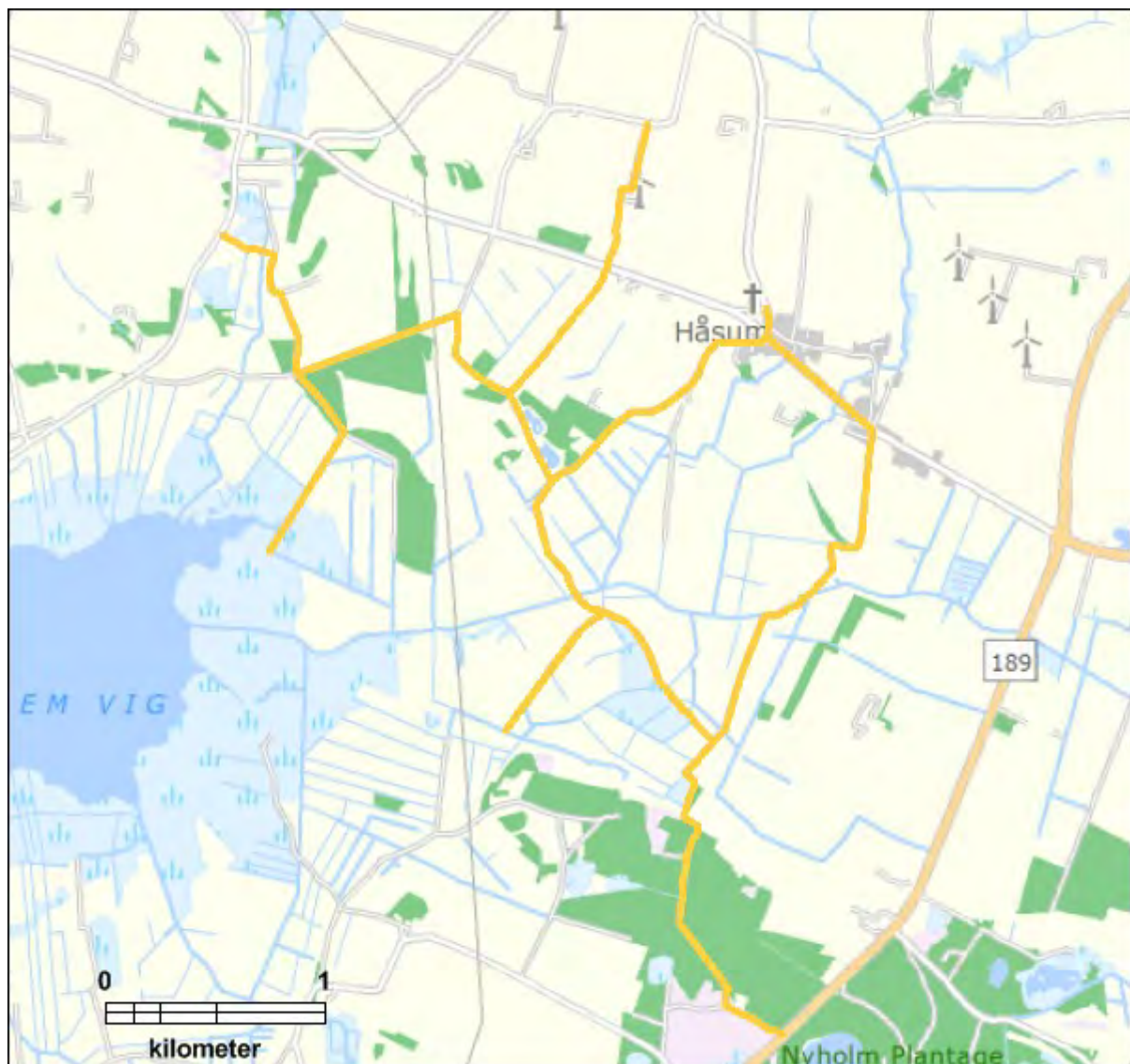
Ruten kan blandt andet starte ved Håsum Kirke. Herfra går man ad grusveje ud gennem store engarealer. På ruten passerer man både beskyttede enge, moser og flere vandløb.

Herudover er der stier, der forbinder området med fugletårn ved Sønder Lem Vig samt Lem, Ejsing, Lavhede og Ramsing.

Ruterne er kombinerede vandre- og rideruter.

Rutenavn	Håsum Enge
Afmærkning	Gul
Længde	Ialt 13,4 km
Underlag	Primært grusveje

Handicapvenlig	Nej
Faciliteter	Toiletter, shelters, fugletårn
Ansvar for ruten	Skive Kommune - Byg og Miljø.
Vedligehold - årligt	Forårsgennemgang inden 1. maj. Bord/bænke vaskes en gang årligt. Græsklipning på en del af ruten. Græsklipning ved bord/bænke, hver 3-4 uge fra 1 Maj til 1 Okt.
Vedligehold - 2020 til 2028	-

Kløverstierne ved Lem

Kløverstierne danner tilsammen et firkløver omkring Lem.

Stierne viser den lokale by og oplandets indhold af natur, kulturmiljø og friluftsoplevelser.

Rundt på Kløverstierne er der stop-op-steder med informationstavler, hvor man kan læse en historie om stedet.

Rutenavn	Kløverstierne ved Lem
Afmærkning	Rød, grøn, blå og sort
Længde	8 km, 2,5 km, 4,8 km og 10,5 km
Underlag	Veje, grusveje samt trampestier

Handicapvenlig	-
Faciliteter	Toiletter, shelter
Ansvar for ruten	Lokale borgere

Skive Plantage

Skive Plantage blev anlagt i perioden 1940-1950. Skive Kommune opkøbte arealerne, og selve tilplantningen blev udført af arbejdsløse under Hedeselskabets ledelse. Skive Plantage dækker et areal på ca. 130 ha.

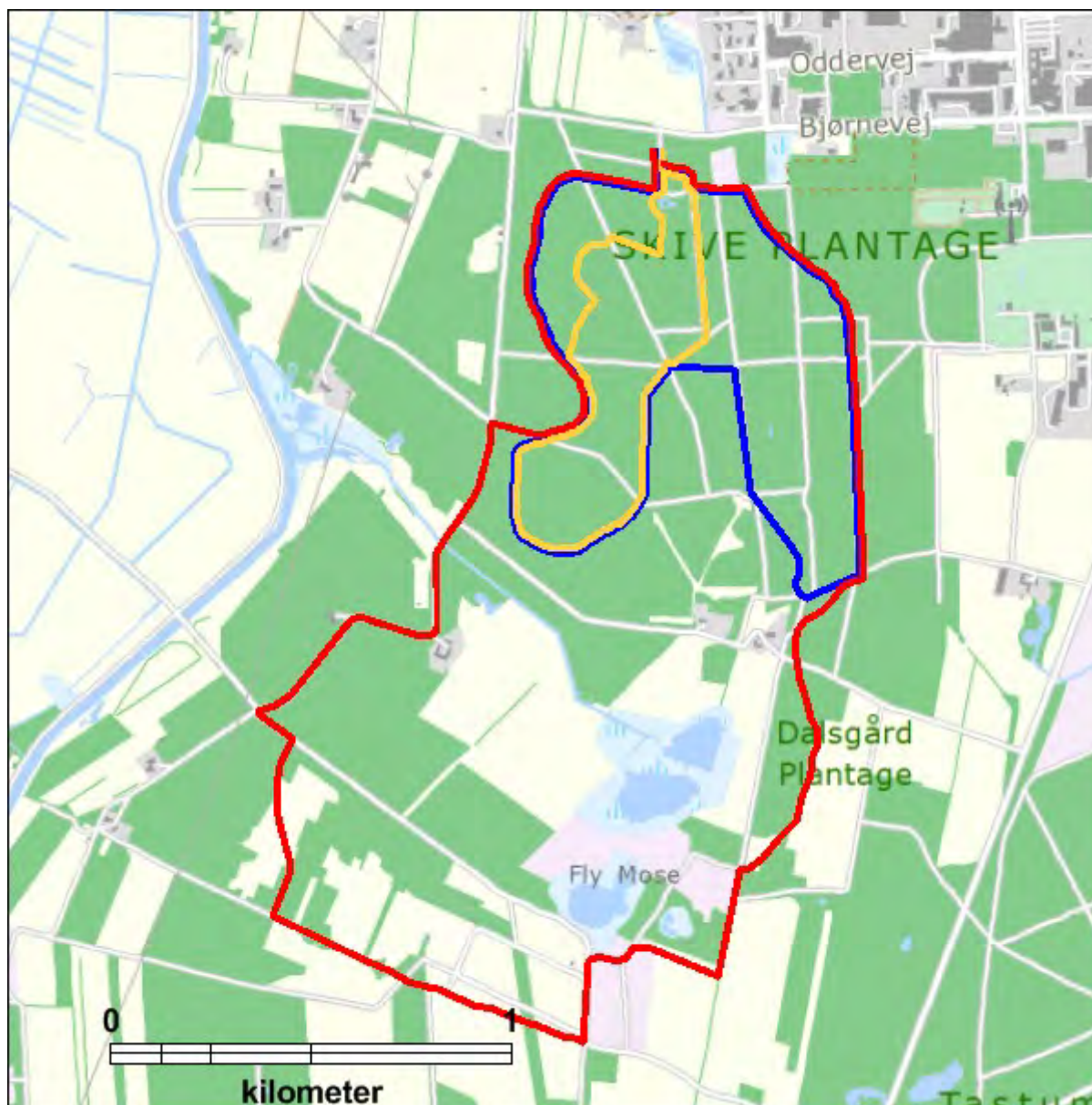
Der er yderligere 3 afmærkede stier ud over naturstien til Flyndersø.

Skive Plantage

Der er tre vandreruter i Skive Plantage.

Der er stier for både gående og ridende, og i den sydlige del af plantagen er der et mountainbikespor ([Bilstrupsporet](#)).

Rutenavn	Skive Plantage
Afmærkning	Gul, blå og rød
Længde	2,7 km, 4,4 km og 6,9 km
Underlag	Skovveje
Handicapvenlig	
Faciliteter	Borde-bænke, hundeskov, mountainbikespor
Ansvar for ruten	Skive Kommune, Park og Vej
Vedligehold - årligt	Reparation af huller og skyllekanter i veje og stier, græslåning, tømning af skraldespande, rydning af grene og risikotræer
Vedligehold - 2020 til 2028	-

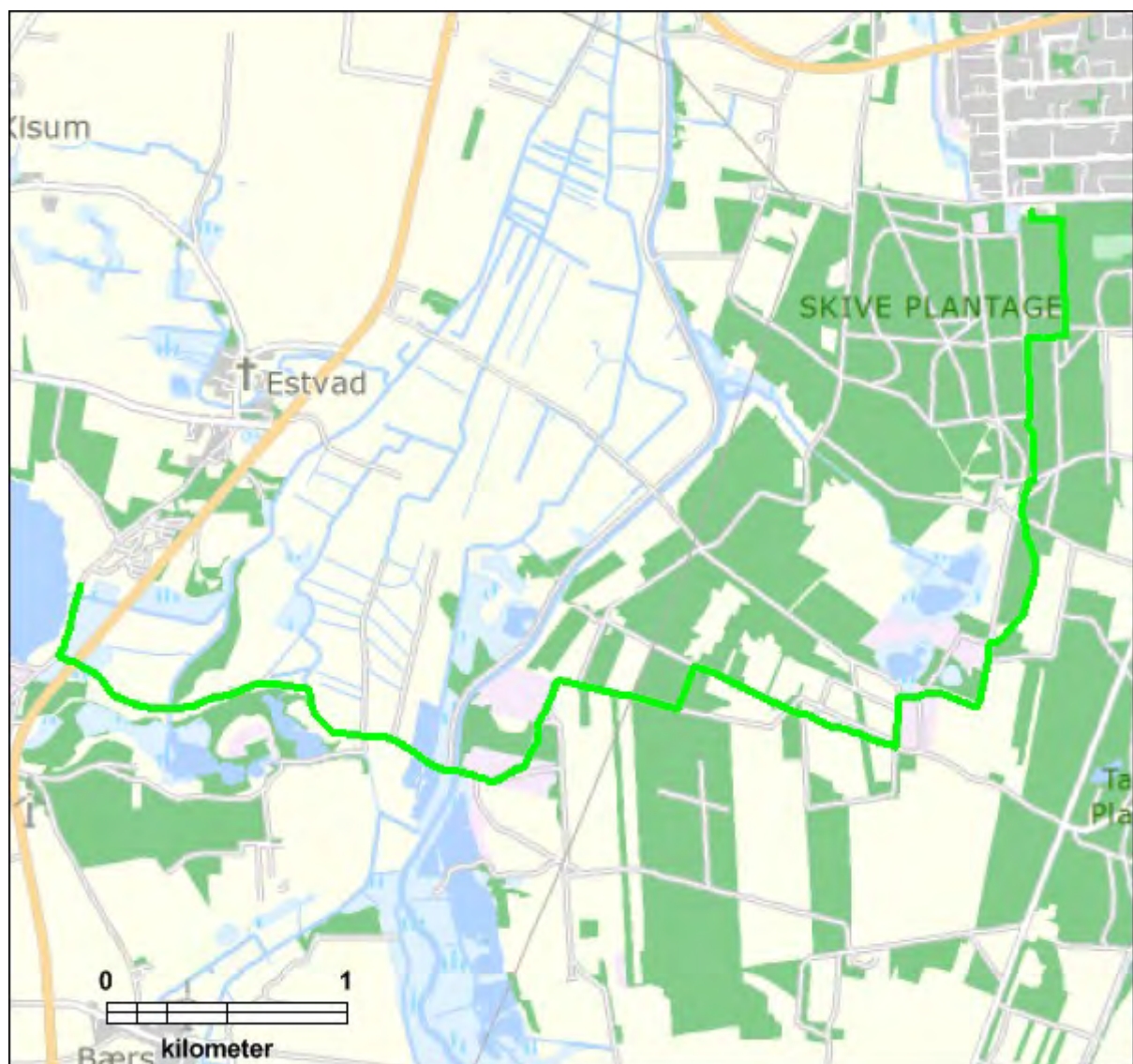
Skive Plantage til Flyndersø

Ruten er en kombineret vandre- og riderute. Man kan starte ved Bjørnevej i Skive eller ved Flyndersø.

På denne tur kommer man gennem skoven, og man passerer forskellige beskyttede naturtyper, såsom hede, mose og søer. Ved Skive Å er der shelters, toilet, båplads og hestefold mm.

Rutenavn	Skive Plantage - Flyndersø
Afmærkning	Grøn
Længde	7,6 km

Underlag	Skovveje og trampestier
Handicapvenlig	Nej
Faciliteter	Shelters, borde-bænke, pausefold, toilet og bålplads ved Skive Å. Naturtårn, pausefolde, madpakkehus ved Flyndersø
Ansvar for ruten	Skive Kommune - Byg og Miljø.
Vedligehold - årligt	Påfyld af grus på delstrækninger.
Vedligehold - 2020 til 2028	-

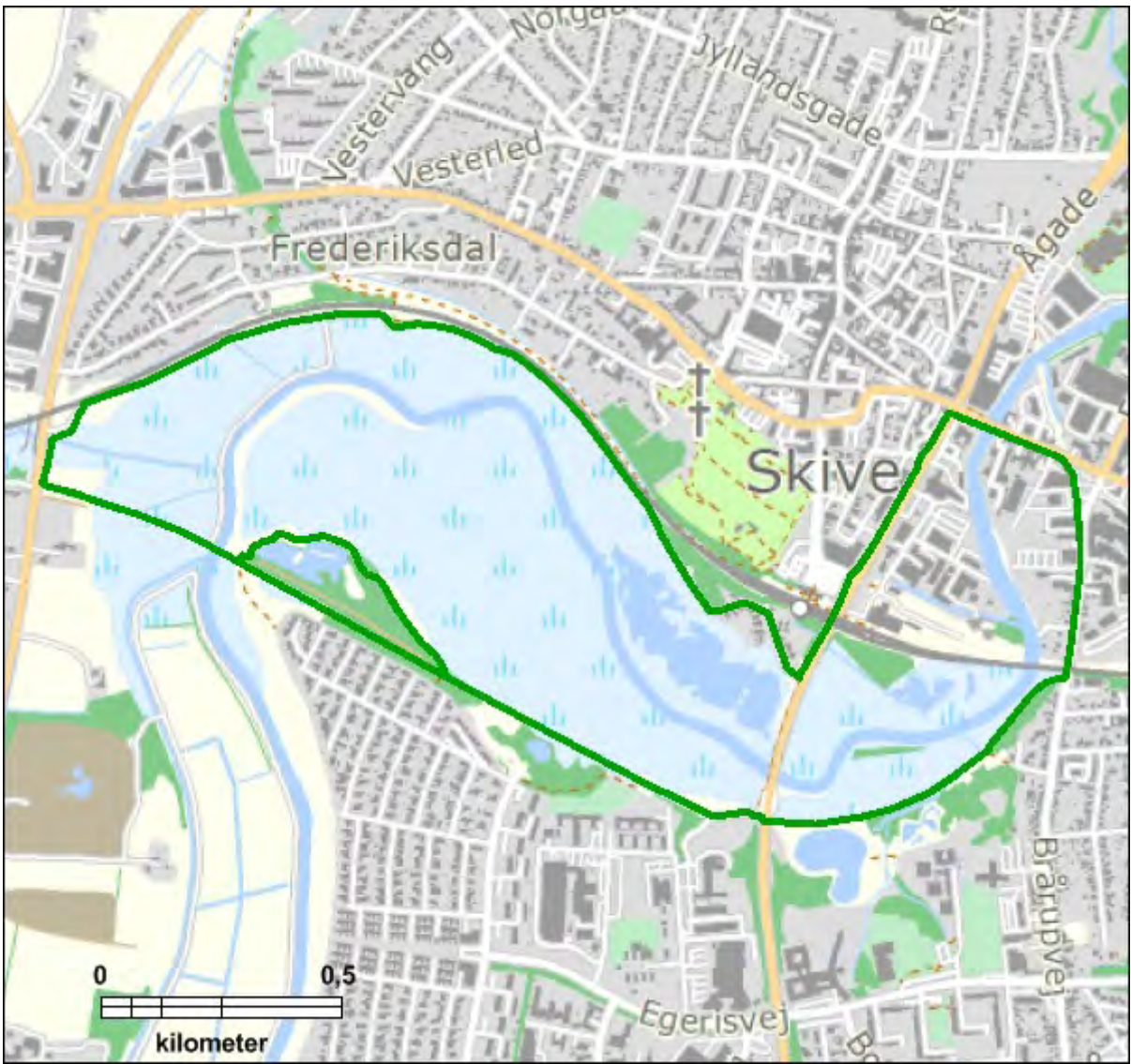
Skive Ådal

I den nordligere af naturparken er der anlagt en meget bynær vandrerute på ca. 6.5 km. Ruten er på grund af beliggenheden tæt på Skive by meget besøgt, og den udgør således en god introduktion til nye naturparkbrugere. Ruten tager brugeren rundt om den del af Skive Ådal, hvor det meste af arealerne er fredede, og der er kan anvendes en række faciliteter såsom fugletårne, bord-bænkesæt og handicap-venlige fiskepladser. Faciliteterne vedligeholdes jævnligt ved reparation af huller i vejen, græsslåning, vedligehold af bord-bænkesæt og affaldstømning.

Skive Naturcykelsti - En længere cykelrute (28,3 km) der både inddrager bynært miljø i og omkring Skive by, men samtidig passerer man blandt andet lystbådehavnen, Krabbesholm Skov og Danmarks længste træbro over Skive Å ved udmundingen i fjorden. Man kommer også forbi Skive Ådal og gennem Skive Plantage beliggende i naturparken.

Der er stier rundt om den del af Skive Ådal, hvor det meste er fredet. Ruterne er ikke afmærkede. Nord for åen kan stien være meget våd i perioder, når vandstanden i åen er høj.

Rutenavn	Stier i Skive Ådal
Afmærkning	Nej
Længde	Ca. 6,5 km
Underlag	Veje, fortove, grusveje, trampestier
Handicapvenlig	Ja. Fugletårnet nord for åen er med handicapvenlig adgang.
Faciliteter	Fugletårne, borde-bænke, handicapvenlige fiskepladser.
Ansvar for ruten	Skive Kommune - Park og Vej
Vedligehold - årligt	Reparationer af huller i vejen, græsslåning, vask af borde/bænke, tømning af skrald.
Vedligehold - 2020 til 2028	

Flyndersø området

Ved og omkring Flyndersø er der anlagt en række stier, som hver især er med til at bidrage til fortællingen om de kulturhistoriske spor, som området kan tilbyde.

Stierne i Flyndersø-området er meget populære netop på grund af den store variation af stier. Nedenstående repræsenterer nogle af de mest populære stier i området.

Flyndersø - gul rute (Mågesøen)

Kort vandrerute på heden ved Flyndersø. Man kommer forbi den lille sø, Mågesøen.

Rutenavn	Flyndersø - Gul rute
Afmærkning	Gul
Længde	1,1 km
Underlag	Trampestier
Handicapvenlig	Nej
Faciliteter	-
Ansvar for ruten	Skive Kommune - Byg og Miljø
Vedligehold - årligt	Forårsgennemgang inden 1. maj. Græsslåning ved Flyndersø Mølle hver 3-4 uge fra 1. maj til 1. oktober. Gruspåfyld på vej og P-plads.
Vedligehold - 2020 til 2028	-

Flyndersø - rød rute

Denne rute byder på varieret natur og kuperet terræn. Man går både midt på heden, hvor man ikke kan se søen og langs med søen med vid udsigt. Den vestligste del af ruten snor sig gennem meget gamle egekrat.

Rutenavn	Flyndersø - rød rute
Afmærkning	Rød
Længde	4,8 km
Underlag	Primært trampestier
Handicapvenlig	Nej

Faciliteter	Bænke
Ansvar for ruten	Skive Kommune - Byg og Miljø.
Vedligehold - årligt	Forårsgennemgang inden 1. maj. Grenklip og vedligehold af sti.
Vedligehold - 2020 til 2028	Nye klaplåger ud til sti langs søen.

Rønbjerg - gul rute

Turen går fra Rønbjerg til Flyndersø. Den forløber ad veje og stier gennem skov, langs levende hegn og marker.

Man starter med at gå langs vejen mod Kisum. Lige før Kisum drejer ruten til højre mod syd, og derefter til venstre mod øst og til højre mod syd igen. Man krydser Præstevejen og fortsætter ned mod Flyndersø gennem skov og ad hulveje. Ved Flyndersø tæt på Koholm Å er der et madpakkehus.

Rutenavn	Rønbjerg - Flyndersø
Afmærkning	Gul
Længde	5,4 km
Underlag	Veje, grusveje, trampestier
Handicapvenlig	Nej
Faciliteter	Madpakkehus
Ansvar for ruten	Skive Kommune - Byg og Miljø
Vedligehold - årligt	Forårgennemgang inden d. 1. maj. Græsslåning hver 3-4 uge fra 1. maj til 1. oktober. Grenklip på ruten.
Vedligehold - 2020 til 2028	-

Jensen og Sørensens Plantage - rød rute

Ruten starter i skoven og ret hurtigt kommer man til en sø og et madpakkehus. Ruten fortsætter rundt langs søen, og man kommer også gennem skov. Den sidste del af ruten går man i kanten af marker.

Rutenavn	Jensen og Sørensens Plantage - rød rute
Afmærkning	Rød
Længde	1,7 km
Underlag	Skovveje, trampestier

Handicapvenlig	Nej
Faciliteter	Madpakkehus
Ansvar for ruten	Jensens og Sørensens Plantage

Foto: Sarah Green

Shelterpladser

Shelter i Rønbjerg Plantage med flere faciliteter tæt på shelterpladsen. Denne fine shelterplads ligger i skoven i Skive Kommuneplantage ved Rønbjerg.

Der er ride-, vandre- og cykelruter i området. Der forefindes multitoilet, bålhytte, parkeringsplads samt pausefold til heste. Der udgår en ca. 9 km vandre- og riderute fra lokaliteten, som går ad skovveje gennem blandet nåle- og løvskov og lysåbne arealer.

Derudover er der en række shelterpladser og madpakkehuse placeret ved naturparkens nordlige afgrænsning ved Sønder Lem Vig bl.a.:

Bustrup Hovedgård - Privat shelterplads ved Bustrup Hovedgård. Der er adgang til pladsen på gåben, cykel eller hesteryg fra Bustrup Hovedgård og via stisystemet i Håsum Enge. Der er afmærkede vandre- og rideruter i Håsum Enge. På pladsen er der shelter, bord-bænkesæt og bålplads med brænde. Der er adgang til toilet, brus og rindende vand efter aftale. Heste kan desuden medbringes efter aftale.

Hostrup Hovedgård - Offentlig shelterplads ved Hostrup Hovedgård. Man kan komme til pladsen i bil, på gåben eller cykel fra Hostrupvej. Der er en afmærket vandrerute ved Sønder Lem Vig og Hostrup Strand. På pladsen er der to shelters, bord-bænkesæt og multitoilet. Der ligger desuden en stor naturlegeplads og et madpakkehus ved shelterpladsen.

Foto: Sarah Green

Fugletårne

Som et led i kommunes alsidige friluftsstrategi, og som et resultat af de forholdsvist bynære naturområder, er der inden for de sidste par år etableret en række observationsposter og fugletårne inden for naturparkens afgræsning. På grund af områdernes store bestand og mangfoldighed af en række fuglearter er de flittigt besøgt af både entusiastiske ornitologer og almene naturinteresserede.

Flyndersø - I efteråret 2019 blev der i den nordlige ende af Flyndersø ved Flyndersø Mølle indviet et nyt fugletårn/naturtårn. Tårnet ligger i projektområdet for Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig, og der er i området omkring tårnet flere afmærkede vandreruter.

Skive Ådal - I naturparkens nordlige del og ganske bynært er der etableret to fugletårne, hvor af det nordlige er med handicapvenlig adgang. Stisystemet er veludviklet omkring denne lokalitet og sikrer nem og ubesværet adgang til naturnære oplevelser ganske tæt på Skive midtby. Lokaliteten er meget populær især blandt naturbrugere med ornitologisk interesse, og derfor har Skive Kommune i samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening - DOF udarbejdet et særskilt formidlingsmateriale om de fuglearter, der kan opleves i ådalen.

Sønder Lem Vig - Ved fugletårnet nordøst for vigen kan du i fred og ro skue ud over vigen med de mange andefugle, der gæster området. Om foråret kan du ofte høre rørdrummens karakteristiske pauken på flere kilometers afstand. Rørdrummen er en meget sky fugl, og sammenholdt med en godt camoufleret fjerdragt er den svær at få øje på i sivene. Skive Kommune opførte i 2018 et nyt fugletårn, som erstatning til det gamle og faldefærdige oprindelige tårn. I den forbindelse blev der etableret en P-plads på stien ud til fugletårnet for på bedste vis at tilgodese dårligt gående. Markvejen ud til fugletårnet er ikke egnet til bilkørsel, og naturoplevelsen forstærkes ved en tur på ca. 0,5 km via naturparkens stisystem, hvor fugletårnet kommer til syne placeret på et gammelt møllefundament. Ved fugletårnet på sydsiden af vigen har du en flot udsigt over hele vigen, der i forår- og efterårsmånederne er hjemsted for mange ande- og vadefugle som taffelænder, svaner og gæs. Fugletårnet står gemt helt ude i rørskoven, og vejen dertil går via stier igennem den tætte rørskov.

Fugletårn ved Flyndersø. Foto: Claes Fischer

Foto: Sarah Green

Fiskeri

I Skive er rekreativt lystfiskeri en vigtig del af naturparkens friluftsliv. Dette udspringer naturligvis af det særdeles gode ørred/laksevand, som Skive-Karup Å kan præstere.

Borgere i kommunen har mulighed for at fiske på strækninger ved Skive Å, hvor Skive Kommune ejer arealet langs åen. Strækningerne og regelsættet for lystfiskeriet her er fastsat i samarbejde med Skive Kommune og Lystfiskerforeningen for Skive og Omegn, der også bidrager til formidling om fiskeriet i naturparken. Derudover er der i naturparken oprettet 3 handicapvenlige fiskepladser ned til åen. De handicapvenlige fiskepladser er placeret bynært i naturparkens nordlige del ved Frederiksdal.

media/4088065/udklip.jpg

Hundeskov

En stor og voksende del af nutidens naturbrugere sætter pris på kommunens etablering af faciliteter, der skal bringe menneske og hund ud i naturen. I den forbindelse er der inden for naturparkens område - og ganske bynært – etableret hundeskove i Skive Plantage i naturparkens østlige del.

Målsætninger og indsatser

I naturparksamarbejdet fortsættes i de kommende år udvikling af friluft aktiviteter og -faciliteter i samarbejde med engagerede brugergrupper og naturparkrådet.

Indsatser - I Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig vil der i perioden 2023-2027 arbejdes på at gøre det nemt og spændende for alle målgrupper at bruge naturparken. Der skal være adgang for alle og for mange forskellige aktiviteter.

- Etablering af flere friluftsfaciliteter i samarbejde med borger- og brugergrupper for at understøtte kommunens borgere til et aktivt friluftsliv med naturnære oplevelser.
- Udvidelse af tilgængelige vandreruter for folk med funktionsnedsættelse, gangbesværede og kørestolsbrugere som supplement til de eksisterende vandrestier.

I Skive Kommune er der etableret nye stier og mange friluftsfaciliteter inden for naturparkens afgrænsning. Naturparkens besøgende har nu glæde af at kunne benytte sig af madpakkehuse, bålhytter, shelters, bord-bænkesæt, muldtoilet, hestepausefolde mm. Til disse anlæg, samt nytilkomne friluftstiltag i naturparken har Skive Kommune i periode 2022-2025 afsat kr. 125.000,- årligt til etablering og vedligehold. Derudover er der planlagt en renovering af Flyndersø Mølle, som skal fungere som indgangsportal til naturparken samt som naturpark center med udstillinger, hvor borgere og turister kan finde information og blive inspireret til at gå på opdagelse i naturparken.

Skive Kommune modtog i 2018 projektmidler fra Nordea-fonden på kr. 633.000 til etablering og opgradering af stier samt publikumsfaciliteter på shelterpladser mm. Derudover har Skive Kommune i perioden 2019-2023 afsat midler til etablering og vedligehold af stier og publikumsfaciliteter på kr. 567.000, -

For perioden 2023-2024 har Skive Kommune afsat midler til bro og stier ved Koholm Å og Skive Å på kr. 975.000, -, samt projektmidler til stier og formidling fra Big Blue til Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig på i alt kr. 650.000, - for perioden.

Erhverv & turisme

Med den placering af Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig på den nordlige del af den jyske højderyg og i særdeleshed tæt på Skive centrum giver en række muligheder for at tiltrække og udvikle turisme og erhvervet i området. Både som en turistattraktion og i forhold til nærområdets erhvervsmæssige udvikling. Naturparken vil styrke Skive og det midtjyske i forhold til brugere, borgere, turister og kommende erhverv.

Erhverv i Naturparken

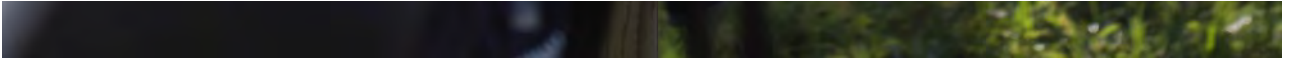
I naturparken er der landbrugsmæssig drift på en del af arealerne, der udgør agerjord, og i dele af plantagerne er der skovdrift. Tillige ligger der i og i forbindelse med naturparken erhvervsdrivende, der er tilknyttet overnatning (camping og kroer) og et aktivt friluftsliv (cykel- og kanouudlejning samt ridecenter). Ydermere afgræsses store dele af hederne med får, og naturparken er derfor en vigtig samarbejdspartner for egnens lodsejere og kreaturholdere. I tillæg til dette produceres der lokale råvarer, der kan markedsføres med naturparken som udgangspunkt.

Erhvervsmæssige muligheder - Naturparken er blevet et kvalitetsstempel – ikke bare for den særlige natur – men også for de produkter og det erhverv, der støttes eller udspringer af tilstedeværelsen af Naturpark Flyndersø-Sønder Lem Vig. Området vil blive kendt i hele landet, og der skal især lægges vægt på betydningen af dette for de erhvervsdrivende i området.

En naturpark vi give mere fokus på produkter fra området - måske kan kød fra naturparken sælges til en bedre pris. Det vil betyde flere turister, og det vil give bedre indtjening hos overnatningssteder og andre, som har aktiviteter for turister, som igen vil kunne medføre flere ansatte og derved en øget bosætning i området.

Ydermere vil vedligehold af naturparkens faciliteter give en øget omsætning hos de lokale håndværkere og grossister, og det overordnede formål er i denne henseende at fastholde og understøtte de etablerede erhvervsdrivende, samt hjælpe nye til at etablere sig.

Turisme i Naturparken

Naturparken er allerede i dag begunstiget med besøg af et stort antal turister. De besøgende anvender naturparken og dens faciliteter på en meget mangfoldig og forskelligartet måde. Både aktivt friluftsliv, motion og rekreative oplevelser tiltrækker turister til naturparken.

Der er et kæmpe marked for vandreturisme, og folk efterspørger i høj grad kvalitet og overnatnings- og spisemuligheder. Hestesportsfolk efterspørger opstaldning, forplejning og materialer i forbindelse med deres besøg i naturparken.

Skive Kommune har desuden et samarbejde med Destination Limfjorden hvor naturparken præsenteres for et bredt publikum.

Målsætninger og indsatser

Naturparkens potentialer skal synliggøres og markedsføres hos turisme- og produktionserhvervene, og derved bidrage til en øget omsætning og beskæftigelse inden for nye og eksisterende produkter og serviceydelser.

Udbuddet af naturoplevelser, spise- og overnatningssteder i naturparken skal udvikles og styrkes. Turismeprodukter skal markedsføres i samarbejde med lokale turistorganisationer og relevante samarbejdspartnere.

Indsatser - Skive Kommune vil i planperioden være vært for en række projekter, der skal sikre fastholdelse og udvikling af turisme og erhverv inden for naturparkens afgrænsninger. Dette imødekommes ved udvikling af netværk og turismeprodukter med afsæt i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig.

For naturparken udvikles strategi og handleplan for bæredygtig turisme og erhverv. Handleplanen kan gennemføres via workshops om blandt andet oplevelsespakker med naturparkens relevante aktører. Nye produkter kan udvikles og allerede eksisterende produkter kan videreudvikles blandt relevante aktører inden for turisme og erhverv i naturparken.

Skive Kommune og Naturparkrådet vil være omdrejningspunktet for planlægning og afvikling af indsatsen, og Skive kommune forventer et forbrug af antal projekttimer på 50-100 timer under indsatsen.

Formidling

Formidling er en af grundstenene i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig. Naturparken rummer i dag mange former for formidling af natur, kultur og aktiviteter knyttet til naturparkens mange spændende oplevelser. Kommunens naturvejledere inddrager naturparkens attraktioner til mange besøgende i alle aldre. Derudover er der i Naturparkrådet og dets bagland en række frivillige, der med indlevelse og professionalisme arrangerer formidling og ture med afsæt i naturparken. Naturparkens arrangementer annonceres på relevante sociale medier, dagspressen og på kommunens hjemmeside med henblik på, at få så mange modtagere som muligt.

Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig vil i planperioden fokusere på fem indsatsområder:

Arrangementer: Temadage, foredrag, guidede ture, historiefortælling og kulturelle arrangementer.

Formidling på stedet: Piktogrammer, foldere, geocaching, podcast, lokale historiefortællere, litteratur om området, skrøner og røverhistorier og fortællinger om oplevelser i naturparken.

PR: Kontakt til journalister på landsdækkende og regionale medier, brune vejskilte på motorvejen, samarbejde med turistdestinationer og med sommerhusudlejere, færageselskaber og andre turistaktører.

Temaformidling: Formidling til udvalgte målgrupper, fx skoler, museer, børnefamilier, fugle- eller jagtinteresserede. Målrettede forløb til skoler og uddannelsessteder.

Digitalt: Kortmateriale om naturparken, formidling på sociale medier, god netadgang i parken, opdatering af naturparkens app og annoncering i ind- og udland.

Flyndersø Mølle

I det nordøstlige hjørne af Flyndersø ligger Flyndersø Mølle. Den gamle vandmølle fremstår som en idyllisk bindingsværksbygning, der indtil for nyligt har fungeret som udstillingsbygning i sommerhalvåret. Møllen er en gammel kornmølle, der stammer helt tilbage fra 1400-tallet. I 1600-tallet var den en af de bedste på egnen, men i 1871 blev møllet stoppet i forbindelse med forsøget på udtørring af Flyndersø. Den daværende Flyndersø Mølleå blev flyttet op til den nuværende Koholm Å. I engene øst for den gamle mølle markerer en frodig engvegetation det tidligere åløb.

Flyndersø Mølle er i dag privatejet og med de store perspektiver inden for formidling af natur, kulturarv, geologi, friluftsliv og historie som området repræsenterer, er det nærliggende at inddrage Flyndersø Mølle, som indgangsportal til Naturpark Flyndersø-Sønder Lem Vig. Flyndersø Mølle ligger ideelt placeret som indgangsportal til store fredede naturværdier og landskabstyper af national betydning.

Fra møllen er der direkte adgang til stisystemer, der leder videre ud i naturparken. Med de kommende stier i Skive Ådal, og med certificeringen af Naturparken kommer Flyndersø Mølle til at ligge som et vigtigt knudepunkt ved Flyndersø med stort potentiale til at blive et betydeligt besøgscenter for egnen. Skive Kommune har derfor indledt aftaler med ejer af Flyndersø Mølle om en renovering og etablering af Naturparkcenter Flyndersø.

Flyndersø Mølle. Foto: Claes Fischer

Flyndersø Mølle. Foto: Claes Fischer

Målsætninger og indsatser

Naturparkens mange kvaliteter og muligheder skal formidles til lokale og besøgende fra ind- og udland. Formidlingen skal fokusere på naturværdierne, kulturen og friluftsliv, og kan målrettes til udvalgte målgrupper fx skoler, børnefamilier, forløb til skoler og uddannelsessteder.

Formidlingen vil tilrettelægges således, at udenlandske besøgende også kan blive præsenteret for naturparkens seværdigheder. Denne formidling vil fortrinsvist tage udgangspunkt i engelsk og tysk.

Indsatser

Formidlingen vil også tage udgangspunkt i projektet Unge naturparkambassadører i Danske Naturparker, hvor skoleelever igennem inddragende innovativ undervisning opnår viden om deres lokale naturpark og naturen heri. Derudover vil deltagerne gennem en række tiltag få mulighed for at formidle deres opnåede viden til lokalområdet.

Skive Kommune har indgået samarbejde med Museum Salling om naturvejledning og fastholdelse af Unge naturparkambassadører i naturparkens regi. På grund af den nationale nedlukning under covid-19 pandemien, har indsatsen med Unge naturparkambassadører været begrænset. I 2022 har Skive Kommunes naturvejledere iværksat formidlingsforløb målrettet folkeskolens mellemtrin og derved inddraget Unge naturparkambassadører i formidlingen af naturparkens natur- og kulturværdier.

Ordningen støttes af kommunens midler til formidling og stier fra Big Blue til Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig på i alt kr. 650.000, -. Derudover har Skive Kommune har afsat 250 timer til formidling i naturparken.

Flyndersø Mølle ønskes indrettet til at modtage større forsamlinger og skal i den forbindelse anvendes til offentlige naturparkaktiviteter samt give mulighed for anvendelse af frivillige- og interesseorganisationer. Den kommende restaurering af Flyndersø Mølle vil foregå i samarbejde med Museum Salling og privat lodsejer. Flyndersø Mølle vil udgøre et naturparkcenter, som skal formidle og udstille naturparkens kulturhistoriske spor. Der er i 2023 og frem afsat kr. 125.000,- årligt til drift af Naturparkcenter Flyndersø Mølle.

Derudover har private interessenter igangsat projektering af et nyt formidlingscenter Håsumhus beliggende ved Sønder Lem Vig. Håsumhus vil blive meget attraktivt som udgangspunkt for guidede naturture i naturparken – for en række brugergrupper. Håsumhus vil være et attraktivt startsted for borgernes uorganiserede ture i naturen til fods, på cykel og til hest.

Borgerinddragelse

Siden den spæde start for Pilotnaturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig har lokale interessenter og ildsjæle været inddraget i udviklingssamarbejdet for naturparken. Med etablering af Naturparkrådet, hvor en bred kreds af interessenter og repræsentanter fra grønne organisationer, friluftsliv, formidling, kulturinstitutioner, turisme og myndigheder deltager, har udviklingssamarbejdet centreret sig om lodsejerinddragelser, naturparkens afgræsning og etablering af friluftsfaciliteter og guidede ture i naturparken. Naturparkrådets medlemmer har med stort engagement været kardinalpunktet i den kommende naturparks udvikling.

I efteråret 2021 afholdte Skive Kommune et stort borgermøde, hvor alle interesserede og samarbejdspartnere deltog i en temadag, borgernes og brugernes ønsker for naturparkens udvikling blev drøftet. Dette med afsæt i de 6 kerneværdier for naturparken: Natur, Kulturarv, Friluftsliv, Formidling samt Erhverv & Turisme. Der vil fremover være fokus på en fortsat udvikling af naturparkens kerneværdier, samt skabelsen af konkrete partnerskaber mellem foreninger, kulturinstitutioner, lokale ildsjæle og erhvervsdrivende. Udviklingen af Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig følges løbende, og der vil være opmærksomhed på, at de ønskede udviklingsmål opnås. Naturparkplanen vil efter en 5-årig periode evalueres i samråd med Naturparkrådet og naturparkens samarbejdspartnere.

Litteraturliste

Friluftsrådet. Danske naturparker – Hvordan kommer vi i gang. Vejledning fra Friluftsrådet 2020

Danmarks Naturfredningsforening: <https://www.fredninger.dk/fredning/flyndersoe-stubbergaard-soe-hjelm-og-hjerl-heder/>

Dansk Ornitologisk Forening:

https://www.dof.dk/images/oplevel_fuglene/fuglesteder/dokumenter/Geddal_Enge_og_Sonder_Lem_Vig_-_Det_Tabte_Land.pdf

Bo Schultz, Fur Museum – Museum Salling, Flynder Sø og Heden. Istid - Hede landskab – Søen - Ulven.

Aage Dahl, Spøttrup Lokalkivis Årsskrift 2020. Sønder Lem Vig – gerne en del af naturparken!

Aage Dahl, MånedsMagasinet Skive, Salling, Fjends, Fur. Februar/marts 2021. Flyndersø - Sønder Lem Vig. En naturperle af format i Skive Kommune som siden 2018 har haft status som pilotnaturpark.

Skive Kommune – LIFE IP NATUREMAN, 2018. N32- Sønder Lem Vig. Overordnet vision.: [LIFE IP Natureman \(skive.dk\)](#)

Fredningsnævnet: www.fredningsnaevnet.dk

Natura 2000-handleplan 2016–2021 2. planperiode Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø Natura 2000-område nr. 41 Habitatområde H41 Fuglebeskyttelsesområde F29

Natura 2000-handleplan 2016–2021 Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge Natura 2000-område nr. 32 Habitatområde H32

Skive Kommune – LIFE IP NATUREMAN. N32 Sønder Lem Vig. Overordnet vision. 2018

Danmarks fugle og natur: www.fulgeognatur.dk

<https://skive.dk/kultur-natur-og-fritid/natur-og-friluftsliv/fugletaarne/flyndersoe/#:~:text=Flynders%C3%B8>

<https://skive.dk/kultur-natur-og-fritid/natur-og-friluftsliv/stier/ridestier/#:~:text=R%C3%B8bjerg%20Plantage>

<https://skive.dk/kultur-natur-og-fritid/natur-og-friluftsliv/fugletaarne/soender-lem-vig/#:~:text=S%C3%B8nder%20Lem%20Vig>

<https://skive.dk/kultur-natur-og-fritid/natur-og-friluftsliv/skove-og-parker/skove/#:~:text=Det%20st%C3%B8rste%20skovomr%C3%A5de%20er%20Estvad%20Plantage>.

<https://skive.dk/kultur-natur-og-fritid/natur-og-friluftsliv/stier/stiplan/#:~:text=Stiplan>

<https://skive.dk/borger/natur-miljoe-og-klima/bekaempelse-af-kaemp-bjoernekle/#:~:text=Bek%C3%A6mpelse%20af%20k%C3%A6mpe-bj%C3%B8rnekle>

Viborg Amt, Miljø og Teknik. Flyndersø, Vandreture I Viborg Amt 2000

Skive Kommune. Natursti, Skive Plantage – Flyndersø

Skive Kommune. Vandrestier. Jensen & Sørensens Plantage

Skive Kommune. Flyndersø - Folder. 2018

Skive Kommune. Ridning i Naturpark. Flyndersø – Sønder Lem Vig

Holstebro Kommune og Skive Kommune. Natura 2000-handleplan. Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø 2016-2021. 2017

Holstebro Kommune og Skive Kommune. Natura 2000-handleplan 2016-2021. Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge
Natura 2000-område nr. 32, Habitatområde H32. 2017

Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn – 2019. Naturparkplan Amager 2020-2025.

Norddjurs Kommune og Randers Kommune – 2017. Naturparkplan Randers Fjord 2017-2021

Middelfart Kommune, Fredericia Kommune og Kolding Kommune – 2017. Naturparkplan Lillebælt

Bilag

Bilag i tillæg til Naturparkplanen findes i menuen til venstre

Budget

Budget for Naturparken 2023-2027

Budgetposter	Beløb pr. år	Bemærkninger
Administration		
Projektleder Naturpark	210.000 kr.	600 timer. Løn og pension
Naturvejleder	80. 000 kr.	250 timer. Løn og pension
Kontorhold, kørsel, møder	50.000 kr.	Omkostninger til kontorhold. Løbende møder med netværk og samarbejdspartnere, deltagelse i konferencer og udvikling.
Medlemskab af Danske Naturparker	25.000 kr.	Obligatorisk
Møder med frivillige, Naturparkråd og interessenter	50.000 kr.	Møder med frivillige, Naturparkråd, lodsejere. Leje af lokaler, forplejning og udgifter til eksterne indlægsholdere mm.
Formidling		

Drift og vedligehold af hjemmeside og SoMe	30.000 kr.	
Trykt formidling	25.000 kr.	Trykte foldere om naturparkens muligheder for friluftsliv, vandreruter, ridestier mm.
Annoncering	25.000 kr.	Annoncering af arrangementer
Anden formidling, ture mm.	60.000 kr.	Afholdelse af arrangementer med eksterne turguidere mm.
Drift og vedligehold		
Naturstier i Naturparken	85.000 kr.	vedligehold af vandrestier
Stisystemer, friluftsfaciliteter og Naturparkcenter Flyndersø Mølle	150.000 kr.	Drift, vedligehold og fornyelse af friluftsfaciliteter. Flyndersø Mølle, madpakkehuse, shelters og andet inventar.
Naturpleje	70.000 kr.	Naturpleje på arealer i Naturparken
Udvikling		

Naturpleje	150.000 kr.	Tilskud til naturpleje
Understøttelse til naturparkprojekter	150.000 kr.	Direkte tilskud til projekter, medfinansiering af projekter med ekstern finansiering, konsulentbistand mm.
Total	1.160.000 kr.	

Kommende udviklingsprojekter

I menuen til venstre ses eksempler på kommende udviklingsprojekter i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig inden for naturparkens udviklingstemaer.

Natur

I naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig arbejdes der for, at naturbeskyttelse og -benyttelse skal synliggøre naturparkens naturværdier. Målet er at udvikle og bevare de unikke naturområder, som naturparken kan fremvise. Der vil i perioden 2023-2027 arbejdes for:

Sønder Lem Vig

Rydning af mose (N2000-areal) for at sikre gunstige leveforhold for de arter arealet er udpeget for. Naturplejen i området er finansieret af EU-midler (LIFE IP- Natureman).

Periode: 2023

Økonomi: Skive Kommune 163.000 kr.

Tovholder: Skive Kommune

Naturpark - invasive arter

Bekæmpelse af invasive arter

Periode: 2023 -

Økonomi: Skive Kommune 600 timer årligt for hele kommunen.

Tovholder: Skive Kommune

Estvadgård Plantage

Rydning af Natura 2000-arealer.

Periode: 2023 -

Økonomi: Uafklaret. Projektet støttes af LDP projektordning 2022

Tovholder: Skive Kommune

Naturpark - naturpleje

Naturpleje på sårbare arealer i naturparken

Periode: 2023 -

Økonomi: Skive Kommune 70.000 kr. årligt.

Tovholder: Skive Kommune

Naturpark - bekæmpelse af mårhund

Måltrettet bekæmpelse af mårhund i samarbejde med lokale repræsentanter for Danmarks Jægerforbund (DJ).

Periode: 2023 –

Økonomi: 60.000 kr. årligt for hele kommunen.

Tovholder: Skive Kommune og DJ

Kulturarv

I Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig er det langsigtede mål for kulturhistorien at styrke kendskabet til områdets kulturhistorie og formidle denne til brugere og besøgende i naturparken. Dette for at øge oplevelsesværdiegn af den mange kulturhistoriske spor og fortællinger områder rummer. Der vil i perioden 2023-2027 arbejdes for:

Flyndersø Mølle

Projektering i forbindelse med restaurering af Flyndersø Mølle og etablering af Naturparkcenter Flyndersø Mølle.

Periode: 2023

Økonomi: Skive Kommune 125.000 kr. årligt. Dertil ekstern finansiering

Tovholder: Skive Kommune

Kulturhistoriske fortællinger

Nyansat naturvejleder, der i samarbejde med Museum Salling skal formidle natur- og kulturhistoriske fortællinger samt guidede ture

Periode: 2022 -

Økonomi: 80.000 kr. årligt.

Tovholder: Museum Salling og Skive Kommune

Friluftsliv

I Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig vil der i perioden 2023-2027 arbejdes på at gøre det nemt og spændende for alle målgrupper at bruge naturparken. Der skal være adgang for alle og for mange forskellige aktiviteter.

Friluftsfaciliter

Stier og friluftsfaciliteter inden for naturparkens afgrænsning.

Periode: 2022-2025

Økonomi: Skive Kommune 125.000 kr. årligt.

Tovholder: Skive Kommune

Shelterpladser

Etablering og opgradering af stier samt publikumsfaciliteter på shelterpladser mm.

Periode: 2018-2023

Økonomi: Skive Kommune 567.000 kr. Nordea-fonden 633.000 kr.

Tovholder: Skive Kommune

Bro og stier ved Koholm Å og Skive Å

Etablering af bro og stier

Periode: 2023-2024

Økonomi: Skive Kommune 975.000 kr.

Tovholder: Skive Kommune

Erhverv & turisme

Skive Kommune vil i planperioden være vært for en række projekter, der skal sikre fastholdelse og udvikling af turisme og erhverv inden for naturparkens afgrænsninger. Dette imødekommes ved udvikling af netværk og turismeprodukter med afsæt i Naturpark Flyndersø - Sønder Lem Vig.

Bæredygtig turisme og erhverv

Udvikling, strategi og handleplan for bæredygtig turisme og erhverv. Handleplanen kan gennemføres via workshops om bl.a. oplevelsespakker med naturparkens relevante aktører.

Periode: 2023 -

Økonomi: Skive Kommune 50-100 timer årligt.

Tovholder: Skive Kommune

Formidling

Naturparkens mange kvaliteter og muligheder skal formidles til lokale og besøgende. Formidlingen skal fokusere på naturværdierne, kulturen og friluftsliv, og kan målrettes til udvalgte målgrupper fx skoler, børnefamilier, forløb til skoler og uddannelsessteder.

Unge Naturparkambassadører

Skive Kommunes naturvejledere har iværksat formidlingsforløb målrettet folkeskolens mellemtrin og derved inddraget Unge Naturparkambassadører i formidlingen af naturparkens natur- og kulturværdier.

Periode: 2022 -

Økonomi: Ordningen støttes af kommunes midler til formidling og stier fra Big Blue til Naturpark Flyndersø – Sønder Lem Vig på i alt kr. 650.000, -. Derudover har Skive Kommune har afsat 250 timer til formidling i naturparken.

Tovholder: Skive Kommune

Naturparkcenter Flyndersø Mølle

Projektering ifm. restaurering af Flyndersø mølle som kan anvendes til offentlige naturpark-aktiviteter. Flyndersø Mølle vil herefter udgøre et naturparkcenter, som skal formidle og udstille naturparkens kulturhistoriske spor.

Periode: 2023 –

Økonomi: Projektering ifm. restaurering af Flyndersø Mølle foregår i samarbejde mellem Skive Kommune, Museum Salling og privat lodsejer. Skive Kommune har afsat 125.000 kr. årligt, dertil kommer eksterne fondsmidler.

Tovholder: Skive Kommune